Št. 45 — L. IX. (XX.) — 5. novembra 1971

Izdaja za občine: ILIRSKA BISTRICA, IZOLA, KOPER, PIRAN, POSTOJNA in SEŽANA

Primorske NOVICE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI

V Ilirski Bistrici o kmetijstvu

Jutri, v soboto, 6. novembra, bo v Ilirski Bistrici skupna seja občinske konference Zveze komunistov in občinske konference SZDL, na kateri bodo obravnavali problematiko kmetijstva v občini. Kot osnova za razpravo bo služila anketa o stanju kmetijstva v občini. Na ločenih sejah pa bodo izvolili delegate v republiško konferenco SZDL in 2 delegata za II. konferenco Zveze komunistov Jugoslavije.

Pretekli petek je Tomos v Akri podpisal sporazum z gansko firmo Gihoc o ustanovitvi skupnega podjetja v Gani. Podjetje bo izdelovalo kolesa, mopede in še nekatere druge izdelke iz programa Tomos. Delež partnerjev bo pol na pol. Podjetje bo najprej prodajalo v Gani, kasneje pa še na nekaterih drugih tržiščih v Afriki. Pogodbo o ustanovitvi skupnega podjetja sta podpisala (iz leve proti desni) ganski minister za trgovino, industrijo in turizem mr. R. A. Quarshie in generalni direktor Tomosa ing. Branko Hočevar. Navzoč je bil tudi jugoslovanski veleposlanik v Gani Trifun Nikulić. (Foto: S. Brus)

Še naprej po začrtani poti

Obalna konferenca SZDL razpravljala o dosedanjem delu in o bodočih nalogah

V mali dvorani koprskega gledališča je bila pred dnevi šesta seja obalne konference Socialistične zveze. Poleg delegatov in številnih predstavnikov družbenopolitičnih organizacij iz obalnega območja, poslancev in gospodarstvenikov se je seje udeležil tudi član izvršnega odbora republiške konference SZDL Božo Kovač.

Po izvolitvi organov konference je sekretarka obalne konference SZDL Silva Jereb obširno poročala o delu izvršnega odbora v razdobju med tretjo in šesto sejo. Iz njenega poročila je bilo razvidno, da si je obalna konferenca v tem času prizadevala predvsem za ugoden razvoj medobčinskega sodelovanja na slovenski obali. Rezultat tega je v prvi vrsti ustanovitev obalnega sveta. Dotaknila se je še javnih razprav o amandmajih k slovenski ustavi, ki so bile na celotnem obalnem območju zasnovane izredno široko in demokratično. Na njih so delovni ljudje dali mnogo koristnih predlogov.

Na obalnem območju so se tako izoblikovala nekatera pomembna stališča. Omenimo naj samo misel, da je treba zakonsko določiti okvirje in kriterije enot združenega dela, nadalje določitev minulega dela. Javne razprave v delovnih organizacijah so nadalje pokazale, da bi morale biti obremenitve gospodarstva manjše. Ustava bi morala, tako so menili v delovnih organizacijah, zagotavljati večjo udeležbo delavcev pri odločanju o sredstvih, ki jih ti prispevajo za skupne potrebe. Intenzivna je bila tudi javna razprava o predlogu izhodišč za uvedbo starostnega zavarovanja kmetov. Pri tem so se oblikovala določena stališča in predlogi. Tako naj bi starostno zavarovanje kmetov uvedli že s 1. januarjem 1972 postopoma za predlagane starostne skupine, le da se izplačevanje pomakne za eno leto nazaj (1972 nad 75 let, 1973 nad 70 let, 1974 nad 65 let). Izoblikovala so se še mnenja, da izročitev posestva nasledniku ne bi bil pogoj za pridobitev pravice do osebne pokojnine. Na obalnem območju je namreč kaj malo takih naslednikov, ki so pripravljeni nadaljevati delo na kmetiji. Precej pripomb je bilo v javnih razpravah slišati še na rovaš financiranja oziroma prispevkov za starostno zavarovanje. Skupnost bi zato morala sprejeti take načine delitve, da bi se vračali v kmetijstvo viški dohodka, ki jih posamezne gospodarske panoge ustvarjajo predvsem s trgovanjem s kmetijskimi pridelki.

Silva Jerebova je v svojem poročilu govorila še o akciji obalne konference SZDL za izgradnjo bolnišnice. Čeprav je ta akcija zelo široko zasnovana že od vsega začetka, pa stvari le ne tečejo povsem po programu. Od 1038 večjih ali manjših delovnih in obrtnih organizacij je družbeni dogovor o zbiranju sredstev za gradnjo bolnišnice doslej podpisalo le 52 kolektivov. Ustanovitev sklada za štipendiranje in podeljevanje podpor nadarjeni mladini pa predstavlja v bistvu prvi korak pri odpravljanju socialnega razlikovanja. Resda sklad še ne razpolaga s toliko denarja, da bi lahko štipendirali vse, ki zaprosijo za pomoč, vendar pa prvi ohrabrujoči rezultati so tu in zamisel je treba v bodoče še bolj negovati in izpopolnjevati.

Socialistična zveza je bila nekoliko manj uspešna pri svojih prizadevanjih za ustanovitev enotne kulturne skupnosti na slovenski obali, kar predstavlja pravzaprav odstopanje od začrtanih programov. Ta občutek je bilo zaslediti tudi v razpravi, kot so menili člani konference, živimo na enotnem prostoru, z istimi ali enakimi značilnostmi in

(Nadaljevanje na 16. strani)

Nerazvitost geodetske službe ovira hitrejšo urbanizacijo

Geodetska služba na slovenski obali med najbolj zanemarjenimi v naši republiki. Kaj storiti za izboljšanje stanja?

Kdaj pa kdaj so sicer prodrle v javnost govorice in vesti, da je geodetska služba na obalnem območju močno zanemarjena, vendar kaže, da temu nihče ni posvečal posebne pozornosti. Šele vedno močnejša urbanizacija je povzročila na kupe problemov. Neurejene geodetske podlage, sodna nemoč in premajhna pozornost družbe so privedle do tega, da se danes ta služba nahaja v kritičnem položaju in jo je treba čimprej sanirati. O problemu so razpravljali tudi na predsedstvu obalnega sveta, kjer so menili, da je treba nemudoma zagotoviti pogoje za nemoteno poslovanje te tako pomembne službe. Odločili smo se obiskati načelnika geodetske uprave inž. geodezije Viktorja Munda, ki nam je probleme osvetlil tako iz strokovne plati kot organizacijske.

– Tovariš Munda, ali je stanje geodetske službe na obali resnično tako kritično, da dejansko predstavlja že krepko coklo pri nadaljnjem razvoju. Če je tako, nam prosim povejte, kje tičijo vzroki za takšno stanje?

– Kar takoj naj povem, da je stanje resnično kritično. Omeniti moram, da nikjer v Sloveniji geodetska služba ni tako zanemarjena kot na obali. Celo v Prekmurju, kjer so bili med vojno uničeni vsi načrti, so uspeli v povojnem obdobju stanje obnoviti in ga, kar je nujno, tudi redno vzdržujejo. Sam sem na tem delovnem mestu šele nekaj mesecev, zato ne morem trditi, zakaj si tudi na obalnem območju niso v večji meri prizadevali razvijati geodetske službe. Resda je bila leta 1952 izvršena nova izmera celotnega območja, vendar je bilo stanje posneto le terenu, niso pa bili izdelani vsi ostali operati niti ažurirani načrti. Prav zaradi tega v posameznih katastrskih občinah ne odgovarja stanje dejanskemu. Predvsem moram pri tem omeniti novi Portorož, Lucijo, Fieso, Beli križ, del Pirana, pretežni del Ankaranskega območja, nadalje Vinico in Malijo, Bertoke, skratka vsa območja, kjer je v zadnjih letih prišlo do izrazito intenzivne urbanizacije. Geodetska služba bi morala v takih primerih ukrepati že v samem začetku, vendar ji je nenehno primanjkovalo strokovnjakov in širše družbene podpore. Šele pred dobrim letom so se začele stvari nekoliko izboljševati, vendar je prišlo do ponovnih zastojev, kar se danes seveda že krepko čuti. Na nekaterih območjih smo zato bili prisiljeni ustaviti sleherna geodetska dela.

– Kje se pa takšno stanje najbolj občuti?

– Dogaja se nam, na primer, da se ponekod stanje v naravi močno razlikuje od načrtov in razlike včasih znašajo tudi po 100 in več metrov. Z ozirom na današnje cene zemljišč prihaja tako do velikih razlik. Na našem obalnem območju predstavljajo svojevrsten problem tudi pogosti primeri dvolastništva in menim, da bi morali biti v preteklih letih pri razreševanju teh vprašanj mnogo bolj elastični. Tudi začeta dela iz leta 1952 bi morali že takrat nadaljevati in stvari urediti. Naša služba bo tem stvarem težko kos. Močno nam primanjkuje strokovnjakov in že danes bi nujno rabili inženirja geodezije in dva geometra. Takšne kadre je danes težko dobiti, vendar bi se to še nekako dalo urediti, ko se že srečamo z drugim, nič manj pomembnim problemom. Za te strokovnjake bi morali zagotoviti stanovanja, kar pa zopet ni tako enostavno. Če k temu prištejem še najosnovnejše materialne težave, si lahko predstavljate, s čim vse se moramo ubadati. Občinske skupščine se bodo pač morale odločiti in primakniti kak dinar več, kajti v nasprotnem geodetske službe na obali še dolgo ne bomo sanirali.

– In vendar, tovariš Munda, ali ste optimist. Menite, da se bodo dale stvari urediti v doglednem času?

Stvari niso enostavne in jih bomo morali reševati res načrtno. Pri tem menim, da moramo v prvi vrsti dobiti strokovnjake in opremo. Za nekatere katastrske občine bomo morali tudi čimprej opraviti nove izmere. Skoraj neverjetno je, recimo, da nekatere katastrske občine po tolikih letih niso niti sodno uveljavljene, kar nam prav tako otežuje delo. Geodetski službi je treba tudi dati družbeno veljavo, ki ji gre, kajti v vseh povojnih letih smo ji posvečali premalo pozornosti – bila je le nekakšen nujni privesek brez veljave. Le tako bomo stvari uredili.

(Nadaljevanje na 16. strani)

oča
nova blagovnica soča

mi zaupamo denar
kreditni banki koper

O telesnokulturni dejavnosti

Danes zaseda občinska konferenca SZDL Postojna

Občinska konferenca SZDL v Postojni je zadnjo sejo posvetila predvsem stanju in problemom šolstva v občini. Danes se je ponovno sešla in bodo obravnavali problematiko telesno-kulturne dejavnosti v občini. Občinska zveza za telesno kulturo je izdelala obširno analizo o splošnem stanju telesne kulture, o strokovnih kadrih, o objektih itd. Na dnevnem redu je tudi izvolitev člana republiške konference SZDL.

ORGANIZIRANO ZOPER ONESNAŽENJE OKOLJA

Boj zoper onesnaženje okolja dobiva vse bolj organizirane oblike. Dosedaj smo o nevarnosti, ki grozi naravi, zvedeli iz redkih javnih razprav, časopisov ter radia in televizije. Razumljivo je, da so bile to več ali manj debate, ki niso našle pravega odziva pri tistih, ki povzročajo nekontrolirano uničevanje narave. Zato je bilo potrebno ustanoviti skupnost, ki bi načrtno opozarjala na nevarnosti in predlagala tudi ustrezne rešitve. Tako je bila ustanovljena republiška skupnost za varstvo okolja. Med njenimi osnovnimi cilji je tudi naloga, da organizira regionalne skupnosti.

Na obali bomo med prvimi organizirali takšno skupnost, to ni naključje. Turizem, ki je naša temeljna panoga, potrebuje urejeno in zaščiteno okolje. Nekateri primeri onesnaženja morja in rek ter gozdni požari in nesmotrno izrabljanje zemljišč, nas opozarjajo na to, da moramo biti nadvse pazljivi. Naravo je lahko uničiti, mnogo težje pa je vzpostaviti ravnotežje. Zato je bolje preprečevati, kot popravljati.

Vse tiste, ki jim je pri srcu zdravo in čisto okolje in ki menijo, da lahko prispevajo k delu obalne skupnosti za varstvo okolja, vabimo na ustanovno skupščino, ki bo 8. novembra ob 17. uri v mali dvorani koprskega gledališča (Verdijeva 3).

Na ustanovni skupščini bodo brali svoje referate dr. Aleš Bebler, dr. France Avčin, dr. Julij Titl, doc. Jože Štirn in Tone Mikeln.

Portorož dobi festivalno dvorano

V Portorožu se spet odvijajo obsežna gradbena dela. V zaključni fazi je gradnja novega, bodočega osrednjega objekta hotelskega podjetja Metropol-Lucija, in sicer gradnja hotela visoke A kategorije na Vesni. V hotelu, ki bo imel sicer samo 208 ležišč, pač pa veliko restavracijo, bosta tudi pokrit plavalni bazen 25x12,5 m z ogrevano morsko vodo in igralnica. Predvidevajo, da bodo novi hotel predali namenu v začetku prihodnjega leta.

Na prostoru nekdanjega letnega kina pa naglo raste iz tal betonsko ogrodje za trenutno morda najpotrebnejši turistični objekt v Portorožu, namreč za moderno festivalno dvorano. V njej bodo številni prostori za prireditve, se pravi dvorana z odrom za okrog 500 gledalcev, shramba za kulise, garderobe za igralce itd., poleg tega pa več različno velikih sejnih dvoran, opremljenih z najmodernejšimi tehničnimi napravami za simultano prevajanje ob mednarodnih zasedanjih. V poslopju bodo tudi pisarne in drugi prostori Zavoda za pospeševanje turizma, ki je investitor, pa še Obalne turistične zveze in domačega turističnega društva, dalje turistična knjižnica, priročni bife in podobni prostori. V poslopju bo gostoval tudi kino. Na prostem pa bo urejen velik amfiteater z odrom in sedeži za približno 2200 gledalcev. Veliki objekt naj bi bil gotov do glavne sezone prihodnjega leta. Z njegovo dograditvijo bo v Portorožu odpadel problem prireditvenega prostora za še tako zahteven nastop ali zasedanje.

Na vzhodnem delu osrednje portoroške peščine pa buldožerji že drugi teden pripravljajo teren za gradnjo novih kopališčnih objektov. Tu bodo zgradili podoben objekt kot so ga letos ob novem vhodu na to kopališče, le da bodo poleg slačilnice, kabin in različnih manjših lokalov uredili v njem tudi veliko samopostrežno restavracijo.

(jl)

VREME

Anticiklon je še naprej nad zahodno in srednjo Evropo. Višinsko ciklonsko jedro povzroča nestalno vreme nad Balkanom. Pričakujemo, da bo prišel od zahoda toplejši zrak.

Proti koncu tedna bo suho in nekoliko toplejše vreme.

Zunanjepolitični pregled

KOMISIJA ŠTIRIH

V Izraelu se tačas mudi komisija štirih afriških voditeljev. Kaj so ugotovili, ne vemo, Izrael verjetno zaradi njih ne bo spremenil svojega stališča. Egipt stalno poudarja – letošnje leto bo odločilno, spor z Izraelom bomo rešili za zeleno mizo ali na fronti.

Vse kaže, da letos ne bo nobenih dramatičnih razpletov. Mnogi menijo, da se do sestanka med Nixonom in Brežnjevom ne bo zgodilo nič posebnega. Arabci gledajo na ta sestanek z upravičenim nezaupanjem – se bosta obe velesili pogodili za hrbtom in na rovaš Arabcev?

Stališče arabskih držav je še vedno: vse ali nič. Arabci ne pristajajo na kompromisno rešitev. Zato se kriza tako dolgo vleče.

ŽE SKORAJ VOJNA

Med Indijo in Pakistanom divja že napol vojna, vsak dan je nekaj mrtvih. Na obeh straneh zagotavljajo, da bi bila vojna katastrofa, vendar se vojaki vseeno zbirajo na meji. Kljub alarmantnim govoricam pa še nismo prišli na rob katastrofe: indijska premierka Indira Gandhi potuje po zahodnih deželah . . .

Mnogi menijo, da je dobil spor med tema dvema azijskima državama že skoraj dimenzije konflikta med Arabci in Izraelci. Težko je reči, kdo razpihuje žerjavico, vsaka stran vali krivdo na drugo stran. Pakistan zatrjuje, da ne bo napadel, saj je petkrat manjši. Indija trdi, da ne želi konflikta, saj mora preživeti poleg 550 milijonov želodcev še 10 milijonov beguncev.

Le pomislite: Obe državi sta se rodili v boju proti angleškemu imperializmu, obe se pripravljata za boj. In še nekaj: življenjski nivo v obeh državah je eden najnižjih v Aziji sploh. Vojna bi osiromašila obe državi.

KANADA – DRUGA ETAPA

Brežnjev – Indira Gandhi – Nixon so trije veliki državniki našega časa, s katerimi se je predsednik Tito sestal v zadnjih tednih. Brežnjev se je pravkar vrnil z obiska v Franciji. Indijska premierka je prispela iz Velike Britanije v Združene države. Naš predsednik se mudi tačas v Kanadi, veliki državi, ki po obsegu ne zaostaja za Kitajsko, šteje pa 22 milijonov prebivalcev.

V Združenih državah so sprejeli predsednika Tita kot državnika, ki ima ogromne izkušnje in se je v svojem življenju sestal z veliko galerijo odločnih ljudi. Današnji voditelji Evrope imajo manjše izkušnje – Tito pozna predvojno in povojno generacijo. Mnogi njegovi sovrstniki so že mrtvi – Nehru, Naser, Sukarno, de Gaulla ni več, Nkrumah je izgubil oblast – vrsta je dolga.

Jugoslavija je ena redkih evropskih držav, ki so se iztrgale iz fatalnega obroča Vzhod–Zahod. Pravzaprav se je to posrečilo le Franciji, za to gre zasluga de Gaullu. Zahodnonemški kancler Brandt se je podal „na svojo roko" na Krim, na razgovore z Brežnjevom. Brandt je veliko ime na svetovnem političnem zemljevidu, vendar bije doma bitrko za „biti ali ne biti".

Po obisku v Kanadi bo predsednik Tito prišel v Veliko Britanijo. Še je mnogim v spominu: leta 1944 se je naš predsednik sestal s Churchilom v Italiji. Tito je bil v maršalski uniformi, Churchil v beli obleki in brez ovratnice. Angleški listi so se razpisali o tem obisku.

Zdaj bodo govorili o drugih vprašanjih, ena izmed tem bo tudi konferenca o evropski varnosti, za katero se sovjetska diplomacija tako zavzema. Velika Britanija se je pred dnevi priključila Evropi, postala je članica Evropske gospodarske skupnosti. Stičnih točk z Angleži bo več kot pred enim letom.

Z ZASEDANJA DVEH ZBOROV REPUBLIŠKE SKUPŠČINE

POZITIVNA OCENA samoupravnega sporazumevanja

Republiški zbor in zbor delovnih skupnosti sta razpravljala o samoupravnem sporazumevanju o delitvi dohodka in osebnih dohodkov

Tako republiški zbor kot zbor delovnih skupnosti skupščine SR Slovenije sta na zasedanju, vsak zase, razpravljala o samoupravnem sporazumevanju o delitvi dohodka in osebnih dohodkov – torej o uresničevanju letos sprejetega republiškega zakona v zvezi z družbenim usmerjanjem delitve dohodka. Pred obema skupčinskima zboroma je uvodne misli povzel predsednik komisije za pripravo osnutkov splošnih družbenih dogovorov, član izvršnega sveta Boris Vadnjal – poslanci pa so na razpravi soglašali s celovito oblikovanim mnenjem, ki izraža ugotovitev, da že prihajajo do izraza osnovne intencije tega tolikanj pomembnega zakona.

Boris Vadnjal je izrazil prepričanje, da se bodo poslanci strinjali z ugotovitvijo, da je bilo v sorazmerno kratkem času – od letos spomladi, ko je bil sprejet zakon o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov – na tem področju opravljeno res že precej dela.

Ob tem se je Boris Vadnjal na kratko dotaknil temeljnih ciljev, ki jih želimo doseči z uresničevanjem dogovorjenih zakonskih določil za to področje.

Osnovni smisel družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja je v oblikovanju družbenih norm na področju delitve – te norme pa naj bi predvsem prispevale k odpravljanju neupravičenih razlik v delitvi osebnih dohodkov ter h krepitvi akumulativnosti in reproduktivne sposobnosti organizacij združenega dela.

Zmanjševanje razlik med posameznimi panogami ter znotraj njih pa tudi zmanjševanje razlik med gospodarstvom in negospodarstvom nujno prispeva k skladnejšemu razvoju družbe kot celote, k odpravljanju ekscesov in zmanjševanju socialne diferenciacije – prav to pa so cilji, ki si jih posebej prizadevamo doseči, saj so eden od pogojev za večjo gospodarsko in politično stabilnost. Posebno v sedanjem položaju so ta vprašanja še bolj pomembna, saj se z njimi vključujemo v prizadevanja za večjo stopnjo stabilnosti v gospodarstvu.

Boris Vadnjal je ob tem poudaril, da se nam zdi še zlasti potrebno tudi to, da bi začele vprašanja družbenega usmerjanja delitve čimprej in kar najbolj usklajeno reševati tudi druge republike (kajti na tem področju je naša republika, kot znano, prva začela urejati delitvena vprašanja).

Pri pripravljanju splošnih družbenih dogovorov so se pojavila nekatera osrednja vprašanja – in sicer: kakšna je vloga kalkulativnih osebnih dohodkov, pa kako vrednotiti težavnostne pogoje dela ter opredeliti obseg minulega dela, predvsem pa to, kako s pomočjo družbenega dogovora vplivati na oblikovanje meril, ki bodo zagotovila oblikovanje sredstev za osebne dohodke v smotrnem razmerju z doseženim dohodkom, hkrati pa zagotovila ustrezno stopnjo akumulacije v delovnih organizacijah.

Kljub različnim pomislekom in dvomom ter deloma tudi določenemu nasprotovanju so delovne organizacije vendarle pravočasno pripravile predloge samoupravnih sporazumov, ki so jih sindikati že obravnavali in jim do dogovorjenega roka dali svoje soglasje.

Doslej je republiška verifikacijska komisija obravnavala 50 predlogov samoupravnih sporazumov ter je 39 teh sporazumov (ki zajemajo približno 70 % vseh zaposlenih v naši republiki) tudi že verificirala.

Po krajši poslanski razpravi (v obeh skupščinskih zborih) so se poslanci strinjali z ugotovitvijo – ter v zvezi s tem sprejeli celovito oblikovano mnenje – da dosedanji potek samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja kaže, da se že uresničujejo osnovne intencije zakona, ki smo ga v zvezi s tem sprejeli.

Gre za trajni proces in za novo bistveno sestavino nadaljnjega razvoja samoupravnega sistema – je nadalje rečeno v tem celovitem mnenju – za sestavino, ki dobiva ustrezno mesto z ustavnimi dopolnili tudi v našem ustavnem sistemu.

Zato bo treba še bolj organizirati, zlasti pa s še bolj izoblikovanimi samoupravnimi postopki v duhu ustavnih dopolnil uveljavljati načelo, da interesi delovnih organizacij pri nastajanju in delitvi dohodka niso več zgolj notranji interesi in samo njihov notranji problem.

Doslej često dokaj izolirano obravnavanje elementov o uspešnosti ali neuspešnosti gospodarjenja postaja vse bolj javno. Podpisniki samoupravnih sporazumov oziroma delovne organizacije bodo odslej kot sestavni del oblikovanja svoje politike dohodka in osebnih dohodkov iskale z družbeno-gospodarskega in socialno-političnega vidika ustrezne rešitve v medsebojnem usklajevanju po načelih samoupravnega sporazumevanja.

Slednjič pa je v tem celovitem mnenju – sprejetem na obeh skupščinskih zborih – izražena pozitivna ocena dela vseh organov, ki so bili angažirani v procesu sprejemanja družbenih in samoupravnih dogovorov.

Podpisniki družbenih dogovorov so obvezani, je nadalje rečeno v tem mnenju, da še nadalje skrbno spremljajo izvajanje zakonskih določil za to področje ter ob tem predlagajo skupščini nove rešitve, ki bodo zagotavljale nadaljnji razvoj samoupravnega sporazumevanja.

Te rešitve morajo zlasti zagotoviti dosledno in poglobljeno izpolnjevanje temeljnih načel zakona o usmerjanju delitve dohodka – to je, da delovni ljudje v organizacijah združenega dela s samoupravnimi sporazumi določajo in usklajujejo osnove ob upoštevanju, da je delitev dohodka funkcionalni del in element nacionalnega dohodka sploh, ter da posledice delitve odsevajo v gospodarskem in družbenem razvoju.

Zakon o usmerjanju delitve dohodka ni enkratni intervencijski ukrep, marveč je trajen in bistveni sestavni del našega družbeno-ekonomskega sistema.

Mešani jugoslovansko italijanski odbor končal z delom

Predsednika Milesi Ferretti in dr. Zvonko Perišić sta pozitivno ocenila delo 18. zasedanja o položaju obeh etničnih skupin

Pred dnevi se je v Beogradu končalo 18. redno zasedanje jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora za urejanje vprašanj obeh etničnih skupin – Slovencev v Italiji in Italijanov v Jugoslaviji. Odbor, ki ga predvideva že londonski sporazum, že vsa leta tesno sodeluje pri razreševanju problemov, ki se tako ali drugače manifestirajo v življenju obeh etničnih skupnosti. Razgovori v Beogradu so potekali v prijateljskem in delovnem vzdušju, so poudarili v skupnem poročilu.

Na omenjenem zasedanju so predvsem preučevali ukrepe, ki so jih obe državi sprejeli v interesu obeh narodnostnih manjšin. Med glavna vprašanja sodijo na primer določila o svobodni uporabi jezika, o dvojezičnem poimenovanju krajev, pravičnem zastopstvu v upravnih skupnostih, o svobodi izražanja itd. V glavnem so to vprašanja, ki ob pravilnem in poštenem izpolnjevanju omogočajo svoboden razvoj etničnih skupnosti.

Na zasedanju so strokovnjaki poročali o dosedanji izpolnitvi programa kulturne izmenjave med obema državama. Ugotovitve kažejo, da sodelovanje na kulturnem področju poteka po že ustaljenih normah, vendar pa so tokrat kulturniki menili, da bi moral jugoslovansko italijanski odbor preučiti še nekatere aspekte te dejavnosti.

V sporočilu tisku je zlati poudarjeno, da je mešani odbor izčrpno preučil probleme šol, možnosti šolanja narodnostnih manjšin na tej in oni strani meje ter status šolnikov. V zadnjih letih je bilo na tem področju doseženih precej uspehov, vendar pa se prav ob teh vprašanjih pojavlja največ problemov. Medtem ko smo v Jugoslaviji znali urediti stanje, pa se naši zamejci onstran meje še vedno srečujejo s težavami. Odbor pa je kljub temu pozitivno ocenil zlasti pobude, ki so bile v preteklosti storjene na področju didaktike in boljših materialnih pogojev šol. Še naprej je treba vzdrževati in krepiti stike s pomočjo seminarjev, študijskih potovanj, oskrbovanjem šol s knjigami in drugo.

Uradno sporočilo na koncu omenja, da bo prihodnji sestanek predsednikov mešanega odbora aprila meseca prihodnje leto v Jugoslaviji.

Oba predsednika – dr. Zvonko Perišić in Milesi Ferretti – sta v posebnih izjavah pozitivno ocenila to-kratno delo mešanega odbora, ki je med svojim delom ne le ugotovil, kaj je bilo od zadnjega zasedanja storjenega, ampak je dal konkretne napotke tudi za delo v bodoče. Po izjavah obeh predsednikov je odbor na tem zasedanju posvetil največ pozornosti vprašanjem šolstva, kajti prav rešitev tega vprašanja v prvi vrsti omogoča etničnim skupinam ohranitev in razvoj jezika in lastne kulture. (ef)

UVELJAVLJANJE ZVEZNEGA ZAKONA

Sredstva za nerazvite

Uveljavljen je zvezni zakon o razdelitvi obveznosti republik za sklad federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin. Kakšne so na njegovi osnovi finančne obveznosti? Deleži republik so določeni v višini 1,94 % od vrednosti družbenega proizvoda gospodarstva v družbenem sektorju. Akontacija za letošnje leto se vplačuje v višini 90 % od tako izračunane vsote in znaša za Slovenijo 514 milijonov. Razlike bodo poravnane z zaključnimi računi najkasneje do 1. marca 1972. Zanimiv pa je pregled, kakšni so zneski, ki jih bodo prispevale druge republike. Največji je prispevek Srbije – ena milijarda din. Hrvatska bo dala 979 milijonov, Slovenija, kot smo že omenili, 514 milijonov, Bosna in Hercegovina 342 milijonov, Makedonija 141 milijonov in Črna gora 48 milijonov. Slupaj se bo tako nateklo za 2 milijardi 824 milijonov dinarjev. Precejšnje pa so razlike glede že vplačanih sredstev. Do konca julija letos je Slovenija poravnala že več kot 58 % svojih obveznosti, Srbija polovico, Hrvatska pa 46 %, približno toliko kot Črna gora. Najslabše priteka denar iz Makedonije ter Bosne in Hercegovine, ki nista poravnali niti štiri desetine letošnjih obveznosti. Skupaj je vplačana slaba polovica denarja, ki naj bi ga zbrali v letošnjem letu.

Iz tega kratkega pregleda vidimo, da so kritike nerazvitih na račun prepočasnega pritekanja sredstev, upravičene. Na drugi strani pa se v načinu dela sklada za zdaj ni spremenilo še nič drugega kot to, da smo vpeljali nov način financiranja v obliki kreditiranja.

Verjetno pa so še druge možnosti, da bi ta denar čimbolj učinkovito porabili. Če že gremo na kreditne odnose, bi morda po razdelitvi kvote po posameznih republikah in izločitvi sredstev za splošne družbene potrebe kazalo vpeljati za posamezna področja kreditne natečaje, da bi uspeli res najrentabilnejši projekti. Take in druge možnosti so vredne temeljitega premisleka.

S V. KONGRESA SINDIKATA DELAVCEV V PROMETU IN ZVEZAH SLOVENIJE

Ne bodimo le pešci!

Prometu je treba v Sloveniji posvetiti večjo pozornost in ga modernizirati, kajti kdor se ne povezuje, ostaja izoliran, ostane majhen

Sindikat delavcev v prometu in zvezah Slovenije se je na V. kongresu s sprejemom statuta konstituiral kot samostojna družbeno politična organizacija. Sto petdeset delegatov v imenu 40.000 članov sindikata je sprejelo zelo zahtevne in nadrobne sklepe, ki pomenijo akcijski in dolgoročni seznam najbolj aktualnih nalog sindikalnih organizacij v prometu in zvezah v prihodnjih štirih letih in izvolili novo republiško vodstvo.

Predsednik republiškega odbora je ponovno Andrej Grahor, podpredsednik Janko Kušar, in tajnik Jože Pečnik. Zal med številnimi gosti nismo opazili vabljenih predstavnikov republiške konference SZDL, Centralnega komiteja ZK Slovenije in republiške skupščine, ki bi o naporih in prizadevanjih sindikalnih organizacij lahko slišali marsikaj koristnega. Delovnega dogovora se je namreč udeležil od republiških institucij le predstavnik republiškega sveta Boris Vadnjal.

V uvodni besedi je predsednik republiškega odbora Andrej Grahor skiciral nekaj poglavitnih nalog, ki pomenijo osnovni delovni dogovor in prizadevanja tega strokovnega sindikata, kot politične organizacije delavcev v naslednjih štirih letih. Posebej je opozoril na odsotnost dosledne slovenske prometne politike, kot osnove in pogoja za načrten in usklajen razvoj celotnega gospodarstva. Odločno je zavrnil tiste, ki menijo, da je promet v Sloveniji namenjen le ostalim gospodarskim dejavnostim. Po njegovem mnenju lahko temelji slovenska prometna politika le na tako imenovanem slovenskem prometnem križu, ki omogoča tako promet v okviru Jugoslavije, kot tudi mednaroden, zlasti tudi tranzitni promet ljudi in blaga. Tako in edino sprejemljivo stališče pa kajpada pomeni, da je promet izredno zahtevna, toda tudi samostojna gospodarska dejavnost. Če hočemo, da bo slovenska prometna politika prišla do izraza v srednjeročnih in dolgoročnih razvojnih načrtih naše skupnosti, se bo treba tudi ustrezno samoupravno in državno organizirati. Idejo, ki jo je nakazal predsednik Grahor, da bi bilo treba zavoljo tega in ker različne prometne dejavnosti opravljajo skupno družbeno funkcijo (skrbeti je treba za njihov usklajen in družbeno najkoristnejši razvoj), ustanoviti ustrezen republiški organ, je kongres preciziral v sklepnem dokumentu: ustanoviti bi bilo treba republiški sekretariat za promet in zveze.

Uvodna beseda, več kot 6 ur trajajoča razprava in sklepni dokument, so podrobneje nakazali tudi naloge na drugih področjih. Skladno z razvojnimi načrti prometnih dejavnosti, bi bilo treba razviti in usposobiti tudi šolstvo za šolanje za različne poklice v prometu. Posebno pozornost pa naj družba in sindikat posvetita prometni politiki in prometu še iz naslednjih, izredno bistvenih razlogov: če prometa ne bomo modernizirali, se bomo zaradi nizke tehnološke opremljenosti neprenehoma srečevali s težavami, kot so neurejeni delovni pogoji, in premajhna varnost v prometu, ki ne nehno zahteva človeška življenja in mnogokrat ogroža normalno delovno in življenjsko dobo delavcev. Promet naj dobi ustrezno mesto v celotnem gospodarskem načrtovanju tudi zaradi policentričnega razvoja Slovenije, zato, da se povežemo znotraj Slovenije, da se bomo potlej lahko enakovredno povezali z ostalimi republikami in Evropo. Kajti, kdor se ne povezuje, ostaja izoliran, ostane majhen.

Sklepi V. kongresa sindikata delavcev v prometu in zvezah v štirih poglavjih govorijo tudi o pomenu samouprave za razvoj prometa, o družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju, kot o instrumentih, s katerima se dajo razrešiti poglavitne težave in o tem, da bi omejevanje samouprave lahko bistveno prizadelo nadaljnji razvoj prometa.

Delegati kongresa so med drugim menili, da sta družbeni in osebni standard osnovna pogoja ekonomske, socialne in politične stabilnosti družbe. Zato morata biti politika standarda in organizirana skrb zanj, še posebej zavoljo izredno težkih delovnih razmer v prometu in zvezah, osrednji nalogi delovnih organizacij. To izhodišče se je potem izrazilo v sklepu kongresa, da je treba nadaljevati z akcijo za primerne najnižje osebne dohodke, znano kot „akcija 1000" in v naročilu republiškemu odboru, da tudi v prihodnje vodi dosledno ekonomsko in politično akcijo za zagotovitev realnih osebnih dohodkov.

Prehodno obdobje do upokojitve

Za pripadnike JLA pripravljajo tri pomembne zakonske predpise: Zakon o pokojninskem zavarovanju vojaških oseb, zakon o zdravstvenem zavarovanju ter spremembe in dopolnitve zakona o JLA.

Spremembe in dopolnitve slednjega zakona obetajo nekatere bistvene novosti, ki se nanašajo na socialno zavarovanje. Vojaki starešine, katerih delovni odnos bo prenehal zaradi potreb službe (zaradi pomlajevanja kadra), bodo imeli v prihodnje drugačen status. Za tiste, ki še nimajo 40 let staža, njihova delovna doba pa bo prenehala, bodo namesto upokojitve uvedli prehodno obdobje, kar pomeni podaljšano zavarovanje. To pomeni, da bodo imeli pravice aktivnih zavarovancev, torej tudi nepretrgani potek delovnega staža do normalnega odhoda v pokoj, s polnimi leti delovnega staža.

SKORAJ MILIJON JUGOSLOVANOV

Po podatkih deviznega oddelka Narodne banke smo imeli Jugoslovani na zasebnih deviznih računih ob koncu septembra vsega skupaj 427 milijonov dolarjev ali trikrat več kot ob istem času leta 1969 in za 63 % več kot ob koncu lanskega septembra. Kar 416 milijonov dolarjev je v konvertibilnih valutah, le 11 milijonov v klirinških devizah.

Devizni račun ima že več kot 909.000 Jugoslovanov, kar je za 55 % več kot lani. Ob koncu septembra je bilo v Srbiji 278.594 deviznih računov, na njih pa 130 milijonov dolarjev, na Hrvaškem 434.522 deviznih računov (170 milijonov dolarjev), v Sloveniji 165.986 deviznih računov (53 milijonov), v BiH 79.000 (38 milijonov), v Makedoniji 43.924 (32 milijonov) in v Črni gori 7349 (4 milijone dolarjev). Od tega je na deviznih računih na vpogled vloženih 261 milijonov dolarjev, do enega leta je vezanih 105 milijonov dolarjev, nad eno leto pa 160 milijonov.

Berite PRIMORSKE NOVICE

S SEŽANSKEGA POSVETOVANJA O PROJEKTU GORNJI JADRAN

Upoštevati značilnosti Krasa in Posočja

V zadnjih letih smo začeli tudi v Jugoslaviji nekatere dolgoročnejše načrte planirati mnogo bolj skrbno, upoštevajoč pri tem specifičnost posameznih gospodarskih panog in prostora, na katerem naj bi te načrte realizirali. Še posebej bi to lahko trdili za oba velika turistična projekta – Gornji in Severni Jadran.

Za nas je predvsem pomemben načrt Severni Jadran, saj vključuje tudi precejšen kos slovenskega ozemlja. V zadnjem času je bilo o tem projektu že več javnih in specializiranih razprav, da bi tako načrtovalci v zaključni fazi načrtovanja lažje vnesli vse bistvene pripombe. Vedeti namreč moramo, da je celotna regija, ki jo zajema prostorsko projekt Gornjega Jadrana, zelo heterogena. Tako velikih razlik v razvitosti posameznih občin najbrž ne bi mogli najti nikjer drugje. Na eni strani sodijo občine kot koprska, reška, piranska, novogoriška in druge med najrazvitejše v Jugoslaviji, dočim jih je nekaj, predvsem otoških, čisto na dnu lestvice. Prav zaradi tega je zahteval projekt Gornji Jadran od načrtovalcev velike napore pri vsklajevanju teh spoznanj.

KRASU IN POSOČJU POSEBNO VELJAVO

Ta prizadevanja načrtovalcev je bilo čutiti tudi na posvetu, ki ga je prejšnji teden sklicala sežanska občinska skupščina, udeležili pa so se ga tudi predstavniki ostalih gornje primorskih občin in Cerknice. Iz vsega, kar smo na tem posvetu slišali, bi lahko izluščili v prvi vrsti predvsem ugotovitev, da kraškemu območju v sklopu projekta Gornji Jadran manjka nek izrazitejši center, ki bi lahko v bodočnosti postal nosilec vsega nadaljnjega razvoja. Enaka ugotovitev velja tudi za Posočje. V obeh regijah je pač več manjših centrov (Nova Gorica, Sežana, Postojna, Ilirska Bistrica itd.), ki vsak zase sicer predstavlja neko specifičnost. Prav zategadelj projekt Gornji Jadran poudarja, da ima največje razvojne možnosti na tem območju predvsem promet, saj predstavlja ugodna lega Krasa izrazite možnosti prehodnega prometa. Že sedaj je promet na omenjenem območju izredno močan. Projekt posveča izredno pozornost infrastrukturi, predvsem razvoju avtocest in pomembnejših regionalnih cestnih povezav.

V okviru projekta Gornji Jadran sodita obe podregiji, kraška in posoška, po narodnem dohodku nekako v sredino, obe pa imata 164.000 prebivalcev. Značilna je tudi nizka gostota prebivalstva, ki je še vedno v nenehnem upadanju. Le v Novi Gorici narašča prebivalstvo nekoliko hitreje. Migracijski procesi so bili v vseh povojnih letih namreč izredno močni in predvsem na podeželju se je število ljudi občutno zmanjšalo. Sicer pa imata obe tako imenovani subregiji značinosti, ki jih ne gre zametavati. Za Kras velja že od nekdaj, da premore lastno prostorsko fizigonomijo (podzemne jame, teren), nadalje raznoliko gospodarsko osnovo, že omenjeno tranzitno lego in posamezne turistične znamenitosti. Posočje pa se ponaša z relativno razvito industrijo in z velikimi možnostmi razvoja zimskega turizma.

V izhodiščih načrta Gornji Jadran je tako posvečena še posebna pozornost nadaljnjemu razvoju infrastrukture, razvoju Nove Gorice z vsestranskimi funkcijami, posebna turistična vloga pa pri tem odpade še na Postojno in Cerknico, če bo le tej uspela ojezeritev Cerkniškega jezera. Pri tem pa bi bilo treba nujno zaostriti vprašanje varstva narave tako na Krasu kot v Posočju, ki se ponašata z edinstvenimi značilnostmi.

Okvirno predvideva ta veliki projekt tudi razvoj kmetijstva in industrije na obeh območjih. Za Kras predvideva predvsem gojitev terana in pridobivanje pršuta, ter obnovo 15.000 hektarjev visokih gozdov, s čimer ne bi smeli več odlašati. Metalna industrija naj bi se razvijala predvsem v Postojni in Novi Gorici, v Sežani in Anhovem pa industrija gradbenega materiala. Industrija Ilirske Bistrice naj bi se v bodočnosti še tesneje povezovala z Reko. Na celotnem območju, ki ga vključuje projekt Gornji Jadran, naj bi v bodočnosti razpolagali s skupno milijon 330 tisoč posteljami, s katerimi bi letos ustvarili 132 milijonov nočitev. Kras in Posočje naj bi skupaj razpolagala z 18.000 posteljami.

Kdaj, kako in na kakšen način bodo uresničena vsa izhodišča velikega projekta Gornji Jadran je seveda težko reči. Načrt predstavlja tudi v mednarodnem merilu izredno obsežno nalogo, načrtovalci pa menijo, da smo dosegli precej že s tem, ko smo se lotili enotnega urejanja na tako velikem območju. Marsikje bodo ugotovitve strokovnjakov, ki so delali na projektu, tudi najboljše vodilo za lastna hotenja in načrtovanja.

(ef)

SREČANJE DELEGACIJ ZKJ IN POKRAJINSKEGA KOMITEJA KP ITALIJE ZA BENEČIJO

SKUPNI CILJI

Delegacija CK ZKJ in pokrajinskega komiteja KP Italije za Benečijo sta na sestanku 27. in 28. oktobra v Benetkah poudarili pomen prijateljstva med to italijansko pokrajino in Slovenijo, potrdili pa sta tudi skupno politiko dveh partij do narodnostnih manjšin.

Razgovori delegacij, ki sta jih vodila sekretar sekretariata CK ZK Slovenije ing. Andrej Marinc in sekretar pokrajinskega komiteja KP Italije za Benečijo Rino Serri, so potekali v prijateljskem ozračju. Predstavniki dveh partij so potrdili skupne cilje v boju za mir, proti imperializmu in za popuščanje napetosti kakor tudi za krepitev varnosti v Evropi in Sredozemlju.

Ob koncu srečanja sta delegaciji sklenili, da bosta imeli v prihodnje redne stike in da bosta še posebno poglobili tiste oblike sodelovanja, ki omogočajo izmenjavo izkušenj pri reševanju podobnih problemov.

Portret Slovenije

Pri Državni založbi Slovenije v Ljubljani je izšla obsežna in reprezentativna turistično informativna edicija SLOVENIJA – Portret v podobi. Edina te vrste – tudi v Jugoslaviji – nam na 384 straneh in s 563 fotografijami (več kot polovica je v barvah) predstavi pestrost in raznolikost Gorenjske, Ljubljane, Dolenjske in Bele Krajine, Primorske in Notranjske, Štajerske, Koroške in Prekmurja.

Zamisel o taki publikaciji se je začeli uresničevati zahtevno zamisel. Z izdajanjem zvezkov so sicer vztrajali do konca – prvi je izšel pred osmimi leti – toda potreba in hiter razvoj v tem času je narekoval novo, izpopolnjeno in kompleksno izdajo, ki bi dostojno zarisala današnji portret Slovenije. Široko zanimanje in številni prednaročniki so ta prizadevanja podprli.

Portretni album Slovenije so oblikovali številni specialisti, še več jih je sodelovalo z nasveti in informacijami. Edicijo so oblikovali France Stele in Ivan Bratko, „Ljubljano“ pa Miha Maleš. Uvod v knjigo so napisali Ivan Bratko (Slovenija in široki svet), France Planina (Slovenija – dežela pestre raznoličnosti) in France Stele (Likovna umetnost). Isti avtorji so prispevali tudi tekstovni del kot razlago in dopolnilo k slikam, razen njih pa še številni drugi (Ferdo Gestrin, Franček Saje, Viktor Petkovšek, V. Bohinec, Niko Kuret, Miha Potočnik, France Cvenkel in Emilijan Cevc. Seznam avtorjev fotografij pa je tako dolg, da so ga razvrstili kar po abecednem redu. Edicijo je opremil Jože Brumen, za njeno realizacijo pa je dostojno poskrbela tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

Portret Slovenije, kot nam ga zariše ta poljudna knjiga, ki jo imenujejo tudi album, predstavljajo naravne lepote, umetnostni in zgodovinski spomeniki, zgodovina NOB in seveda ljudje v zgoščeni besedi in s karakterističnó črno-belo in barvno fotografijo. Edicija bo dragocenost na knjižni polici domačih bralcev in tujcev. Da bi pa v celoti zadostila svojemu namenu, je založba poleg izvirnika pripravila tudi srbohrvaški, angleški in nemški prevod.

Verjetno velja povedati tudi to, da dobe knjigo prednaročniki, ki so jo plačali ob subskribciji, po takratni ceni, tj. 120 dinarjev, medtem ko bodo morali odšteti novi kupci še enkrat toliko.

V času nastajanja „Slovenije“ je zbrala Državna založba lepo število strokovnjakov-sodelavcev pa tudi grafične realizacije so danes tako tehnično kot časovno možne v čisto drugih razsežnostih kot pred leti. Zato je upati v skorajšnjo uresničitev bodočih založniških načrtov. Kot najbližjo omenjajo knjigo, ki bo opisovala tisti ustvarjalen del slovenstva, ki je izven današnjih državnih meja (v Italiji, Avstriji in na Madžarskem). Tako bo slovenski portretni album dopolnjen.

Z. L.

VELIKI NAČRTI RAZVOJA TOVARNE SALONIT V ANHOVEM

Pred 350 milijonsko naložbo

Pred 50 leti si ni nihče mislil, da bo majhen industrijski obrat prerasel v takega velikana, ki mu je dolina Soče postala že preozka in ga že utesnuje v nadaljnjih razvojnih ambicijah. Salonit pomeni danes pojem za Primorsko, saj daje kruh nad 6.000 ljudem v Posočju. 2300-članski delovni kolektiv bo letos ustvaril nad 340 milijonov din celotnega dohodka. Potem, ko je Salonit stala prva faza rekonstrukcije 150 milijonov dinarjev, načrtujejo danes že drugo, v katero bodo vložili kar 350 milijonov dinarjev.

Začetek tovarnega sega v leto 1921, ko je ing. Emil Stoch začel s proizvodnjo cementa. Delavci so tedaj delali v težavnih razmerah. Tako stanje je trajalo do začetka druge svetovne vojne, ko so prvi organizatorji narodnoosvobodilnega gibanja v tovarni prižgali iskro upora, ki je prerasla v velik plamen boja proti fašističnim zasužnjevalcem. Tovarna je postala močna postojanka v boju proti okupatorju.

Po končani vojni se je 700 delavcev borilo za ohranitev proizvodnih obratov. Povojni čas je bil za Anhovo čas obnove in postopne razširitve cementne industrije. Skromne investicije po letu 1950 so pomenile osnovo za prvo veliko rekonstrukcijo leta 1961, ko je bila v celoti obnovljena cementarna, postavljena nova rotirna peč, sušilnica in mlin za premog. Istočasno je bila zaključena tudi pomembna rekonstrukcija salonitnega obrata.

Leta 1969 je Salonit začel z realizacijo svojega največjega razvojnega programa, katerega prvo fazo prav v letošnjem letu uspešno zaključuje. V tej fazi so dali v pogon nov mlin za cement, ki proizvaja toliko kot vsi dosedanji mlini skupaj. Nadalje so letos dali v pogon tudi linijo za cevi s 5-metrskim strojem, katerega zmogljivost znaša nad 40.000 ton cevi letno. Približno enako zmogljivost bo imela nova linija za plošče, ki je že v montaži in bo v začetku prihodnjega leta bistveno prispevala k povečanju dohodka.

S skupnimi napori z Združenim železniškim transportnim podjetjem iz Ljubljane dokončujejo v teh dneh tudi novo železniško postajo ob tovarni in vzporedno s tem odprto skladišče z žerjavi ter vagonsko in kamionsko rampo. Ta del naložbe ni pomemben le za Salonit, temveč bo bistveno pomagal pri razreševanju perečega slovenskega problema v zvezi z železniško progo Jesenice – Nova Gorica, ki zaradi nazadovanja prometa po njej ni več rentabilna.

V približno 150 milijonski naložbi, ki jo zdaj končujejo, je delovni kolektiv soudeležen kar z 90 % finančnih sredstev. Ogromna vlaganja so v zadnjih letih izredno povečala proizvodnjo cementa. Leta 1948 so proizvedli manj kot 100.000 ton, letos pa znaša proizvodnja cementa že 420.000 ton. V istem obdobju se je skoraj podvajsetorila tudi proizvodnja salonitnih izdelkov, in sicer od 12.000 na 200.000 ton.

V podjetju zaključujejo priprave za drugo fazo rekonstrukcije, s katero bodo pridobili 1000-tonsko peč za najkvalitetnejše vrste cementa. Pomen in veličina te naložbe je razvidna že iz dejstva, da bo veljala okrog 350 milijonov dinarjev. Ko bo v dveh letih ta rekonstrukcija dokončana, se bo število članov kolektiva povzpelo na 3000 delavcev, realizacija pa bo poskočila od dosedanjih 340 milijonov na 600 milijonov dinarjev.

Delitev dohodka odraža visoko stopnjo samoupravljavske zavesti delovnega kolektiva, ki ne gleda ozko na trenutne osebne potrebe, marveč z vso odgovornostjo skrbi za nadaljnji razvoj podjetja. Od 2300 zaposlenih je skoraj 200 strokovnjakov s srednjo, višjo in visoko šolo. Razen iz neposredne okolice dovažajo delavce avtobusi iz Brd, Kambreškega, z Liga, Banjške planote ter celo z Breginjskega kota in Drežnice.

V zadnjih letih so v Salonitu povečali produktivnost dela za 100 %. Vrednost proizvodnje na efektivno delovno uro pa celo za preko 130 %. V salonitu, ki je glavni proizvod, so za 1 tono izdelkov v lanskem letu potrebovali dvakrat manj delovnih ur kot pred desetimi leti.

V ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja so precej napredovali, vendar so vplivi cen v marsičem zameglili uspehe, kar pomeni, da svojih cen niso mogli vselej prilagoditi splošnemu porastu stroškov. Dobri poslovni rezultati izvirajo torej iz neprestanega izboljševanja izkoristka proizvodnih zmogljivosti, saj tečejo stroji s preko 90 % teoretično razpoložljivega časa v letu. Vzporedno z rastjo produktivnosti so narasli tudi osebni dohodki, katerih poprečje bo letos doseglo 1800 dinarjev na zaposlenega.

Kljub zaostrenim pogojem na svetovnem tržišču in doma Salonit stalno teži za tem, da izvaža 20 do 30 % proizvodnje na zunanje tržišče in to skoraj po vsej Evropi in severni Afriki. Na ta način je podjetje stalno prisotno tam, kjer se bije najostrejši konkurenčni boj, kar ga sili k stalnemu izpopolnjevanju tehnologije in boljšanju kakovosti proizvodov. Tako se uspešno vključuje tudi v mednarodno delitev dela.

B. BOŽIČ

Dr. Luciano Ferfoglia

Saj ni mogoče, so menili ljudje. Še pred nekaj dnevi smo ga gledali po koprski televiziji, ko so v ankaranski bolnišnici odpirali oddelek za intenzivno nego srčnih bolnikov. Ljudem nekako ni šlo v račun, da njihovega zdravnika, da Ferfoglie, tako so ga enostavno in prijateljsko imenovali, ni več. In vendar je res. 3. novembra, v zgodnjih jutranjih urah, se je za vedno ustavilo njegovo srce, ki je toliko let bilo samo za bolnike in za njegovo delo.

Primarij dr. Luciano Ferfoglia je bil vrsto let predstojnik internega oddelka koprske splošne bolnišnice. Rodil se je 13. 10. 1920 v Trstu, za zdravnika pa je promoviral v Padovi leta 1946. Specialistični izpit je opravil v Pavii leta 1951. Dr. Ferfoglia je bil v svojem življenju resnično na moč aktiven. Že maja 1946 ga je CK ZKS poslal kot okrajnega zdravnika v Ilirsko Bistrico s sedežem v Podgradu, kjer je tudi organiziral celotno zdravstveno službo in socialno skrbstvo. Avgusta meseca je bil premeščen na delovno mesto okrajnega zdravnika v Koper. Bil je organizator zdravstvene službe pri socialnem zavarovanju za celotno območje bivše cone B. Bil je tudi član komiteja RK za svobodno tržaško ozemlje. Kmalu je prevzel vodstvo internistične službe in predstojništvo internega oddelka bolnišnice. Na tem delovnem mestu ga je doletela tudi mnogo prerana smrt.

Pokojni dr. Ferfoglia je bil znan tudi kot aktiven in prizadeven družbeno-politični delavec. Več mandatnih dob je bil odbornik koprske občinske skupščine, član sveta za zdravstvo in socialno varstvo in njegov predsednik, poslanec republiškega zdravstvenega zbora itd. Njegova energija je bila resnično neizčrpna. Za svoje delo je bil večkrat nagrajen. Prejel je med drugim tudi red dela III. stopnje, red zasluge za narod s srebrnim vencem, diplomo zdravniškega društva Jugoslavije ob 20-letnici ustanovitve.

To so samo zunanja znamenja hvaležnosti. Veliko več ljudi je, ki čutijo do dr. Ferfoglie še veliko več, saj je bil resnično vedno pripravljen pomagati. Z njegovo smrtjo smo na obali in na Primorskem sploh izgubili ne samo odbornika, komunista, poslanca, pač pa v prvi vrsti zdravnika, ki je lahko s ponosom nosil ta naziv. Zadnja leta je svoje moči posvečal predvsem znanstveno raziskovalnemu delu vprašanj imunitete in študijam limfocitov. Med ljudmi bo gotovo še dolgo živel spomin na tega izredno priljubljenega in ljudskega zdravnika v pravem pomenu besede.

K. Š.

OBVESTILA

Petek, 5. 11. 1971, ob 20. uri – Branislav Nušić: „Pokojnik“, premiera v Solkanu.

Sobota, 6. 11. 1971, ob 20. uri – Branislav Nušić: „Pokojnik‘ , gostovanje v Ajdovščini.

Nedelja, 7. 11. 1971, ob 16. uri – Branislav Nušić: „Pokojnik“, za red Nedeljski in izven v Solkanu.

Ponedeljek, 8. 11. 1971, ob 20. uri – Tone Partljič: „Naj poje čuk“, gostovanje v Il. Bistrici.

Torek, 9. 11. 1971, ob 16. in 20. uri – Tone Partljič: „Naj poje čuk“, gostovanje v Kopru.

Sreda, 10. 11. 1971, ob 20. uri – Tone Partljič: „Naj poje čuk“, gostovanje v Idriji.

Četrtek, 11. 11. 1971, ob 20. uri – France Bevk–Tone Peršak: „Mati“, v Solkanu za izven – gostovanje dramskega društva iz Idrije.

Petek, 12. 11. 1971, ob 20. uri – Branislav Nušić: „Pokojnik“, v Solkanu za red Upokojenci in izven.

Sobota, 13. 11. 1971, ob 20. uri – Branislav Nušić: „Pokojnik“, v Solkanu za red Prva ponovitev in izven.

ŠTIRINAJST PRALNIH STROJEV NA 15 GOSPODINJSTEV

Nedavna anketa, ki so jo izvedli v Ajdovščini je pokazala, da ima izmed 15 gospodinjstev kar 14 pralne stroje. Gospodinja 15 gospodinjstva pa je v anketi odgovorila: „Tudi mi ga bomo kupili, smo se šele poročili.“

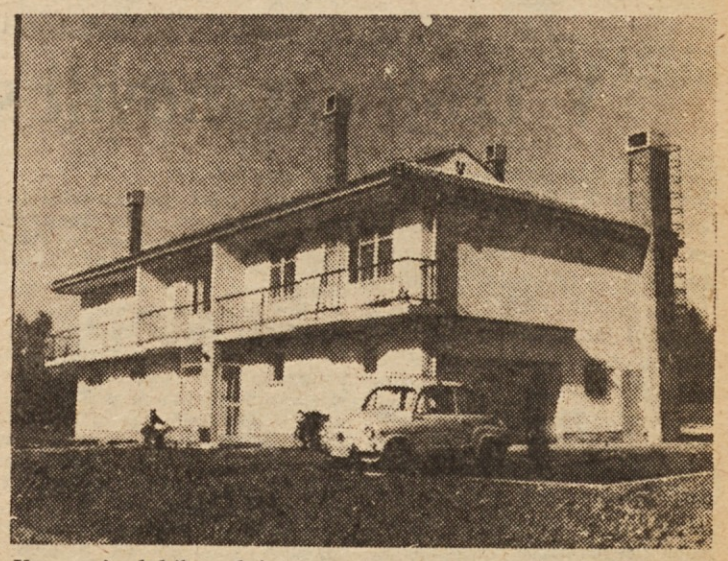

Komen je dobil te dni še eno lepo novo zgradbo. V njej so tri stanovanja in upravni prostori postaje milice. Dela je izvajalo gradbeno podjetje Kraški zidar iz Sežane. Hiša stane 106 milijonov S-dinarjev. Foto: Ličen

V PRIPRAVAH NA KONFERENCO: RAZŠIRJENA SEJA PLENUMA OBALNEGA SINDIKALNEGA SVETA V KOPRU

Osnutek bodočih nalog — zelo konkretno in stvarno

V torek je bila v Kopru razširjena seja obalnega sindikalnega sveta kot priprava na konferenco obalnih sindikatov, ki bo prihodno soboto (13. novembra). Člani plenuma so razpravljali o opravljenem delu v preteklih dveh letih, obravnavali so osnutek nalog v prihodnjem obdobju in poslušali informacijo posebne komisije o nekaterih kadrovskih spremembah.

Dejavnost 159 sindikalnih organizacij obalnih delovnih kolektivov, lahko v večini primerov označimo kot aktivne in usmerjene k notranjim problemom, zainteresirane za najpomembnejša vprašanja življenja in dela ljudi. Vso to pestrost in raznolikost povezuje, usmerja, oblikuje in podpira obalni sindikalni svet. Člani plenuma so prejeli obširno poročilo o dveletnem bogatem in plodnem delu. Na seji ga je na kratko povzel tajnik Ciril Koprivc.

V izvajanju začrtanih programskih osnov so sindikati zajeli širok spekter razgibanega obalnega življenja z vsemi njegovimi specifičnostmi. Angažirali so se pri gospodarskem in družbenem razvoju, opozarjali na nujnost programiranja bodočega razvoja gospodarstva in na nadaljnje razvijanje vseh oblik poslovnega in drugega sodelovanja in integracije v okviru obale in izven njenih mejah. Posebno skrb so posvetili delitvi dohodka in osebnega dohodka in se zavzemali za boljše in uspešnejše oblike družbenega standarda. Skrb so posvetili tudi svoji zaščitni vlogi, politiki zaposlovanja in nezaposlenosti. Samoupravljanje je dobilo poseben poudarek kot sestavni del naših naporov za hitrejši gospodarski in družbeni napredek in kot nuja našega dosedanjega razvoja in izkušenj. In končno so zastavili svoj vpliv sindikati v kadrovski politiki in pri izobraževanju.

Vse to delovanje, kot smo že povedali, je povezoval obalni sindikalni svet, ki deluje kot skupen organ nekdanjih občinskih sindikalnih svetov Izole, Kopra in Pirana že četrto leto. Osnovna delovna usmeritev obalnega sindikalnega sveta je bila pri vsakodnevnem reševanju konkretnih vprašanj in krepitve osnovnih sindikalnih organizacij, predsedstvo obalnega sindikalnega sveta pa je bilo nosilec konkretnih akcij in dela na podlagi programa dela in splošne usmeritve plenuma. V svojem delovanju je predsedstvo pogosto sodelovalo z vodstvi drugih političnih in družbenih organizacij.

Člani plenuma na delo sveta in predsedstva niso imeli pripomb in so svojo razpravo usmerili bolj v načrtovanje bodočih nalog in obveznosti, kar bo še dokončno izoblikovala delovna konferenca. Toda že prvi obrisi osnutka bodočega dela, o katerem je govoril predsednik Tihomil Javoršek, kaže na konkretnost in realnost. Slišati je bilo zelo veliko spodbudnih predlogov, verjetno pa bi kazalo o njih spregovoriti, ko dobijo dokončno obliko in obveznost v delovnem programu.

Na dnevnem redu so bile tudi nekatere kadrovske spremembe. Dosedanji tajnik obalnega sindikalnega sveta Ciril Koprivc odhaja študirat, razen tega pa mu tudi kmalu poteče mandatna doba. Kadrovska komisija je poročala, da so se po številnih razgovorih, posvetovanjih in tudi predlogih odločili, da predlagajo za bodočega tajnika Marka Krena, sedaj zaposlenega pri Mehanotehniki v Izoli. Obseg dela pa je pokazal, da bi potrebovali poleg „političnega“ tajnika, če ga tako imenujemo, tudi tehničnega, kar še posebno terjajo strokovni odbori, če hočejo uresničevati svoje delovne programe. Na tajniško mesto strokovnih odborov so predlagali Natašo Pobega, zdaj zaposleno v Centru za raziskovanje pri koprski delavski univerzi Ivan Regent. Pravico sklepanja za obe mesti ima sicer plenum, vendar bodo o tem še razpravljali na konferenci in po njenih napotilih sprejeli dokončen sklep na prihodnji plenarni seji, ki bo verjetno decembra meseca.

(Z. L.)

Razumevanje Stavbenika za Semedelno

Pred tremi tedni smo objavili daljši članek o perečih problemih Semedele, največjega koprskega mestnega naselja. Krajevna konferenca SZDL in krajevna skupnost sta sklicali posvetovanje, ki so se ga udeležili najvidnejši predstavniki semedelskih občanov. Ena izmed točk dnevnega reda na posvetovanju je bila tudi tako imenovana črna gradnja med Vodopivčevo ulico in ulico II. prekomorske brigade. O tej gradnji smo v našem listu napisali poseben sestavek zaradi tega, ker je vznemiril ne samo prizadete stanovalce ob obeh ulicah, marveč širšo javnost, saj bi štrleči blok skazil tudi vse okolje, če bi ga gradbeno podjetje Stavbenik zgradilo tako, kot predvideva zazidalni načrt.

Na posvetovanju, ki so se ga udeležili tudi predstavniki Stavbenika, so predlagali, naj bi načrt bloka popravili vsaj toliko, da ne bi kazil okolja in jemal sonca stanovalcem v okolišu. Torej naj bi Stavbenik opustil vsaj zadnje nadstropje in tako vskladil zgradbo s sosednjimi vrstnimi hišami. Predstavniki Stavbenika so kritiko na račun gradnje sprejeli z razumevanjem, vendar so poudarili, da bi vsako spreminjanje prineslo podjetju znatno materialno škodo.

Posvetovanje se je končalo brez kakšnih oprijemljivih sklepov glede prej omenjenega bloka v gradnji. Predstavniki Stavbenika so v razpravi uvideli, da podpira prizadete stanovalce vsa semedelska soseska in da bo potrebno kljub materialni škodi nekaj ukreniti. Že zaradi ugleda podjetja, ki je najstarejše na obalnem območju.

Pred nekaj dnevi smo zvedeli, da je prišlo v Semedeli do ponovnega razgovora med predstavniki Stavbenika, občine, krajevne skupnosti in družbeno političnih organizacij. Vnovič so pretresali problem „črnega“ bloka, ki ni le trma prizadetih stanovalcev ob Vodopivčevi ulici in ulici II. prekomorske, ampak zadeva vseh Semedelčanov in tudi Koprčanov, saj bi dobili sredi novega naselja spačka, ki bi kazil celotno naselje. Ob tem so seveda upoštevali tudi škodo, ki jo bo imel Stavbenik, če sprejme priporočilo, da predela načrt bloka tako, da se bo višina ujemala s sosednjimi vrstnimi hišami.

Po podrobni preučitvi vseh plati so se končno sporazumeli, da bo Stavbenik nadaljeval gradnjo bloka, vendar tako, da bo vsklajen z višino sosednjih vrstnih hiš. Odpadlo bo zadnje nadstropje, zaradi katerega je tudi prišlo do spora med stanovalci sosednjih ulic in podjetjem in do protesta vseh prebivalcev Semedele.

RZ

ŽE TRETJI PLANINSKI IZLET UČENCEV IZ PRAD

Pred kratkim je odšlo že na tretji planinski pohod na Slavnik 52 učencev z Osnovne šole Elvira Vatovec iz Prad, ki so včlanjeni v Planinsko društvo Koper. Zjutraj so odšli iz Podgorja ter so bili ob 9. uri že na Slavniku, vračali pa so se na Petrinje, kjer jih je čakal avtobus.

SKORAJ VSE CESTE SO ASFALTIRALI

Pravijo, da kjer ni dobrih cest, tudi turizma ni. To pri nas kar dobro občutimo, saj bi imeli na obali veliko več turistov, če bi naše ceste bile take, kot bi morale biti. Saj ne gre samo za turizem v hotelih tik ob obali, veliko je namreč tudi takih gostov, ki bi se raje umaknili v kakšen bolj miren kotiček med oljke, pa zaradi slabih cest niso prišli daleč od morja.

V Izoli se zavedajo, da bi jim zelo prav prišel tudi kakšen dinar od takega – kmečkega turizma. Skoraj pri vsakem kmetu bi se našla kakšna sobica odveč, ki bi se dala urediti v sobo za goste, jedila, ki jih kuhajo naše kmečke gospodinje, pa bi si najbrž vsak tuj turist raje privoščil kot najboljše hotelske menuje. Lepe sobe in dobra hrana pa še vedno niso dovolj, da bi turisti prihajali v naše vasi. Potrebne so ceste, ki vzdržijo deževne nalive in tudi kakšen večji avto od fička. V izolski občini so v lanskem in letošnjem letu asfaltirali kar precej teh podeželskih cest. Do Malije so asfaltirali 1 km ceste, vendar se s tem delom ne morejo veliko hvaliti, ker je bila prevleka že po enem letu precej uničena. Tako so morali cesto že letos popravljati. Prebivalci Dvorov so se končno oddahnili – tudi oni so namreč dobili asfaltirano cestišče. Dela so razdelili na dve etapi in sicer so najprej asfaltirali del ceste od Izole do odcepa v Malijo, letošnje poletje pa so nadaljevali še do Dvorov. Tako so asfaltirali približno sedem kilometrov ceste.

Ceste tako ne bodo mogle biti več ovira, da turisti ne bi prihajali tudi v vasi. Potrebujemo le še dobro reklamo in po naših vaseh bo kmalu kar mrgolelo turistov.

N. G.

Otroško varstvo je skrb vseh

Koprska občinska skupščina je že leta 1969 sprejela 5-letni program razvoja otroškega varstva, ki se je vse do letošnjega leta odvijal načrtno in v splošno zadovoljstvo. V tem obdobju je bil zgrajen nov vrtec v Šalari in v Hrvatinih, občutno so bile povečane zmogljivosti vrtca v Škofijah, v teku pa je tudi preureditev varstvene ustanove v Dekanih. V istem obdobju je bilo storjenih še precej izboljšav v koprskem vrtcu, h koncu pa gredo tudi dela na novem vrtcu v Semedeli. Pravzaprav je ta objekt že končan in te dni pričakujejo uradno otvoritev. Skratka, izvajanje začrtanega programa je bilo doslej na moč uspešno. Obstaja pa bojazen, da bodo odslej nastopile težave, ki se skrivajo predvsem v zveznem predpisu o obveznem 30-odstotnem pologu za vse negospodarske investicije. Prve posledice se bodo pokazale že pri predvideni gradnji novega vrtca v Kopru, ki naj bi ga zgradili na mestu, kjer je bila še do nedavnega vrtnarija. Prostor je za takšen objekt kot nalašč. Leži v strogem središču mesta, lepo zaščiten, v njegovi neposredni bližini pa skoraj ni prometa. Izgotovljeni so tudi že načrti, predračun za dela pa znaša v grobem 3 milijone 600 tisoč dinarjev. Če k temu dodamo še 10-odstotni polog, ki je veljal po prejšnjih predpisih, se ta vsota poveča na okrogle 4 milijone dinarjev. Na to vsoto pa bi potrebovali še milijon 200 tisoč din za 30 odstotni obvezni polog, vendar pa ta denar ni bil zagotovljen, kar bo seveda občutno zavrlo prizadevanja.

Po občinskem odloku se odvaja po 0,45 odstotka od bruto osebnih dohodkov namensko za investicije v otroško varstvo. Prihodnje leto naj bi se iz tega vira nabralo približno milijon 900 tisoč dinarjev, ki jih bo treba zagotoviti kot 30 odstotni polog za gradnjo novega koprskega vrtca. Obstoja upravičena bojazen, da bo v letih 1973-74 nastala praznina, ki bo nujno negativno vplivala na predvidene investicije v otroško varstvo v omenjenih letih.

Novi vrtec v Semedeli bo lahko sprejel okrog 200 otrok in bo v veliki meri omilil vprašanje otroškega varstva tega naselja, ki šteje že več tisoč prebivalcev, med katerimi prevladujejo predvsem mlade družine z majhnimi otroki. Vse kaže, da bo kmalu rešeno vprašanje otroškega varstva tudi v novem naselju Olmo. Tri največje delovne organizacije Tomos, Interevropa in Luka so se namreč domenile, da bodo odkupile vsaka po eno trosobno stanovanje v posebnem bloku, ki jih bodo preuredili v otroški vrtec. Sprejel naj bi 80 otrok, z gradnjo tega trojčka pa naj bi začeli čimprej, tako da bi sredi prihodnjega leta že sprejel prve otroke.

Z dokončanjem semedelskega vrtca se bodo zmogljivosti vseh vzgojno varstvenih ustanov v občini od začetka izvajanja programa povečale za 440 otrok. Kljub tako očitnemu napredku pa ostaja samo v starem delu Kopra še vedno okrog 350 otrok, ki že več let čakajo na sprejem v varstvo. Odločitev koprske občinske skupščine, da zagotovi potrebna sredstva za 30 odstotni polog, potreben za gradnjo novega vrtca, je povsem na mestu. Še posebej zato, ker je bil ves denar, ki je šel v te namene, dobro naložen in najbrž ni slučaj, da sodijo novozgrajeni vrtci v občini za najcenejše tovrstne gradnje v Sloveniji.

(ef)

V soboto so učenci nižjih razredov osnovne šole Janko Premrl-Vojko v Kopru ob dnevu mrtvih priredili proslavo pred spomenikom padlega heroja, po katerem se imenuje njihova šola (Foto: Zdravko Primožič)

Iz Škofij

Kot vsako leto je tudi letos ob priložnosti dneva mrtvih osnovna šola „Oskar Kovačič“ na Škofijah skupaj s krajevno organizacijo zveze borcev NOB pripravila komemorativno svečanost. Komemoracija je bila najprej ob spomeniku preminulega Oskarja Kovačiča na dvorišču osnovne šole in nato še ob spominski plošči padlim borcem pred zadružnim domom. Sodelovali so učenci osnovne šole s primernim kulturnim programom, moški oktet iz Kopra pa je zapel dve žalostinki. Pred tem so učenci osnovne šole s cveticami in venci okrasili spominske plošče v bližnji okolici padlih med NOB. Komemorativne svečanosti se je udeležilo tudi precej občanov, ki so z molkom in ginjenostjo sledili žalni komemoraciji.

(T. L.)

ALI JE KLUB OBALNIH ŠTUDENTOV PRED RAZSULOM?

Razširjeni odbor kluba obalnih študentov se je te dni sestal na seji, ki naj bi razjasnila nekatera pereča organizacijska vprašanja.

Obalni klub združuje študente obalnega območja, predvidevajo, da šteje prek 400 članov, kar nam daje približno predstavo o tem, kakšne kadrovske okrepitve lahko pričakuje slovenska obala v nekaj naslednjih letih. V zvezi s tem se študentje sprašujejo, zakaj tako negostoljuben odnos matičnih občinskih skupščin do svojih študentov.

Odbor je analiziral klubsko dejavnost v minulem študijskem letu in ob nezadovoljivi dejavnosti ni mogel mimo ostre obsodbe obalnih dejavnikov, ki niso bili sposobni zagotoviti denarja za njegovo uspešno delovanje. Tisoč dinarjev le ene občinske skupščine (Piran) je kričeč podatek. Spoznavnega večera, izletov, seminarjev ni mogoče pripravljati le s samoprispevkom članov. Ob relativnem blagostanju obalnih občin (predvsem Kopra in Pirana) ne moremo mimo podatka, da ima mnogo manjši klub tolminskih študentov na razpolago 9000 dinarjev. Če se v številkah lahko kaže resnična želja po pritegnitvi kadrov na matično območje, se bodoči diplomanti z obalnega območja lahko o tem le sprašujejo.

Obalni študentje se pripravljajo na seminar, čigar stroške bo krila delavska univerza. Vsekakor se bo potrebno pomeniti o obalni tematiki, vendar vemo že naprej, da bo prva točka dnevnega reda razprava o smotru in pomenu življenja kluba. Obalni veljaki naj bi povedali, ali čutijo dejansko potrebo po sodelovanju in soočanju mnenj s študenti, in z njihovim klubom.

Seminar naj bo stičišče med realnostjo in besedami. Študentje bodo gradili na tej osnovi, če bo možnost seminarjev, novembrskega spoznavnega večera v Ljubljani, tradicionalnega akademskega plesa oziroma brucovanja na obali, kakšnega izleta, intenzivnejših stikov z zamejskimi Slovenci, ki študirajo v Ljubljani, razgovorov z vodilnimi ljudmi z obale in morebiti še česa.

Velja pa si zapomniti: obalna skupnost se kuje tudi v Ljubljani.

STOJAN ŽITKO

DELAVCI PRI ZASEBNIH DELODAJALCIH

V Izoli ustanovili svojo organizacijo

Delavci pri zasebnih delodajalcih do sedaj niso imeli svoje organizacije, ki bi jim pomagala pri reševanju nekaterih problemov, ki se pojavljajo na takih delovnih mestih. Nekateri so sicer tako povezanost želeli, vendar zaradi nepoučenosti in ponekod zaradi nezainteresiranosti do organiziranja ni prišlo. Obalni sindikalni svet sicer že več let spremlja postopke delodajalcev do njihovih delavcev in na ta način so odkrili marsikatero nepravilnost v odnosu zasebnik–delavec. Tako so prišli do zaključka, da delavci nujno potrebujejo samostojno sindikalno organizacijo, ki jih bo najbolje zaščitila.

Največ težav pri uveljavljanju vseh svojih pravic imajo delavci v gradbeni obrti in gostinstvu. Večkrat se zgodi, da delodajalci zaposlijo delovno silo le za nekaj mesecev in v tem času jih niti ne zavarujejo. Prav tako pa nekateri obrtniki zaposlijo delavce s pogojem, da je prvih nekaj mesecev na poskusnem delu, nato pa ga pred iztekom te dobe odpustijo in na enak način zaposlijo druge. Ko so v Izoli ustanavljali sindikalno organizacijo za delavce pri zasebnikih, so prisotni povedali še marsikatero pomanjkljivost, ki jo bodo morali obrtniki odpraviti. Velik problem je stanovanjsko vprašanje. Kdo bi moral pravzaprav skrbeti za stanovanja teh delavcev? Za delavce v družbenem sektorju skrbijo delovne organizacije, v zasebnem sektorju bi potem morali skrbeti zasebniki. Pa ni videti. Ponavadi poskrbijo za tiste delavce, ki jih vzamejo na delo le sezonsko, večkrat tudi neprijavljene. Za tiste, ki imajo svoje družine in so pri določenih obrtnikih zaposleni že več let, pa obrtniki poskrbijo le z nasvetom: „Prihrani si denar in boš imel stanovanje.“

Veliko težav je tudi pri uveljavljanju pravice do dopusta. Ponekod ga niti ne plačajo, če pa ga, potem je velikokrat okrnjen za nekaj dni. Da bi plačevali še regres? Kje pa! Tisti delavci, ki se na delo vozijo iz drugih krajev, ponavadi tudi nimajo povrnjenih potnih stroškov, čeprav so do njih upravičeni. Ta problem bo najbrž najlažje rešiti, ker svojih pravic do povračila večina delavcev ni uveljavljala, zato ker niso bili prepričani, da imajo do tega pravico. Ravno na sestanku v Izoli se je pokazalo, da veliko delavcev sploh ne ve, kaj so pravzaprav njihove pravice. Obalni sindikalni svet je zato sklenil, da bo v majhnem priročniku izdal vse pravice in dolžnosti delavcev pri zasebnih delodajalcih pri njihovem delu.

Večino problemov, ki tarejo te delavce, jim bo odslej pomagala reševati njihova sindikalna organizacija. Ugotovili pa so še, da bi bilo prav, če bi imeli na obali, ali pa v vsaki občini, inšpekcijo, ki bi nadzirala razmere, v katerih so delavci pri zasebnih delodajalcih. Tako bodo najbrž bolj natančno obveščene sindikalne organizacije, kot pa, če bi jih obveščali sami delavci, ker ti ponavadi povedo le pol tistega, kar se jim zdi narobe, pol pa zamolčijo, čemur največkrat botruje tudi strah, da bodo padli pri delodajalcu v nemilost ali pa sploh izgubili delo.

N. G.

Mladinska konferenca v Postojni ni uspela

V petek, 29. oktobra, je predsedstvo občinske konference ZM v Postojni sklicalo programsko konferenco, ki pa žal, zaradi nesklepčnosti ni uspela. Zakaj konferenca ni bila sklepčna? Za to je verjetno več vzrokov: subjektivnih in objektivnih, mogoče je tudi nekaj resnice v besedah predstavnika republiške konference Zveze mladine, ki je dejal, da je konferenca slika delovanja mladine v postojnski občini. Verjetno je eden od vzrokov neresnost članov konference, saj so prva vabila dobili že pred ednim tednom.

Programska konferenca je bila sklicana predvsem zaradi nevzrdžnega stanja v občinski konferenci Zveze mladine. Najbolj pereči so prav gotovo kadrovski problemi. Nedelavnosti ni opaziti samo pri članih konference, temveč tudi med člani predsedstva in ne nazadnje pri predsedniku občinske sile, na drugi strani pa opažamo, da politični aktiv v občini vplivati tudi druge subjektivne sile, na drugi strani pa opažamo, da politični aktiv v občini ne posveča dovolj pozornosti mladim. Ta njihov odnos se je pokazal tudi v petek – konference sta se med drugimi udeležila tudi sekretar občinskega komiteja ZK in predsednik SZDL, ki pa sta, ko sta videla, da konferenca ni sklepčna, prva zapustila dvorano. Mislim, da je ta njun odnos skrajno negativno vplival predvsem na mlajše člane občinske konference, kar so med drugim tudi kasneje izjavili.

Drugi problem, ki nas muči, so predvsèm finance, saj je razumljivo, da z letnim proračunom občinske konference ZM, saj je razumljivo, da s 64.000 dinarji ni mogoče delati čudežev (upoštevati moramo, da gre polovica tega zneska za osebne dohodke profesionalca in za honorarje).

Na konferenci smo želeli ta dva problema prediskutirati, toda počakati bo treba do ponovnega sklica konference.

Čas, ki nam je bil na voljo, smo koristno uporabili za posvet o problematiki mladinskih klubov in interesnih organizacij. Tako kot drugod se tudi na našem območju opaža stagnacija, polovica mladinskih klubov pa je zaprtih. Diskutanti so bili mnenja, da bo morala družba dati finančna sredstva tako za klube kot za interesne organizacije.

Sredstva za financiranje mladinskih klubov je vse do lanskega leta prejemala občinska konferenca ZM, lansko leto pa so ta sredstva dodelili občinski organizaciji ZKPO, kar se je kasneje izkazalo kot velika napaka, zato bo treba ta sredstva ponovno vključiti v proračun Zvez mladine.

Konferenco bodo ponovno sklicali v novembru, do takrat bodo v glavnem tudi konference po aktivih ZM v občini in upamo, da bomo lahko zapisali ugodnejše vesti, delegatom aktivov ZMS v občini pa priporočamo, da vzamejo konferenco bolj resno, kajti ugled je kaj lahko zapraviti, težko pa si ga je ponovno pridobiti.

MATJAŽ KOS

Male glavice se spet sklanjajo nad knjige

NOVA ŠOLA, KI NE USTREZA VEČ ZAHTEVAM SODOBNEGA POUKA

Spet je novo šolsko leto in prva redovalna konferenca je že tu. Tako tudi na osnovni šoli Bratov Vodopivec v Pivki. Kaj je novega, kateri problemi obstajajo, kako jih rešujejo, to nas je zanimalo, ko smo obiskali ravnateljico Nado Kovačič. Ker je bil osip pretekla leta na šoli precejšen, je bilo prvo vprašanje, kakšen je bil lanski uspeh.

Iz razgovora smo zvedeli, da je po popravnih izpitih izdelalo 96,07 % učencev, kar je za 2,99 % boljši uspeh v primerjavi z lanskim šolskim letom. K tako lepemu uspehu je veliko prispevala dodatna pomoč učencem, ki teže dojemajo. Mnenje učiteljev je, da je dodatni pouk zelo učinkovit. Kljub tako lepemu uspehu pa je osip še vedno precejšen, kar se vleče že več let.

Na drugo vprašanje, kako je z zasedbo delovnih mest, pa smo dobili odgovor, da niso vsa delovna mesta strokovno zasedena, vendar so pokrite najnujnejše potrebe. Šola bi potrebovala rezervnega učitelja, kajti če kateri od učiteljev zboli, ali je kako drugače odsoten, nimajo nikogar, ki bi ga lahko nadomeščal, saj so vsi učitelji polno zasedeni, večina pa dela še nadurno. Potrebujejo tudi socialnega delavca, ker je okoliš precej problematičen. Toda na razpis delovnega mesta se ni nihče prijavil. Nastavili so pa psihologa, kar je vredno pohvale, saj gotovo ni veliko šol v Sloveniji, ki bi imele svojega psihologa. V postojnski občini sta do zdaj le dva. Delovni načrt psihologinje Tamare Mihelič je testiranje učencev, spremljanje podpovprečnih in nadpovprečnih, opis novincev, spremljanje male šole, skušala pa bo tudi odkrivati in obravnavati v sodelovanju z razredniki matere učencev.

Veliko je tudi drugih problemov. Šola bi nujno potrebovala varstveni oddelek, vendar za to ni ne sredstev ne prostora. Velik problem so namreč učenci, ki se vozijo v šolo. Od 497 učencev centralne šole se jih vozi kar 187 ali 37 %, skoraj 7 % pa jih še vedno hodi. Eden od vzrokov za neuspeh v prejšnjem letu je prav gotovo tudi veliko število vozačev, saj so ti časovno zelo prikrajšani v primerjavi z učenci, ki stanujejo v kraju, kjer je šola.

Pravzaprav največji problem pa je samo šolsko poslopje. Čeprav so šolo zgradili pred dobrimi šestimi leti, ne ustreza več zahtevam sodobnega pouka. Manjkajo namreč prostori, ni kabinetov, telovadnica je stalno zasedena. Te pomanjkljivosti počasi odpravljajo. V minulem šolskem letu so opremili eno učilnico z avdiovizuelnimi sredstvi (responder, grafoskop), med počitnicami pa so uredili tudi zračenje telovadnice, kar je zahtevalo 75.000 dinarjev sredstev.

Kakor vidimo, šola ni bila najbolj modro načrtovana. Ob podobnih primerih bi bilo prav, da bi načrtovalec prej dobro premislil, kakšne bodo zahteve šole v perspektivi in ne samo za tisti dan.

(I. Š.)

Hotel Šport v Postojni ni več problem

Da so bile investicije HGP Kras Postojna res dobro naložene, je pokazal hotel Šport v Postojni, ki je v 9 mesecih letošnjega leta ustvaril toliko čistega dohodka kot prej vse od osvoboditve ne. Obrat je realiziral več kot 2 milijona dinarjev prometa in presegel plan za 13 %, lanskoletno realizacijo pa za 266 %.

Posebno dobro posluje novo kegljišče, ki je posebno v zimskem času že premajhno. Kegljišče bodo zdaj še sanirali, kajti zvočna izolacija ne deluje in se zvok in hrup prenašata v zgornji del hotela.

(E. P.)

Na sliki nov adaptiran hotel Šport v Postojni (Foto: E. Progar)

Pivško strelišče ob jubileju

Strelsko društvo iz Pivke obstaja od leta 1956. V tem času pa strelci iz Pivke niso imeli svojega strelišča. Največ so trenirali v improviziranih streliščih ali pa koristili strelišče v domu JLA, ki pa ne odgovarja pogojem, ki se zahtevajo za ta šport (manjše dimenzije). Pred tekmovanji so se posluževali strelišča v Postojni, pa ne redno, ker so imeli zelo skromna finančna sredstva, kar je vsekakor vplivalo na uspeh.

Kljub tem objektivnim težavam so strelci iz Pivke dosegali vidne rezultate v okviru Slovenije, posebno pionirji, kar je navedlo občinsko strelsko zvezo iz Postojne, da jim je odobrila lokacijo in najnujnejša sredstva za izgradnjo strelišča v Pivki.

Če govorimo o uspehih strelcev, ne moremo mimo uspehov pionirke Dijane Križman, 13 let. Osvojila je prvo mesto na republiškem prvenstvu v Novem mestu v streljanju z zračno in MK puško za pionirke in pionirje v okviru JPI. Dijana Križmanova je tudi občinska prvakinja za 1971. leto, največji uspeh pa dosegla lani v Ljubljani: prvo mesto na republiškem prvenstvu za pionirje.

Nadalje je tu Dalibor Čotar, ki je osvojil tretje mesto med posamezniki v Novem mestu, prvo mesto v okviru JPI za Primorsko.

Malo slabši je Stojan Maljevac, nato Bojan Čotar in mnogi drugi, ki enako dobro dosegajo rezultate.

Strelska družina v Pivki šteje 70 članov, med katerimi je več kot 50 % pionirjev.

Strelišče bodo dobili prav času, ko je zanimanje za strelski šport zelo veliko in kot je rekel predsednik družine Stane Šega: „Odpirajo se široke možnosti za polno afirmacijo tega športa in za realizacijo osnovnega programa – množičnosti in da je to najlepše darilo družini, ki slavi 15-letnico obstoja."

V okviru proslav ob otvoritvi strelišča in v počastitev dneva JLA bo družina organizirala občinsko tekmovanje, na katerem bodo sodelovali pripadniki JLA iz garnizonov v Pivki in Postojni.

Izgradnjo strelišča sta razen občinske strelske zveze materialno podprla tudi lesna industrija Javor iz Pivke, dela pa so opravili sami člani strelske družine s strokovno pomočjo pripadnikov garnizona iz Pivke.

Predsednik Stane Šega se osebno vsestransko skupaj s tajnikom Tonetom Križmanom osebno prizadeva, da bi bilo strelišče dokončano čimprej.

Otvoritev strelišča je predvidena za dan JLA – 22. december.

JOVAN STANISAVLJEVIĆ

Sprejeli družbeni dogovor o izobraževanju

Te dni je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta iz Postojne sprejelo družbeni dogovor o strokovnem, družbenem in splošnem izobraževanju odraslih v postojnski občini. Še prej pa ga je sprejela večina delovnih organizacij. Podpisniki tega dogovora bodo izobraževanje odraslih in mladine poverili Delavski univerzi, ki je zadnja leta opravila na tem področju pomembno delo.

Delavska univerza se je v družbenem dogovoru obvezala, da bo o problematiki izobraževanja odraslih seznanjala nosilce družbenega dogovora, da bo poskrbela za racionalno in strokovno kvalitetno izvedbo programa izobraževanja.

Družbeni dogovor o izobraževanju je vsekakor korak naprej od dosedanje prakse in verjetno ne bo ostal le formalni akt temveč bo združil vsa hotenja in prizadevanja k načrtnemu, intenzivnemu in bolj organiziranemu izobraževanju odraslih.

Postojnska Delavska univerza ima pri izobraževanju odraslih pred seboj predvsem naslednje cilje: približati najrazličnejše oblike vsakemu občanu, prilagoditi programe in metode dela odraslim, povezovati teorijo z že ob delu pridobljenimi izkušnjami ter organizirati predavanja v času, ki najbolj ustreza zaposlenim občanom.

Delavska univerza se z oddelki osnovnih, poklicnih in srednjih šol ter centrom za izredni študij na višjih in visokih šolah veže na vrsto matičnih šol. Z njimi zelo uspešno sodeluje, ima pa tudi več kot stočlanski strokovno usposobljen predavateljski aktiv za vse programirane izobraževalne oblike. Vse več slušateljev in opravljenih ur v družbenem, splošnem in strokovnem izobraževanju daje garancijo, da bo postojnska delavska univerza izpolnila obveze, ki jih je prevzela v družbenem dogovoru.

EDVARD PROGAR

Skrb za stanovalce v Sežani

NOVA STANOVANJA IMAJO ZASILNO OGREVANJE, KI PA VČASIH POPOLNOMA ODPOVE – KAJ PRAVIJO K TEMU PRI KRAŠKEM ZIDARJU?!

Splošno gradbeno podjetje Kraški zidar iz Sežane se že več kot dve leti ukvarja z zidavo in urejanjem okolja treh stanovanjskih objektov pod bolnico v Sežani. Po dolgem čakanju na stanovanja so se v juliju in avgustu končno stranke vselile. Takrat so bili mnogi ponosni, ker so videli, da bo stanovanja ogrevala centralna kurjava, nekateri skeptiki pa so že kar na začetku godrnjali in negodovali, da jih bo zeblo, ker centralna kurjava ne bo pravočasno končana. Spet se je izkazalo, da so imeli prav skeptiki. Sedaj je november, skoraj 80 stanovanj v Sežani pa je imelo komaj nekaj dni zasilno ogrevanje, medtem ko je 30. in 31. oktobra in 1. novembra kurjava sploh odpovedala.

Nihče iz Kraškega zidarja ni čutil potrebe, da bi stanovalcem povedal, kaj se je zgodilo s centralno kurjavo, nihče ni niti na vhodna vrata blokov napisal obvestila, kaj šele, da bi se kdo spomnil na opravičilo.

Kako stanovalci ogrevajo svoja stanovanja sedaj, ko se je temperatura tudi v Sežani precej znižala, ni znano. Najbrž z elektriko, čeprav jo povsod primanjkuje. Znano pa je, da bo našel Kraški zidar vse polno izgovorov za svoje ravnanje, znano je tudi, da bo vsepovsod nastopila višja sila, ki je onemogočila izpolnitev pogodb in sprejetih obvez.

Komentar je samo eden: Tako je mogoče ravnati v monopolnem in konjunkturnem položaju.

VINE

Iz Postojne

Kolektiv HGP Kras bo priredil v novembru ekskurzijo. V Istri in na Krku si bodo ogledali novo turistične objekte.

Občinski sindikalni svet Postojna je začel izdajati svoje interne informacije. Izšli sta že dve številki, ki seznanjata vodilne delavce v delovnih organizacijah in sindikalne funkcionarje o delu občinskega sindikalnega sveta ter njegovih organov.

Mogoče pa bo kmetom le lepše?

V preteklih stoletjih so se naši ljudje ukvarjali le s kmetijstvom. Imeli smo tudi nekaj takih, ki so se ukvarjali s trgovino ali čim drugim, vendar so bili to le dodatni posli, osnova je bila še vedno kmetijstvo. Potem pa se je začela razvijati industrija in potrebovala je veliko delovnih moči. Tisti kmetje, ki se zaradi visokih davkov ali pa zaradi slabe zemlje niso mogli več preživljati samo s tistim, kar jim je dala zemlja, so odhajali v mesta in se zaposlovali v tovarnah. Takratna oblast ni veliko storila za kmete in tako tudi tisti, ki so ostajali na posestvih, niso mogli rešiti probleme, ki so postajali vedno večji. Iz tistih časov so nam ostala terasasta rebra po gričih, ki so priče, da so bile tam kdaj njive, pa zapuščeni nasadi oljk in na pol izpraznjene vasi. To zadnje pa ni samo ostanek starih razmer, ampak tudi današnjih. Pričakovali bi, da so danes kmetje v boljšem položaju, da se jim ni treba bati, da jutri ne bi imeli kaj jesti. Nekoliko je res bolje, kot je bilo včasih, nekoliko. Veliko se pa ni spremenilo. Vasi so čedalje bolj zapuščene, njive so dobro obdelane le v nižinah, resnično dobro pa se godi le tistim, ki imajo veliko zemlje, vse svoje sinove doma in zagotovljene kupce za svoje pridelke. Tisti pa, ki imajo dva ali tri koščke zemlje, povrhu vsega pa so že stari, čakajo le še na to, kdaj se jim bodo otroci vrnili domov, da bodo namesto njih poprijeli za delo in mogoče tako rešili kmetijo. Pa najbrž zaman čakajo.

V našem družbenem sistemu smo poskušali že marsikaj storiti, da bi kmečki položaj olajšali, pa nam vedno nekako spodleti, ne gre in ne gre. Poskušali smo z olajšavami pri kreditih, pa je vse skupaj le na pol storjeno; poskušamo s socialnim zavarovanjem in pokojnino, pa že toliko časa trajajo te priprave, da bomo začeli kmalu dvomiti v uspeh. Skoraj bi lahko rekli, da kolikor bolj kmetije propadajo, toliko bolj zavlačujemo z reševanjem kmečkih problemov. Pravijo, da zadnje desetletje predstavlja v svetu in pri nas pomembno prelomnico v kmetijstvu. Za to obdobje naj bi bile značilne ekonomske, tehnične, socialne in politične spremembe, ki so vplivale na preusmerjanje kmetijske proizvodnje od tržno materialne na čisto tržno proizvodnjo. V svetu je že mogoče tako, pri nas pa smo še precej zadaj. Pozitivno je le to, da se mora tista peščica kmetovalcev, ki je še ostala, zaradi tega specializirati, ozko specializirati, če hoče, da se bo vsaj preživel ali pa mogoče tudi kaj zaslužil. To so le take splošne značilnosti, ki so enake vsem kmetovalcem v Sloveniji, pri nas tu na Primorskem pa lahko pridamo še cel kup težav. Tu je močno razgiban teren, ki je večinoma neprimeren za intenzivno kmetijsko proizvodnjo, še posebej zaradi zelo slabih in nevzdrževanih poti. Vsem tem problemom se pridružujejo še: pomanjkanje vode, razdrobljenost posestev in seveda premajhna skrb in svetovalna sposobnost odgovornih organov.

Za reševanje teh perečih problemov bi potrebovali veliko denarja in precej sposobnih ljudi. V izolski občini so se odločili, da bodo rešili vsaj del teh težav. Da bi vsaj delno zagotovili vire financiranja za nekatere najnujnejše pospeševalne ukrepe, so ustanovili sklad za pospeševanje kmetijstva v občini. Viri dohodkov za sklad naj bi bili udeležba na prispevku iz osebnega dohodka od kmetijstva, ki bi jih skupščina občine vsako leto določila z instrumenti ob sprejemanju proračuna, en vir bi bile tudi dotacije proračuna, za ostale pa še ne vedo. Sredstva sklada se bodo uporabljala izključno za pospeševanje kmetijstva, organiziranje akcij kmetijske pospeševalne službe, za preusmerjanje in specializacijo kmetij, za izobraževanje kmetovalcev in podobno. No, če bodo uspeli storiti vsaj pol tega, bo v enem letu za kmetijstvo storjenega več, kot pa je bilo v nekaj letih nazaj (da tako lepše imenujem celo desetletje).

NADA GAŠPIR

Skandinavci — ljubitelji in meceni naših slikarjev

Neuradna statistika je pokazala, da so bili Skandinavci, ki so bivali poleti v naših turističnih krajih ob slovenski obali, najštevilnejši kupci umetniških slik naših slikarjev. Največ slik jim je prodal Viktor Birsa iz Pirana, ki je že razstavljal v Stockholmu. Od takrat je tudi narasel interes tamkajšnjih ljubiteljev umetnosti za dela naših slikarjev. Tudi ostali slikarji se ne morejo pritoževati. Mnogo njihovih slik krasi domove ne le Skandinavcev ampak tudi drugih ljubiteljev umetnosti iz raznih evropskih držav. Toda zanimanje severnjakov preneha, če je cena slik višja od 1500 dinarjev.

M. JOVANOVIĆ

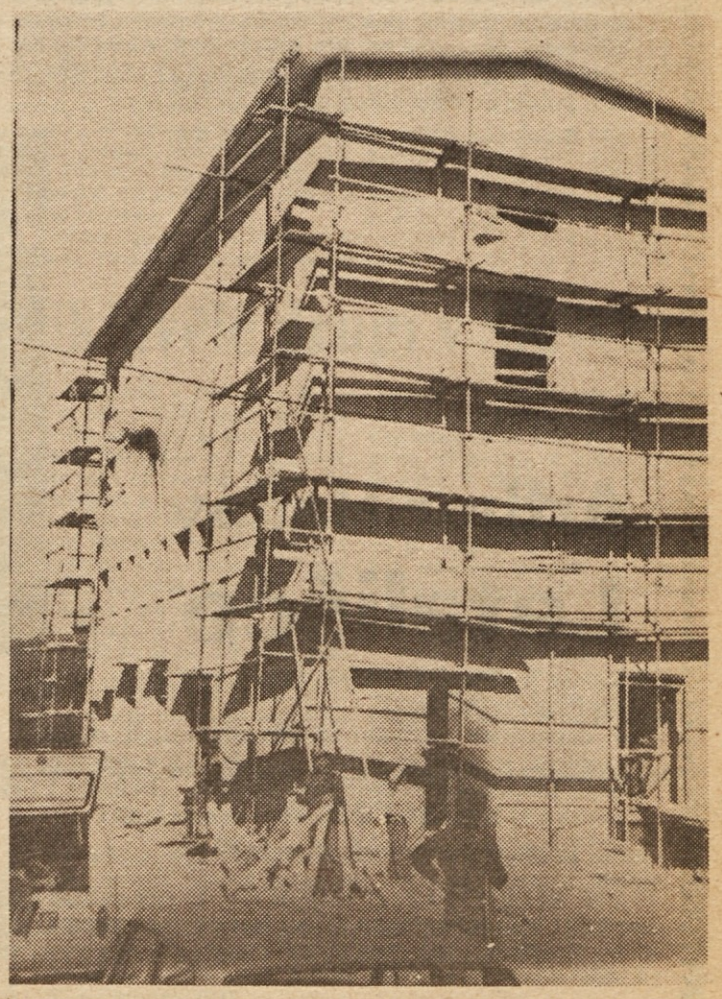

V tej stavbi v Pivki bo bodoča trafopostaja, ki bo zajemala še Postojno in Ilirsko Bistrico. (Foto: J. Stanisavljević)

ČZP
primorski tisk
ZALOŽBA »Lipa«
Koper, Muzejski trg 7
vam priporoča svoje najnovejše knjižne izdaje

Saša Vuga
Vseenost

Roman označujejo tri osnovne prvine: etična angažiranost, modernost oblike in jezikovna in stilna dognanost. Dogajanje je na videz stisnjeno v eno samo noč – na eno tistih „privatnih zabav" v nekem slovenskem mestnem stanovanju. Vznemirljivost problematike, protest in snovna zanimivost so jamstvo, da bo roman našel med bralci topel sprejem.
(Izid čez nekaj tednov).

Pavle Zidar
Sveta Barbara

Avtor nam v svojem romanu odkriva resnico o naši sodobnosti, polni strašnih simbolov, ki so, kakor vemo iz cele zgodovine našega bivanja, vnanji znaki dram. Ko bomo prebrali roman te laične svetnice, bomo prepoznavali svoja nezavidljiva stanja.
(Izide novembra.)

Marija Gorše
Zid

Nova pesniška zbirka kaže, da je avtorica ostala zvesta svoji dosedanji poti in da je v ljubezenski liriki še zmerom mogoče spregovoriti izvirno, sodobno in zanimivo.
60 strani, celo platno 32 din

Marcel Haedrich
Pariška lepotica

Z „lepotico Pariza", simbolom polstoletja, ki se je izteklo ob koncu zadnje vojne, nam je francoski pisatelj postavil zrcalo, v katerem odsevajo sanje in resničnost. Zgodba zabavnega romana se začne v nekem letovišču novembra 1918, ko se je zrušilo cesarstvo in rojeval nov svet v nemiru povojnega Pariza. Roman so prevedli v številne jezike, brez dvoma bo našel dovolj bralcev tudi pri nas.
546 strani, celo platno 72, polusnje 78 din.

Arthur Hailey
Letališče

Roman je dosegel v Ameriki milijonske naklade, po njem so posneli tudi film, ki so ga predlagali za oskarja.
V dramatično zakulisno zgodbo nepozabnih značajev – mož in žena z osebnimi problemi, strastmi in stiskami – vpletenih v sedem ur trajajoč snežni vihar, je postavljeno Lincolnovo mednarodno letališče, „svetovno letalsko križišče" – pravi junak romana, ki bo navdušil še tako razvajenega bralca.
525 strani, celo platno 75, polusnje 85 din

VSE KNJIGE LAHKO NAROČITE V DOMAČIH KNJIGARNAH, PRI ZASTOPNIKIH ZALOŽBE LIPA IN NEPOSREDNO PRI ZALOŽNICI V KOPRU (Muzejski trg 7). IZKORISTITE MOŽNOST OBROČNEGA PLAČEVANJA!

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA — 44. KOLO

Neuradno poročilo

Srečke s končnicami	so zadele dobitek N-din	Srečke s končnicami	so zadele dobitek N-din
0	6	35	30
97510	500	315	100
46810	2.000	20465	1.000
654100	10.000	175805	10.000
		510695	10.000
1311	200		
79681	500	6	6
31721	1.000	85956	500
339991	10.000	88296	500
061111	10.000	625336	10.000
62	10	47	10
8502	200	75707	500
15562	1.000	481167	10.000
337492	10.000	717607	10.000
		273287	50.000
83	10		
82433	500	8	6
15003	500	24078	500
672083	10.000	58778	500
452213	10.000	38978	500
339773	10.000	27458	2.000
		072068	10.000
04	20	549018	50.000
14	20		
564	50	09	10
87274	1.000	59	10
580274	10.000	73829	1.000
		381859	10.000
		388839	10.000

STANOVANJSKO PODJETJE OBČINE KOPER
Trg revolucije št. 12 Koper
objavlja
prosto delovno mesto:
POBIRALCA STANARIN IN NAJEMNIN
Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
— popolna osemletka, odslužen vojaški rok, zaželena praksa;
— preizkusna doba 2 meseca.
Dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja.
Ponudbe pošljite na naslov podjetja najpozneje do 15. novembra 1971.

KOTLE
za žganjekuho v vseh izvedbah in velikostih izdeluje najkvalitetneje že preko 40 let KAPELJ V. – bakrokotlarstvo – LJUBLJANA. Aljaževa c. 4, Šiška

Podjetje
»VOČE«
export-import, Zagreb
Predstavništvo Šempeter pri Novi Gorici
razpisuje LICITACIJO
za prodajo osnovnih sredstev:
1. KOMBI IMV 1000 SPECIAL
2. MENJALNIK IN DINAMO 24 V ZA FIAT 626
Možnost ogleda je vsak dan od 7. do 14. ure razen ob sobotah in nedeljah.
Licitacija bo 12. XI. 1971 ob 11. uri na dvorišču Predstavništva »VOČE«, export-import, Bratuževa 13 A, Šempeter.
Pravico do licitacije imajo vse pravne in fizične osebe, ki predložijo pred licitacijo pooblastilo zastopanja podjetja in 10 % kavcije.
Vsa pojasnila dobite na upravi »VOČE«, export-import, Bratuževa 13 A, Šempeter, telefon 61-373.

Podjetje »VOZILA — GORICA«
Šempeter pri Gorici
vabi k sodelovanju
dva sodelavca za delo na delovnem mestu
TEHNOLOGA
TEHNOLOŠKE PRIPRAVE DELA
Za to delovno mesto se z našim splošnim aktom zahteva, da je kandidat po poklicu strojni tehnik, z osemletnimi delovnimi izkušnjami ter odsluženim vojaškim rokom.
Cenjene ponudbe pošljite na naslov: Splošni sektor, »Vozila — Gorica«, nakar vas bomo povabili na razgovor ter vas seznanili s podrobnejšo vsebino dela na objavljenem delovnem mestu.

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma umrl primarij

dr. Luciano Ferfoglia

predstojnik internega oddelka

Pokojnik bo ležal danes, v petek, 5. novembra, 1971 v avli koprskega gledališča od 9. do 15. ure, ko bo pogrebni sprevod krenil na koprsko pokopališče.

Vedno se ga bomo spominjali!

Splošna bolnišnica Koper

PREKINJENA TRADICIJA

KOPER : IZOLA 2:1

Takšnega nogometnega vzdušja v Kopru nismo doživeli že deset let. Klubske zastave obeh klubov, sirene in posebno pripravljen top, katerega so pripeljali navijači iz Izole ter njegovo neprekinjeno pokanje so ob bučnem navijanju obeh taborov spremljali nogometni derbi slovenske nogometne lige. Gledalcev se je zbralo okrog 1700. Toliko jih na tekmi med Koprom in Izolo še tudi nismo zabeležili. Bil je torej derbi v pravem pomenu besede. Poseben pečat in obeležje temu nogometnemu srečanju so dali navijači iz Izole, ki so vsaj pred tekmo pokazali več nogometne strasti. Avtomobilska kolona s klubskimi zastavami je nekajkrat obkrožila Koper. Pred tekmo in prvih nekaj minut tekme je kazalo, da bodo gostje v vseh pogledih prekosili domačine.

Ob zaključnem sodnikovem žvižgu, ki je tekmo vodil odlično, je navdušenje koprskih navijačev bilo nepopisno. Kaj podobnega na koprskem stadionu še nismo videli. Vratarja Pišlerja so najbolj vneti ob stalnem skandiranju nosili po rokah. Vsak od igralcev je bil deležen posebnega slavja. Čestitka je sledila čestitki. Kako tudi ne, saj je bila prekinjena dolgoletna tradicija neugodnih porazov Kopra v velikih srečanjih z Izolo.

Igra ni bila posebno lepa. Boljša ekipa je bila Koper in je zasluženo zmagal. Vendar so tudi gostje dokazali, da spadajo med boljše enajsterice slovenske lige. V prvih 20 minutah igre so bili boljši. Več so napadali in Gregorič in Dobrin sta se večkrat znašla v dokaj ugodnih priložnostih. Vratar Pišler je bil vedno na pravem mestu. Moramo priznati, da je imel v prvem delu tekme več dela kot Dujmovič na drugi strani. Enkrat pa je le moral pobrati žogo iz mreže. Jerman je iz krila poslal lepo žogo kakšnih 10 metrov pred gol. Filipovič in Dobovšek sta nekoliko oklevala, kar je izvrstno iskoristil Gregorič. Preskočil je oba in z glavo je žogo potisnil v mrežo. Bil je to hladen tuš za domačine in trenutek, ko so navijači iz Izole pokazali vso navdušenje. Do konca prvega dela so se domačini sicer otresli premoči gostov, toda gostje se niso dali. Pomaknili so se sicer v obrambo, v napadu pa so ostali le Dobrin, Gregorič in Santin. Koprski napadalci sedaj prehajajo vse češče v napade. V 41. minuti je Samec, ki je bil med najboljšimi na igrišču, premamil obrambo Izole, ki ni mogla storiti drugega, kot da ga je zaustavila z grobim prekrškom. Enajstmetrovka je bila očitna, Radisavljevič pa je zanesljivo poslal žogo z bele točke mimo Dujmoviča, ki je krenil v levo, žoga pa v njegov desni kot.

V drugem delu je ponovno nekaj minut bila Izola v premoči, toda kaj kmalu so Koprčani zagospodarili na igrišču. Samec je prešel na levo krilo, kjer ga Čendak ni in ni mogel zadržati. Večkrat mu je ušel, toda soigralci niso vedno najboljše sledili akciji. Do zmagoslavja je prišlo v 82 minuti, ko je Samec preigral Čendaka ter pripeljal žogo do črte, ki označuje 16 metrski prostor. Žogo je po tleh poslal v sredino, kjer je v pravem trenutku pritekel Radosavljevič in z žogo vred mimo Dujmoviča padel v gol. Do konca je bilo še osem minut. Pričakovali smo ofenzivo Izole, vendar je ni bilo. Kazalo je, da jih je zajelo malodušje in sprijaznili so se z porazom.

Tekma je imela svoje junake. Pri Kopru so bili najboljši Samec, Pišlar, Arizanovič ter dvakratni strelec Radisavljevič. Pri Izoli pa so bili boljši oba Gregoriča, Marchezan in Santin.

ZAHODNA CONSKA NOGOMETNA LIGA

Vozila na drugem mestu

Rezultati 9. kola: Primorje : Usnjar 2:0 (1:0), Adria : Zagorje 4:0, (0:0), Litija : Piran 5:2 (4:0), Tolmin : Jesenice 1:2 (1:2), LTH : Vozila 0:2 (0:2) in Hrastnik : Triglav 4:3 (4:2).

Tudi nedeljsko kolo se je končalo z nekaterimi presenetljivi izidi. V glavnem pa so primorska moštva lahko zadovoljna. Primorske enajsterice so v nedeljo osvojile šest točk, izgubile pa štiri. Najpomembnejšo zmago so tokrat slavili igralci novogoriških Vozil, ki so v Škofji Loki odpravili z dvema goloma razlike domače moštvo LTH. Z enakim rezultatom so doma zmagali tudi igralci Primorja. Vozila in Primorje sta si z nedeljskima zmagama še povečala možnosti za boljšo uvrstitev. Z gladko in visoko zmago se je tokrat vsaj delno odkupila svojim ljubiteljem mirenska Adria. Med neprijetna presenečenja pa je nedvomno treba šteti poraz Tolmina, ki je na svojem igrišču prepustil celotni izkupiček gostom iz Jesenic. Moštvo Pirana je tekmo v Litiji izgubilo, čeprav se je zlasti v drugem delu močno upiralo odličnim domačinom.

Na lestvici še nadalje vodi neporažena enajsterica Litije. S tremi točkami zaostanka je trenutno na drugem mestu moštvo Vozil, na tretjem mestu pa je druga primorska enajsterica, ajdovsko Primorje. Tolmin je trenutno peti, Piran in Adria pa sta na devetem in desetem mestu.

V prihodnjem kolu se obeta vrsta zanimivih tekem. V prvi vrsti pa je treba omeniti medsebojne obračune primorskih enajsteric v Piranu in Ajdovščini. Pa tudi izid tekme na Vrhniki med domačim Usnjarjem in moštvom Vozil bo zelo pomemben.

Lestvica:

Litija	9	8	1	0 26:7	17
Vozila	9	6	2	1 15:6	14
Primorje	9	6	1	2 15:8	13
Triglav	9	5	2	2 29:10	12
Tolmin	9	4	2	3 20:12	10
Jesenice	9	2	4	3 13:17	8
Usnjar	9	2	4	3 12:16	8
Zagorje	9	3	2	4 10:21	8
Piran	9	2	2	5 16:22	6
Adria	9	2	1	6 12:18	5
LTH	9	1	1	7 4:19	13
Hrastnik (–2)	9	2	0	7 10:26	2

PARI PRIHODNJEGA KOLA: Usnjar : Vozila, Triglav : LTH, Jesenice : Hrastnik, Piran : Tolmin, Zagorje : Litija, Primorje : Adria.

SALONIT : BOR 3:2

V torek zvečer so v Kanalu gostovali odbojkarji Bora iz Trsta, ki so se v prijateljski trening tekmi pomerili z domačim Salonitom. V dokaj zanimivem srečanju so pred približno 50 gledalci zmagali domačini. V moštvu gostov sta s svojo igro izstopala oba Veljaka, pri domačih pa gre tokrat pohvaliti mladega Blažiča.

-he

PIRAN TRETJI V KARATEJU

V Celju je bilo letošnje prvenstvo Slovenije v karateju v slogu budokai. Nastopilo je 10 ekip, med njimi tudi ekipa Pirana, ki je dosegla v končni uvrstitvi tretje mesto. Rezultati: Piran: Študent 4:1, Celje I: Izola 3:2, Hrastnik : Piran 4:1, Ljubljana : Izola 4:1, Piran : Brežice 4:2, polfinale Celje I : Piran 4:1. Vrstni red: 1. Celje I, 2. Ljubljana, 3. PIRAN itd.

II. ZVEZNA ODBOJKARSKA LIGA — ZAHOD

Ukradena zmaga

Kanalski odbojkarji ne pomnijo, da bi jih sodniki kdajkoli oškodovali, kot v nedeljo na Jesenicah.

Mirno lahko napišemo, da so sodniki ukradli Salonitu prva dva seta. To so med samo tekmo že izjavili nekateri objektivni gledalci med katerimi je bil tudi trener Kamnika.

Po prvi polovici prvega seta je bilo vsem jasno, da Salonit te tekme ne more dobiti, pa čeprav je prikazal najboljšo igro letos. V prvem setu pri vodstvu 13:10 za Salonit so čudne odločitve sodnikov na škodo gostov kar deževale, tako da je bil set izgubljen. V drugem setu se je ponovila ista slika. Višek pristranosti pa smo doživeli ob koncu seta, ko je Salonit set že dobil 15:13 in je sodnik v trenutku, ko so si igralci skočili v objem dosodil žogo nasprotniku. Pri stanju 14:13 se je spet dogodilo nekaj enkratnega. Iz dveh nasprotnikovih servisov so se na semaforju in zapisniku pojavile kar tri točke. Vse intervencije so bile zaman.

Z izredno igro je Salonit dobil četrti set in zmanjšal rezultat na 2:1, v četrtem setu pa, tako je zgledalo, so sodniki „sklenili“, da mora tekme biti konec, pa čeprav so igralci Salonita že vodili z 9:2.

Ob koncu naj še dodamo, da je kakih 30 navijačev Salonita verjelo objavi v DELU, da sanitarna inšpekcija ne dovoli v jeseniški telovadnici javnih prireditev ter da bo tekma brez občinstva. Pokazalo pa se je, da je to bila še ena preračunana poteza uprave jeseniškega ligaša na poti do nepoštene zmage.

V nedeljo so v Kanalu začeli derbi med Salonitom in bosanskim novincem v ligi, ekipo z Breze.

Rezultat tekme: Jesenice : Salonit 3:1 (15:13, 16:14, 16:18, 15:13). Razmerje v točkah: 62:58 za Jesenice.

Lestvica:

Fužinar	5	5	0	15:8	10
Modriča	5	4	1	14:4	3
Maribor	5	3	2	12:9	6
Metalac (Z)	5	3	2	12:11	6
Metalac (S)	5	2	3	10:10	4
Jesenice	4	2	2	8:7	4
Spačva	5	1	4	8:13	4
Salonit	5	1	4	8:14	2
Kaštela	4	1	3	6:11	2
Breza	5	1	4	6:13	2

HE

Izreden uspeh Bertoka

Na letošnji največji in daleč najdaljši avtomobilski preizkušnji, rally ekmovanju po cestah Jugoslavije je losegel enega svojih največjih uspelov Albert Bertok iz Kopra.

Start 2517 km dolgega rallyja je ,il v Portorožu pretekli četrtek, cilj ,a 3. oktobra v Vrnjački Banji.

Med 72 tekmovalci so bili tudi Koprčani Krašna, Bertok in Babič. Vsi trije so vozili Tomosova vozila AMI.

„Tekmovanje je bilo izredno težko. Vozili smo po vseh mogočih in nemogočih cestah, po megli in po dežju,“ nam je povedal Bertok. Koliko hitrostnih preizkušenj ste imeli?

„Devet jih je bilo, toda za naš razred je bila vsa proga hitra in smo pravzaprav vozili hitrostno preizkušnjo od Portoroža do cilja. Srednje hitrosti so bile vsaj za naša vozila nekoliko previsoke.“

Na cilj v Vrnjačko Banjo je pripeljalo vsega 20 tekmovalcev, kar je zgovoren dokaz, kako težak je bil rally. Bertok je na progi odlično vozil, vozilo ga je ubogalo. Imel je vsega eno manjšo zamudo, ko je moral zamenjati gumo. Po tem je vozil več kot 600 km brez rezervne gume in lahko si mislimo, kakšne občutke je imel. Preostala tekmovalca iz Kopra tokrat nista imela športne sreče. Babič je moral odstopiti zaradi okvare motorja, za Krašno pa nam Bertok ni vedel povedati, kako je končal. V glavnem na cilj ni pripeljal.

Zmagovalec nacionalnega razreda je bil Ferlež iz Velenja, ki prav tako vozi AMI in je bil po zmagi zelo zadovoljen in ni mogel prehvaliti avtomobila.

Kot smo neuradno zvedeli bo YU RALLYE še naslednje leto med tekmovanji, ki bodo šteli za evropsko prvenstvo. Še najvažnejši rezultati: do 785 ccm: 1. Ferlež (AMI-8) Velenje, 2. BERTOK (AMI-8) Koper: 850 ccm: 1. Markovič; do 1000 ccm: 1. Hommel (NDR); do 1300 ccm: Jelinek (ČSSR); do 1600 ccm: 1. Vidic (LJ) itd.

jk

Poljski in italijanski telovadci na Dobrovem

Telovadnica osnovne šole na Dobrovem bo v nedeljo prizorišče pomembnega športnega dogodka. Goriški gimnastični center – s sedežem v Novi Gorici – se je tokrat odločil, da tradicionalno telovadno akademijo letos izvede v Goriških Brdih. Prireditev naj bi po zamisli organizatorjev prispevala svoj delež k popularizaciji tega športa v tem kraju, ki ima s sodobno telovadnico vse pogoje za razvoj orodne telovadbe.

Kot vse tovrstne akademije, tako bo tudi letošnja na kvalitetni ravni. Spomnimo se, da so bili lani gostje Nove Gorice odlični ruski telovadci in telovadke. V nedeljo – 7. novembra ob 11. uri – pa se bosta na Dobrovem zbrali mladi gimnastični reprezentanci Italije in Poljske, ki se bosta dan prej pomerili v Gorici v meddržavnem dvoboju. Njihova prisotnost bo akademiji dala bržkone svojstveno obeležje. Celoten program pa bodo dopolnjevali telovadci iz Nove Gorice, za katere vemo, da so prav v zadnjih letih močno napredovali.

Na Dobrovem se nam torej obeta zares lepa športna prireditev in lahko že vnaprej napovemo, da bo tokrat dvorana premajhna, da bi lahko sprejela vse obiskovalce.

PIRAN : SEVNICA 24:11

V predzadnjem kolu slovenske rokometne lige je Izola dosegla še eno pomembno zmago na svoji poti k naslovu jesenskega prvaka. Gostovala je v Šoštanju, kjer so do sedaj izgubile tekme še vse ekipe. Izola pa je z dobro igro, predvsem v obrambi, prisilila domačine k predaji. Med najboljšimi je bil vratar Čuk, ki je obrambi dajal določeno samozavest z zanesljivimi obrambami. V zadnjem kolu prihaja v Izolo ekipa, ki še vedno ni opustila misli na jesensko lovoriko. To so Brežičani, ki zaostajajo le za eno točko in je tako tekma zadnjega kola v marsičem odločila. Z zmago, ki jo gledalci v Izoli od svojih igralcev skoraj že zahtevajo, bi si Izola zagotovila naslov jesenskega prvaka, obenem pa bi Brežičani zaostali kar za tri točke, kar bi jih za nekaj časa verjetno odvrnilo od misli na prvo mesto.

Piran gostuje v Ribnici in če uspe zmagati, bo v nadaljevanju spomladanskega dela edini kandidat, poleg Izole, za naslov prvaka. Od nasprotnikov se bosta namreč kar lepo odlepila. Če pa Piran izgubi, potem bo Izola imela sama kar tri točke prednosti pred zasledovalcem, kar bo velika psihološka prednost pred drugim delom in daleč največji uspeh rokometašev Izole v njihovi dokaj kratki, toda izredno uspešni poti rokometa. Pirančani so brez težav odpravili Sevnico, Jadran pa je v Radgoni doživel deveti poraz in ob Kranju obstal na predzadnjem mestu z dvema točkama.

V ženski ligi sta Piran in Simplex izgubila. Pirančanke so doma nudile dokajšen odpor in prepoceni so prodale svojo kožo, Idrijčanke pa so v Velenju izgubile, čeprav niso bile brez možnosti. Piran je trenutno sedmi, Simplex pa deveti, to je predzadnji.

LESTVICA MOŠKE LIGE PRED ZADNJIM KOLOM:

IZOLA	10	8	0	2 143:119	16
Brežice	10	7	1	2 176:154	15
PIRAN	10	7	0	3 153:115	14
Radgona	10	5	2	3 190:176	12
Šoštanj	10	6	0	4 144:143	12
Sevnica	10	5	1	4 157:154	11
Ribnica	10	5	0	5 198:203	10
Branik	10	4	2	4 136:142	10
Rudar	10	4	0	6 136:142	8
Radeče	10	3	2	5 144:156	8
JADRAN	10	1	0	9 171:205	2
Kranj	10	1	0	9 149:188	2

Sprejet odlok o redu na smučiščih v novogoriški občini

Smučanje se je v zadnjih letih na Lokvah in Laznah zelo razmahnilo, zlasti zaradi vedno večjega obiska smučarjev iz zamejstva. Športne in turistične organizacije pa že dalj časa ugotavljajo, da se število telesnih poškodb na smučiščih veča predvsem zaradi nediscipline smučarjev. Pokazala se je torej potreba po določitvi smučarskega reda, ki ni nobena novost, saj so ga že pred nami uvedle države z razvitim zimskim turizmom, pa tudi nekatere občine v naši republiki.

Z odlokom, ki ga je sprejela pred kratkim skupščina občine Nova Gorica, so določene pravice in dolžnosti upravljavcev javnih in zasebnih žičnic ter pravila, po katerih se morajo ravnati smučarji ter druge osebe pri njihovi uporabi. Po teh pravilih morajo smučarji upoštevati predpisane oznake na smučišču, obvladati smuči in prilagajati hitrost ter način vožnje svojemu znanju. Prehitevajo lahko le v zadostni varnostni razdalji, ne da bi pri tem ogrožali varnost drugih smučarjev. V primeru nezgode morajo nuditi pomoč ponesrečencu in obvestiti odgovorne osebe na smučišču.

Odlok vsebuje tudi kazni za kršitelje sprejetega smučarskega reda. Te so denarne. Nedisciplinirani smučar si lahko „prisluži“ od 20 do 300 starih tisočakov.

B. Š.

PRIMORSKA NOGOMETNA LIGA

Poraz Jadrana v Šmarjah

V 8. kolu Primorske lige so bili doseženi naslednji rezultati: Branik : Jadran 3:2, Renče : Proleter 2:4, Transport : Rudar 2:3, Vipava : Hrvatini 0:0.

Največje presenečenje 8. kola je vsekakor poraz Jadrana iz Dekanov v Šmarjah, kjer so igralci Branika dosegli svojo drugo zmago. Majhno presenečenje je tudi poraz Transporta na domačem igrišču.

Lestvica:

Jadran	8	6	0	2 33:11	12
Rudar	7	5	0	2 19:13	10
Tabor	7	4	1	2 16:10	9
Proleter	7	3	2	2 15:8	8
Transport	7	4	0	3 15:13	8
Hrvatini	7	2	3	2 14:12	7
Branik	7	2	0	5 10:17	4
Vipava	7	1	1	5 6:24	3
Renče	7	1	1	5 11:31	3

V zadnjem kolu se srečajo: Hrvatini : Branik, Proleter : Transport, Rudar : Vipava in Tabor : Renče.

R. VELIČ

Tekma veteranov navdušila

V predtekmi derbija sta se pomerili ekipi nekdanjih igralcev Kopra in Izole. Videli smo ponovno na igrišču igralce, ki so pred več leti navduševali koprsko in izolsko nogometno občinstvo in moramo priznati, da bi še marsikateri od teh igralcev prav lahko igral še danes. Posamezniki so pokazali namreč še veliko nogometnih veščin, ki so nas spominjale na njihove nekdanje igre. Kavalič je nekajkrat ustrelil v svojem stilu, Herceg je bil v obrambi Izole popolni gospodar. Prav on ima največ zaslug, da je bil rezultat neodločen. Koprčani so se predstavili kot nekoliko boljša ekipa, ki pa svoje premoči ni znala kronati z uspehom. Pri enih in drugih so manjkali sicer še nekateri posamezniki. Gledalci so resnično uživali in vse kaže, da bi tovrstna srečanja pritegnila na stadion vedno več gledalcev.

1. Steržaj, 8. Miklavčič (Koper)

Na Reki je bilo letošnje državno prvenstvo v kegljanju, kjer se je za najboljša mesta potegovalo preko 80 kegljačev iz Jugoslavije. Po pričakovanju je naslov državnega prvaka osvojil Steržaj iz Ljutomera, na odlično osmo mesto pa se je uvrstil Koprčan Miklavčič, ki je sicer že stalni državni reprezentant.

Rezultati: 1. Steržaj 1947, 2. Dragaš (Medveščak) 1858, 3. Turk (Triglav), 8. Miklavčič (K) 1827 itd.

Pričakovan poraz Salonita

V petem kolu tekmovanja v II. zvezni odbojkarski ligi je Salonit gostoval na Jesenicah, kjer je zasluženo izgubil z domačo ekipo. Jeseničani so se s to zmago pomaknili v sredino lestvice, Salonit pa je trenutno predzadnji z dvema točkama. Na lestvici vodi še naprej Fužinar iz Raven, ki je zmagal v Sisku. V prihodnjem kolu igra Salonit doma z Brezo, ki je na zadnjem mestu.

V dveh letih več kot 200 mladih

Strelska družina Center iz Postojne je verjetno ena od redkih strelskih družin, ki je v dveh letih, odkar so uvedli redni trening, trenirala nad dve sto mladih. Vsi ti mladinci so se vključili iz postojnske osemletke. Tudi letos se jih je na novo vpisalo več kot 40, od katerih namlajši šteje komaj osem let.

Toda ni samo množičnost ponos te strelske družine. Lani in posebno letos so dosegli take uspehe, da je vse mesto ponosno nanje. Mladi, ki so se v strelsko družino vključili v februarju 1969 so že v letu 1970 osvojili ekipno in posamezno naslov republiškega prvaka. Letos so si postavili za cilj, da obdrže ta naslov, kar jim je tudi uspelo. Želeli so osvojiti tudi naslov državnega prvaka in tudo to jim je uspelo. Letos so v Titogradu osvojili naslov prvaka v katerogoriji pionirjev posamezno, naslov ekipnega prvaka pa jim je ušel le za las.

Generacija mladih strelcev kot so Igor Požar, državni prvak, Matjaž Suligoj, drugi v Sloveniji, Stane Natlačen, tretji v SRS in osmi v državi bodo letos zadnjič nastopali v pionirski konkurenci. V prihodnje, če bodo še skupaj, bodo nastopali v mladinski konkurenci, kjer je konkurenca še hujša in še bolj številna. Toda z vztrajno vadbo lahko dosežejo tudi take uspehe.

Uspehi mladih na Postojnskem potrjujejo, da se da z vztrajno vadbo in z disciplino doseči rekordne rezultate, pa čeprav ni na voljo strokovnih kadrov, inštruktorjev, trenerjev. Delo z mladimi je bilo v teh dveh letih popolnoma amatersko in izključno odvisno od enega samega.

EDVARD PROGAR

KRATKI IZ TOLMINA

TOLMIN – V prijateljski nogometni tekmi je NK Tolmin premagal moštvo garnizona Tolmin z visokim rezultatom 9:1.

TOLMIN – Šolsko športno društvo osnovne šole „Franceta Bevka“ iz Tolmina je priredilo medrazredno tekmovanje v krosu. Nastopilo je 678 učencev in učenk. Zmagovalci po posameznih razredih so: učenci – Luznik, Flajs, Mirkovič, Pregelj, Šorli, Četrtič, Morato, Taljat, Lepej; učenke – Šturm, Frančeškin, Uršič, Kavčič, Kovačič, Rijavec, Kenda in Šavlji.

MK

Uspel kros v Tolminu

Na občinskem prvenstvu v krosu je nastopilo več kot 150 tekmovalcev in tekmovalk iz Bovca, Mosta na Soči, Podbrda in Tolmina. V posameznih kategorijah so zmagali: mlajše pionirke – Berginc (o. š. Bovec), starejše pionirke – Kovačič (o. š. Tolmin), ml. mladinke – Fili (gimn. Tolmin), starejše mladinke – Planinšek (gimn. Tolmin), ml. pionirji – Šorli (o. š. Tolmin), st. pionirji – Taljat (o. š. Tolmin), ml. mladinci – Humar (gimn. Tolmin), st. mladinci – Fili (gimn. Tolmin), člani – Daskobler (mlad. klub Podbrdo).

Miklavčič drugi v Sloveniji

Na kegljiščih v Portorožu in Piranu je bilo pretekli teden letošnje slovensko prvenstvo posameznikov v kegljanju. Nastopilo je 93 tekmovalcev iz vseh slovenskih klubov. Po pričakovanju je naslov prvaka osvojil Miro Steržaj iz Ljutomera, sicer pa član Branika iz Maribora. Daleč najuspešnejši tekmovalec iz Primorske je bil Koprčan Miklavčič, ki je sicer stalen član državne reprezentance. Dosegel je drugo mesto, po prvem delu pa je bil celo pred Steržajem. V odločilnem drugem nastopu je potem Steržaj ponovno zaigral, kot smo od enega najboljših kegljačev na svetu pričakovali. Prvih 23 tekmovalcev se je uvrstilo na državno prvenstvo, ki bo v Crikvenici in na Reki. Med njimi sta poleg Miklavčiča še Lisjak iz Izole in Kolar iz Pirana. To je eden največjih uspehov obmorskih kegljačev, čemur pa se ne smemo čuditi, saj je kegljanje trenutno daleč najbolj masovni šport in je v modi, športni klubi pa rastejo kot gobe po dežju.

Vrstni red najboljših: 1. Steržaj (Branik) 1982 (955 in 1032), 2. MIKLAVČIČ (Koper) 1904 (995 in 905), 3. Farkaš (Gradis) 1896, 4. Žnidaršič (Konstruktor) 1868 itd.

OBVESTILO

Zaradi slabega vremena TENIS KLUB Portorož ni mogel izvesti tekmovanja za občinski praznik občine Piran.

Tekmovanje bo pod istimi pogoji v dneh 6. in 7. novembra tega leta. Vse zainteresirane vabimo, da se prijavijo v recepciji hotela »Metropol« najkasneje do 5. novembra 1971.

TENIS KLUB — Portorož

Več skrbi za razvijanje različnih oblik družbenega standarda delavcev

V sindikatih so na obali izhajali iz spoznanja, da imajo nekatere oblike skrbi za družbeni standard v naših pogojih neposreden gospodarski, politični in socialno-zdravstveni pomen, posebno z vidika minimalne gospodarske in socialne varnosti ter dolgoročnejše delovne sposobnosti delavca. Že s samo delitvijo po delu, še posebej pa zaradi različnih pomanjkljivosti v delitvi in delno tudi v davčni politiki, nastajajo pri nas velike socialne razlike, ki se jih moramo zavedati ter jih načrtno in organizirano reševati – delno tudi z različnimi oblikami družbenega standarda delavcev.

Pri tem pa moramo upoštevati, da so v naših današnjih pogojih (in bodo verjetno še nekaj časa) določene kategorije delavcev na robu eksistenčnega minimuma. Z akcijami so zato sindikati skušali predvsem odpravljati vzroke takega stanja (akcija 1.000 din, razvojni programi, prekvalifikacije itd.), obenem so si prizadevali urejati posamezna področja in vprašanja družbenega standarda (prizadevanja proti obdavčitvi sklada skupne porabe, nekatera sistemska vprašanja stanovanjske politike, nekatere konkretne akcije za rešitev najbolj perečih vprašanj otroškega varstva, družbene prehrane, rekreacije itd.).

V teh prizadevanjih so le delno uspeli – tako ugotavljajo – in so zato še mnogi pereči problemi odprti, zlasti vprašanje otroškega varstva, posebno še, ker je v obalnih občinah med vsemi zaposlenimi skoraj polovica žensk. Pri tem ne gre le za kapacitete, temveč stopa vedno bolj v ospredje vprašanje varstva otrok in socialno šibkih družin, ki mnogokrat ne morejo koristiti varstva iz gmotnih razlogov. Pereče je nadalje vprašanje prehrane med delovnim časom in po delovnem času delavcev iz manjših delovnih organizacij, prav posebej pa še stanovanjsko vprašanje.

Na posvetovanju pred II. kongresom samoupravljavcev, ki ga je pripravila osnovna organizacija sindikata podjetja Mehanotehnika, so se oblikovala nekatera osnovna stališča in predlogi sindikata, kot: da se še naprej zbirajo sredstva za stanovanjsko izgradnjo z enotno predpisanim prispevkom (v okviru republike), družbeno dogovarjanje pa naj bi prišlo v poštev za dodatno zbiranje sredstev nad tem zakonskim minimumom; da je potrebno spremeniti sedanji sistem regresiranja stanovanjskih najemnin, ker sedanja ustreza predvsem uporabnikom večjih in luksuznejših stanovanj; da je treba konkretnih ukrepov za gradnjo cenenih in racionalnih stanovanj (pospešiti blokovno gradnjo); da je treba revalorizirati prejete kredite do leta 1970 ter jih uskladiti s padcem vrednosti denarja; da je treba težiti za cenejšo komunalno ureditev zemljišč; da je treba dati stanovanjskim podjetjem drugačno vsebino dela itd. Predvsem pa so se zavzemali za programirano in organizirano gradnjo stanovanj za delavce z največjim možnim angažiranjem sredstev delovnih organizacij in delavcev, bank, gradbenih podjetij itd. Takšno reševanje stanovanjske problematike se je pokazalo kot zelo uspešno že v nekaterih podjetjih (Slavnik, Intereuropa) in je vedno več delovnih organizacij, ki na takšen ali podoben način skušajo zagotoviti stanovanje večini svojih delavcev (Luka Koper, Tomos Koper). Poseben problem pa je še vedno v manjših kolektivih (obrtna podjetja, razne ustanove). V teh kolektivih bi morali pristopiti k združevanju sredstev, bodisi podjetja med seboj ali pa skupno za vso obalo. Izkušnje, ki jih ima že do danes temeljna izobraževalna skupnost obalnih občin, bi lahko koristno prenesli tudi na manjše delovne organizacije. Povsem odprto pa je vprašanje stanovanj za delavce, ki so zaposleni pri privatnih delodajalcih, ki še premalo skrbijo za stanovanja svojih delavcev. Tako pade ta skrb na občino, ki pa stanovanj nima (verjetno pa tudi ni dolžna skrbeti za zaposlene) in so zato ti delavci praktično brez izgledov za stanovanje. To vprašanje bi bilo nujno urediti s predpisi, z družbenim dogovorom ali zakonom. Kolektivna pogodba, ki jo bodo sklepali sindikati, gospodarska zbornica in zasebniki teh vprašanj ne urejuje povsem zadovoljivo za te delavce.

Upoštevaje poseben pomen rekreacije za delovno sposobnost in zdravje delavcev, so se v sindikatih zavzemali, da v delovnih organizacijah izdvajajo namenska sredstva za rekreacijo, da bi tako omogočili potrebam oddih čim večjemu številu delavcev. Vsekakor pa je potrebno v delovnih organizacijah zagotoviti vsaj del sredstev za najbolj izčrpane delavce, ki so večkrat tudi delavci z nizkimi osebnimi dohodki in zato brez posebne materialne pomoči ne morejo dopusta izrabiti za resničen oddih. V mnogih delovnih organizacijah, zlasti večjih, so uspeli ta stališča uresničiti, težje pa je s tem v manjših kolektivih. Delavcem iz manjših delovnih organizacij je tudi obalni sindikalni svet delno finansiral ali sofinansiral oddih oziroma večinoma okrevanje v zdraviliščih. V ta namen je obalni sindikalni svet porabil v letu 1970 20.144,30 din, v letu 1971 pa 15.941 din.

V zadnjih dveh letih so se še bolj razmahnile delavsko-športne igre, ki jih dvakrat letno organizira komisija za šport. V te igre se vključuje vedno več delavcev iz osnovnih sindikalnih organizacij. Tako je v letu 1970 sodelovalo že 71 sindikalnih organizacij z 252 ekipami in 1.452 tekmovalci, letos pa 92 osnovnih sindikalnih organizacij z 293 ekipami in 1.960 tekmovalci.

V zadnjih dveh letih je obalni sindikalni svet porabil za športno-rekreativno dejavnost preko 42.000 din.

V sindikatih se že vrsto let zavzemajo tudi za izdelavo programov higiensko-tehničnega varstva in izboljšanje delovnih pogojev, kajti podcenjevanje in zanemarjanje teh vprašanj lahko močno ekonomsko prizadene posameznike, kolektive in družbo zaradi obolenj, nesreč pri delu in invalidnosti. Na podlagi že sprejetih programov so bili zlasti v nekaterih podjetjih urejeni nekateri najbolj pereči problemi. S tem so se odsotnosti zaradi bolezni in nesreč pri delu v zadnjem obdobju v nekaterih podjetjih občutno znižale.

Že več let pa si v sindikatih tudi prizadevajo, da bi razvili vsaj nekatere oblike kulturno-prosvetnega dela, ki bi pritegnile delavca. Zaenkrat je pričela delati sekcija likovnih umetnikov-amaterjev, ki vsako leto pripravi razstavo del delavcev-amaterjev. Sindikati in osnovne sindikalne organizacije iz Kopra pa tudi tesno sodelujejo z občinsko Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij ter sofinansirajo odkup abonmajev. Ugotavljajo pa, da se kulturnih prireditev udeležuje še vedno zelo majhno število delavcev; ob dnevu prosvetnih delavcev pa je pododbor za prosveto in kulturo lani organiziral razstavo sodobnih učil, letos pa razstavo del učencev osnovnih in srednjih šol ter časopisov.

Iz povedanega izhaja, da bi bilo potrebno v bodoče vložiti več sredstev za potrebe družbenega standarda delavcev. V kolikor bi zanemarili ta vprašanja, bi se to delovnim organizacijam v prihodnjem obdobju lahko maščevalo.

CIRIL KOPRIVC

Kje se igra moj otrok?

Ko so pred stoletji gradili Koper, najbrž niso mislili na to, kje se bodo igrali naši otroci. Ozke ulice, stisnjeni trgi, človeka povsod duši, kaj šele, da bi našel širok prostor, kjer bi postavili otroško igrišče. Razvoj prometa je stisnil pešce še bolj k zidu, trgi o postali parkirišča, naš že tako majhen vsakdanji prostor je postal še bolj tesen. In vendar smo tu pa tam v Kopru le našli nekaj kvadratnih metrov površine, kamor smo pritrdili gugalnice, majhno ograjo za plezanje, uredili peskovnik in postavili klopi za matere. Nekaj takega je bilo tudi na majhnem trgu, stisnjenim med sodiščem in sedanjo gostilno Atrij, ki pravzaprav niti nima imena. Tam je bilo včasih igrišče, za silo sicer, pa vendar. Današnji ostanki so kaj klavrni. Nekdanja gugalnica nebogljeno štrli iznad avtomobilskih streh, tu pa tam vidiš otroke, ki tekajo med temi kovinskimi škatlami, in se skrivajo, slišiš šoferja, ki preklinja, ker mu je mulc skočil pred avto, včasih se kdo pojezi, ker so mu oddrgnili barvo. Igrišče je postalo počivališče štirinožnih jeklenih konjičkov. Podobno je tudi drugod. Danes v Kopru ni trga, ki ne bi bil spremenjen v parkirni prostor. Prav, boste rekli, razvoj zahteva žrtve. To je gotovo res. Zdrava človeška pamet nam nato prišepne, da je najidealnejši prostor za igrišča ob neposrednem robu Kopra. Po poglejmo! Vojkovo nabrežje je deset metrov od blokov puščava, ki se konča v smrdljivem zalivu; tam je improvizirano igrišče in to je tudi vse. Na drugi strani – cesta in hiše. Za pralnico in skladiščem Istrabenza je igrišče z nekaj klopmi, ki je pravzaprav edino v Kopru, ki vsaj deloma zasluži to ime. Toda v kakšnem stanju je to igrišče! Trava poteptana, zelenice neurejene, peskovnik brez peska, vse kaže, da to igrišče že dolgo ni čutilo „gospodarjeve roke“. Poleg bencinskih sodov in dušljivih hlapov imaš občutek, da stojiš sredi koščka pozabljene zemlje.

Toda kje se potem igrajo vsi ti naši otroci? Po pločnikih, ulicah in uličicah, celo na cesti (pa ne v metaforičnem smislu, temveč kar zares). Mlade matere z vozički ne vejo, kam bi se dale. Povsod, tudi v parkih trčiš ob avtomobil, cisterno, improvizirano skladišče, kup smeti in umazanijo. V Kopru in njegovi neposredni okolici ni sto metrov poti, kjer bi se lahko v miru in brez strahu sprehodil. Nekoč se je govorilo, da bo na Bonifiki zrasel park z igrišči. Danes so te misli skoraj absurdne. Beseda akcija, zlasti če ima pred seboj prilastek prostovoljna, nam ne zveni preveč domače. O tej besedi slišimo samo še v zvezi z vaškimi zadevami. Vemo, da molzejo občinsko blagajno premnogi, zato je nesmiselno pričakovati, da bomo dobili „plačano rešitev“. Morda le ne bi izgledalo preveč smešno, če bi Koprčani uredili Bonifiko sami, sebi v prid. Nesmisel? Morda, a kljub temu vreden premisleka.

JANKO TEDEŠKO

Jestvina zasluži priznanje

Koprsko podjetje Jestvina je že leta 1950 v težkih pogojih prevzelo vse trgovine z živili na podeželju koprske občine od takratne Kmetijske zadruge Koper. Tovariši, ki so prevzeli in vodili to podjetje z dolgoletnim uglednim direktorjem Ivanom Dodičem na čelu, so se vedno trudili, da so ugodili potrošnikom na podeželju in jim nudili vse živilske potrebščine tudi v najoddaljenejših vaseh, kot so Gradin, Sočerga in druge. Potrošniki so s podjetjem Jestvina zelo zadovoljni, saj ni bilo nikoli nobenih pritožb. Zato uživa podjetje Jestvina velik ugled med potrošniki na podeželju.

Podjetje Jestvina zasluži pohvalo tudi zato, ker skrbi razen prehrane tudi za potrebe kmetijstva. Prodaja razkužila za semena, škropila za sadno drevje in za vinograde. S svojimi cenami konkurira tudi drugim. Jestvina je tudi edino podjetje, ki z otrobi in drugimi močnimi krmili za živino in perutnino oskrbuje podeželje, živinorejci pa, prav je, da to povedo, pogrešajo soli. Jestvina prodaja jedilno sol v kilskih vrečkah za gospodinjstva, živinorejci pa ne dobijo soli za živino. Prepričani smo, da bo Jestvina tudi za to poskrbela in zadovoljila živinorejce.

Trgovsko podjetje Jestvina je v novi blagovnici Soče v Kopru, največjem objektu te vrste na obali, otvorilo svojo trgovino in samopostrežno restavracijo. Podeželski odjemalci pa želijo, da bi Jestvina v bližnji bodočnosti začela modernizirati trgovine tudi po vaseh. Prav gotovo bodo tudi krajevne skupnosti pomagale pri modernizaciji trgovin po svojih močeh. Podjetje Jestvina ima na razpolago tudi plinske jeklenke, zato so ji gospodinje zelo hvaležne.

Ob tej priložnosti je tudi treba pohvaliti trgovce, ki so zaposleni v obratih Jestvine, ki zelo požrtvovalno opravljajo svoje delo v zadovoljstvo potrošnikov.

VILJEM TURK

kje so ladje

BOHINJ prispe 12. novembra v Abidjan.
BREŽICE je iz Matadija na poti v Doualo, kamor prispe 10. novembra.
BOROVNICA je v Conakryju.
BRANIK prispe 8. novembra v Pirej.
BOČNA je v Port Harcourtu.
LOGATEC je danes v Valenciji in bo 11. novembra v Benetkah.
ALFRED THEODOR je v Lagosu.
SIRENA je odplula 2. novembra iz Benetk.
LJUTOMER je na poti v Tacomo, kamor prispe 16. novembra.
LATTUGA prispe 5. novembra v Osako in bo 8. novembra v Nagoyi.
LITIJA je v Colombu in prispe 15. novembra v Hong Kong.
KOROTAN je v Madrasu.
GORANKA prispe 9. novembra v Seattle Tacoma.
LJUBLJANA je danes v Genovi in bo 7. novembra v Neaplju.
TRBOVLJE je na poti v Porto Cabello, kamor prispe 14. novembra.
BELA KRAJINA je v Chicagu.
KOPER je na poti v kitajska pristanišča.
KRPAN je v Belfastu.
PIRAN je v Konstanci.
PORTOROŽ prispe 13. novembra v Cristobal.
POSTOJNA je v Kobe, nato odpluje v Nagoyo in Yokohamo.
KRAS pluje po Karibskem morju.

LADJE V KOPRSKI LUKI

Med 5. in 12. novembrom pričakujejo v koprski luki naslednje ladje: TIHA z generalnim blagom PORARLICHT z bananami, ZAGREB z generalnim blagom, KRK s kavo, INESSA ARMAND z arašidi, DOLPHIN z generalnim blagom, SOPHIA s svinoprejko, ALACRITY z ribjo moko, ČRNA GORA z arašidi, ROVER Sea z ovsom.

nesreče in nezgode

Avtobus jo je podrl

Voznik avtobusa GO 16-095 Jože Uhelj iz Postojne, šofer pri podjetju Avtopromet Nova Gorica je 27. oktobra vozil od avtobusne postaje v Postojni v križišče in zavijal v Gregorčičev drevored ter tu z levim delom vozila trčil v Marino Česnik iz Postojne, ki je padla pod avtobus. Povozila so jo zadnja leva kolesa avtobusa. Zaradi hudih poškodb so jo prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je še isti dan podlegla poškodbam.

Jadrnica se je prevrnila

Dva ameriška državljana, univerzitetna študenta John Erich Lowald in James Wisswesser sta v Muenchnu kupila jadrnico, da bi se z njo odpeljala v Grčijo. V piransko pristanišče sta prišla 26. oktobra, naslednji dan pa sta izplula. Zaradi visokih valov se je v bližini Savudrije jadrnica prevrnila. Na odlomljen drog jadrnice sta privezala kos jadra in klicala na pomoč. Po 6 urah so ju opazili ribiči z ribiške ladje KZ Lucija in ju že precej izčrpana rešili. Iz Pirana so ju prepeljali v izolsko bolnišnico, kjer bosta okrevala.

Stanovanjsko in gospodarsko poslopje zgorela

Dne 29. oktobra je izbruhnil požar na stanovanjskem poslopju Antona Merharja iz Stran 12 pri Postojni. Ogenj se je naglo širil in zajel tudi gospodarsko poslopje. Požar je uničil obe poslopji z vsem inventarjem. V gospodarskem poslopju so zgoreli tudi vsi letošnji pridelki, dva konja, dva kmečka voza, poljedelski stroji, več kokoši in drugo. Škode je po prvi oceni za okrog 300.000 din. Gasili so gasilci iz Postojne in Razdrtega ter vaščani Stran in Ubeljskega. Uspeli so požar le omejiti, da ni zajel tudi sosedovega stanovanjskega poslopja, ki se je zaradi močne burje že pričelo vnemati. Vzrok požara raziskuje komisija.

Ni nakazal spremembo smeri

Voznik kolesa s pomožnim motorjem Alojz Prelog iz Zarečja je 31. oktobra vozil iz Ilirske Bistrice proti Kosezam. Pri bencinski črpalki je zavil v levo k črpalki, ne da bi se prepričal, če to lahko stori in ne da bi nakazal spremembo smeri. Tedaj pa ga je prehiteval voznik osebnega avtomobila MI-A-29277 Alojz Cuzolin iz Milana in sta trčila. Ob trčenju je Alojza Preloga vrglo na prednji del avtomobila, kjer je z glavo razbil vetrobransko steklo in nato padel na cesto. Zaradi hujših poškodb so Preloga odpeljali v izolsko bolnišnico. Na vozilih je za 6.000 din škode.

S ceste v obcestno drevo

Voznica osebnega avtomobila RI 371-69 Marija Pintar z Reke je 30. oktobra vozila iz Reke proti Kozini. V Polanah je na ravnem delu ceste zapeljala izven ceste v desno in s prednjim delom vozila trčila v obcestno drevo. Voznica in sopotnika Ivan Severdija in Nikola Modrič z Reke so bili hudo poškodovani in so jih po nudenju prve pomoči v ZD Kozina prepeljali v reško bolnišnico. Na vozilu je za 5.000 din škode.

MILAN BABIČ — ŠESTDESETLETNIK

V torek je v Izoli praznoval v krogu svoje družine in prijateljev 60-letnico Milan Babič, predvojni komunist in udeleženec NOV od leta 1941. Slavljenec spada v tisto generacijo primorskih rodoljubov, ki je začela borbo proti fašizmu pred pričetkom druge svetovne vojne.

Rodil se je v Trstu v napredni slovenski družini. Po vrnitvi očeta iz ruskega ujetništva se je družina preselila iz Trsta v Rodik. Milan se je izučil za trgovskega pomočnika in delal v Rodiku, na Opčinah in v Trstu. Tik pred odhodom na nabor je emigriral v Jugoslavijo in se nastanil na Sušaku, kjer je delal do leta 1932, nakar je odšel v Maribor in se ob koncu leta ponovno vrnil na Sušak, kjer je ostal do začetka II. svetovne vojne.

V napredno delavsko gibanje se je vključil že leta 1935, bil član naprednih sindikatov. Sodeloval je v številnih akcijah in bil sprejet v vrste KP Jugoslavije leta 1940, postal sekretar partijske organizacije in se ob političnih dogodkih 27. marca 1941, ko je bil na zdravljenju, vrnil na Sušak. Ob napadu na Jugoslavijo je vstopil kot prostovoljec v Zagrebu v jugoslovansko vojsko, po vrnitvi na Sušak pa se je takoj vključil v partijsko delo in priprave za ljudsko vstajo. Postal je sekretar partijske celice in sodeloval v delu mestnega komiteja. V jeseni 1942 je bil aretiran in obsojen na 10 let težke ječe. V zaporu je bil v Firencah, zaradi sodelovanja v stavki pa premeščen v Castelfranco d'Emilia, kjer je ostal do januarja 1944, ko mu je uspelo priti domov in se vključiti v partizanske enote. Bil je na raznih položajih v istrskem vojnem področju, nato pa namestnik komandanta mesta Ilirska Bistrica.

Po osvoboditvi je ostal še nekaj časa v Ilirski Bistrici, oktobra 1945 pa je prišel v Koper. Služba ga je nato vodila v Opatijo, Crikvenico in Pazin. V JLA je dosegel čin kapetana I. klase, je nosilec partizanskega spominskega znaka 1941 in številnih odlikovanj za zasluge v NOB in povojni graditvi.

V Izolo se je preselil leta 1956, ko je sprejel delo v oddelku za narodno obrambo. Sedaj je upokojen in se še vedno aktivno udejstvuje v političnem delu.

Njegovi sodelavci, znanci in še zlasti soborci mu želimo in kličemo: Še na mnooga zdrava leta!

ALBERT KLUN

Bo Barčica zaplavala?

Da bi ustregli želji naših številnih mladih in starejših bralcev, smo se odločili, da bodo imele Primorske novice ponovno pionirsko – mladinsko prilogo. In ker Barčica še ni zaplavala, naj ta priloga ohrani oziroma ponovno oživi tudi to znano ime.

Za začetek – prva Barčica bi zaplula ob novem letu – bi izhajala priloga enkrat mesečno, pozneje pa morda tudi dvakrat, če nam bodo to dopuščale finančne možnosti.

Vse, ki znate sukati pero – mlade in stare – vabimo k sodelovanju. Svoje prispevke nam pošljite čim prej. Če pa niste prijatelji peresa, boste morda lahko svetovali in izražali svoje želje kot bralec. Po naši zamisli bi imela Barčica vzgojno izobraževalni ter zabavno ugankarski del, objavljala pa bi tudi prispevke mladih sodelavcev in ilustrirano slikanico. Ta okvir bomo še dopolnili po vaših željah in pripombah.

UREDNIŠTVO

Tops - pops

paleta popularnosti z dne 5. novembra

Ta teden:	Naslov:	Izvajalci	Prej. teden:
1.	THE BANNER MAN	Blue Mink	2
2.	BANGLA DESH	G. Harrison	3
3.	TWEEDLE DE TWEEDLE DUM	The Middle of the road	4
4.	CO – CO	Sweat	1
5.	CAN'T GET ENOUGH OF IT	Three Dog Night	8
6.	MOLINA	C. C. R.	5
7.	WITHOUT LOVE	Little Richard	6
	Nove melodije v tem tednu:		
8.	GET ME SOME HELP	Tony Ronald	–
9.	MARIANNE	Stephen Stills	–
10.	GOODBYE YESTEDAY	Jimmy Cliff	–

Ime in priimek: .....

Naslov: .....

Glasujem za pesem: .....

OPOMBA: Oddaja je na sporedu vsak petek ob 15.30 – Odrezek izpolnite in pošljite na naslov: RADIO KOPER – Paleta popularnosti.

Jahte bodo prezimovale v Izoli

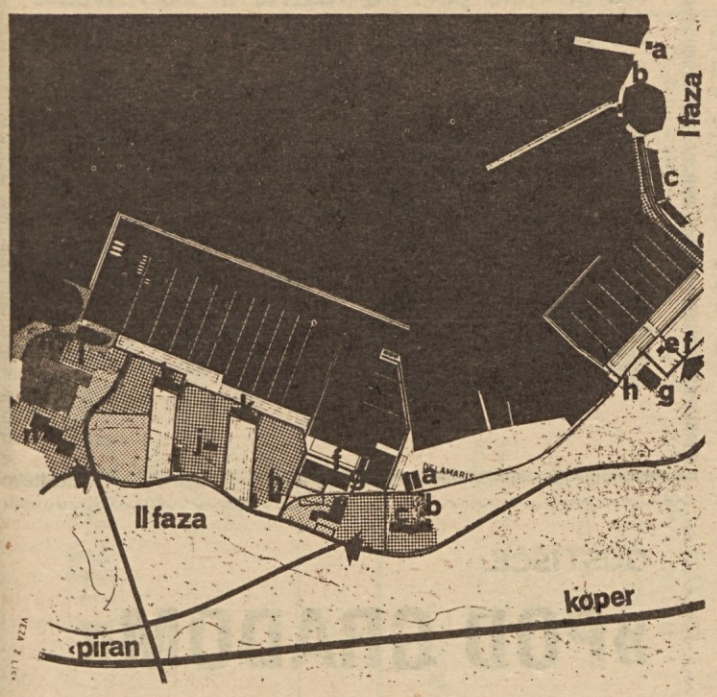

Tak je načrt za marino med Izolo in koncem Simonovega zaliva, ki naj bi sprejela po zgraditvi obeh skupin privezov tudi do 1.500 jaht

O projektu za zgornji Jadran smo že veliko pisali, vedno pa se še najde kakšna tema, ki je v njem obdelana, pa je mi še ne poznamo. Tako poleg raznih vrst hotelov in turističnih naselij ob obali lahko najdemo v projektu tudi načrte za marine. Teh naj bi bilo več, kje pa bodo te jahte zasidrane že v bližnji bodočnosti, še ni preveč jasno. Menda je najbolj primeren za nudenje takih uslug domačim in tujim pomorščakom – amaterjem Rovinj, prav gotovo pa ena marina ne bo zadostovala za celo zahodno obalo Istre. Tudi slovenska obala že sedaj nujno potrebuje tako zavetišče za jahte, saj je zanimanje zanj veliko. Naši domači turisti, ki imajo svoje ladjice in čolne, so že siti prevažanja sem in tja po naših lepih cestah in bi najraje videli, da bi njihovo „vodno" bogastvo ostalo nekje v majhni luki na obali, kjer bo zanj dobro poskrbljeno. Tudi med tujci je veliko zanimanje za marine, saj bi jim gotovo prišle še bolj prav kot pa našim turistom. Tako so z raznimi izračuni in temeljitimi pregledi naše obale strokovnjaki ugotovili, da imamo vendar Izolo, katere obala bi z določenimi preureditvami služila kot marina.

Največ izkušenj imajo z marinami Grki in Italijani. Pri nas se misel nanje razvija šele v zadnjih letih, posebno še sedaj, ko so tudi v Sloveniji odprli nekatere morske mejne prehode. Da tudi po severnem Jadranu plove veliko jaht, nam kaže število pristankov, ki gre v Piranu v tisoče, pa tudi v Izoli jih je letos bilo že več kot dva tisoč. Vsaj dve tretjini lastnikov bi jahte pustilo pri nas tudi čez zimo, če bi imeli kje. Menda ni treba poudarjati, da smo za srednjo Evropo in severne dežele najbližji. Torej bodočnost zaslužka z marinami je zagotovljena, treba jih le zgraditi. V Izoli se zadnje čase ne obotavljajo več. Projektantski ekipi „Studia" so dali izdelati načrte za marino, ki naj bi bila v zalivu med Delamarisom, Kidričevim nabrežjem in pomolom. Najprej so mislili zapreti ves ta zaliv, vendar so se (na srečo) premislili, ker bi tako uničili sedanjo podobo Izole – mesto ne bi več imelo z razgledne točke recimo na Belvederju tisto lepo polotoško sliko kot jo kaže danes. Tako misel so torej le opustili in se preusmerili v načrtovanje treh faz gradnje. Marina I. bi bila urejena pod sedanjim gostinskim šolskim centrom. Globina morja je tam zelo primerna. Ker nimajo veliko denarja na razpolago, zavzema prva faza le najnujnejše gradnje. Tako bi pripravili pomole za pristan in parkirne prostore na obali. Ta del izolske marine bi nudil zavetje približno petsto jahtam. Glavni del projekta pa je druga faza – marina II. Raztezala bi se od parka Arigoni do rta pri Simonovem zalivu. V njej bi bilo prostora kar za tisoč jaht in tako bi lahko na svoj račun prišli tudi tuji turisti, ne samo domači (za katere bodo poskrbeli z marino I.). Tam bi zgradili tudi upravno zgradbo, servisno delavnico, nudili bi tudi pokrito shranjevanje plovnih objektov, dovolj velik parkirni prostor za avtomobile, klub, sanitarne servise, trgovino za oskrbovanje jaht, pa še manjši hotel, ki bi sprejel približno tristo gostov. Nekatere stavbe, ki so danes na tem zemljišču, bodo le preuredili, kar bo precej zmanjšalo stroške gradnje. Marina III. predvideva preureditev objektov Delamarisa, ki sedaj ležijo med marino I. in marino II., kako bo ta gradnja bolj natančno izgledala pa se morajo pogovoriti še s predstavniki Delamarisa.

Objekti marine bodo odprti vse leto. Tako se tudi ta vrsta dejavnosti vključuje v podaljševanje turizma v zimskem času. Pozimi bodo tiste jahte, ki bodo spravljene v Izoli, pač pregledali, popravili in jih pripravili za naslednjo sezono. Res je, da bo v marini tudi servisna delavnica za njihovo popravilo, še lepše pa bi bilo, če bi v Izoli našla svoj dom tudi ladjedelnica „2. oktober". Poleg svojega dela bi ta lahko opravljala tudi morebitna večja popravila jaht iz marine. Mogoče bi se spustili tudi v gradnjo podobnih plovnih objektov?

Ekonomski izračuni za novo marino pravijo, da se nam ni treba bati nerentabilnosti. Najemnina za eno povprečno jahto bi bila na leto tako približno okoli osemsto starih tisočakov. Za tiste, ki si jahte lahko privoščijo, to ni pretirano, za domačo občino, ki jim nudi gostoljubje, pa tak denar že kar precej pomeni, če ga pomnožimo z vsaj polovičnim številom privezov. Koliko denarja pa bi prinašale še ostale dejavnosti (hoteli, delavnice itd.), ki so zajete v marini? Ne malo. Še nekaj ne bi smeli prezreti pri tej gradnji: v tolikih objektih, kot jih bo v marini, prav gotovo ne bo delalo le par ljudi, ampak kar precejšnje število. To pa pomeni, da se v izolski občini še dolgo ne bo treba bati brezposelnosti.

Načrti za marino so, pripravljenost in navdušenje za gradnjo tudi, torej ne bi smeli več čakati. Denar za gradnjo, kolikor ga samo občina ne bo mogla dati, bi morali iskati tam, kjer bodo imeli z marino tudi koristi – to so razna podjetja v občini, katerim se bo promet z njeno izgradnjo zelo povečal, posebno tistim, ki delajo v prehrambeni dejavnosti.

N. G.

V umetnikovi delavnici

Kipar Jože Pohlen je doma iz Hrastovelj, vasice, ki leži na začetku Rižanske doline, kjer je pred več kot pol tisočletja pustil svoje sledove slikar Janez iz Kastva. Majhna cerkvica, obdana z obrambnim zidom, je postala znana domala po vsem svetu. Na tisoče turistov poroma vsako leto pod njene oboke, kjer občudujejo večne freske o življenju in smrti. V času nastanka teh fresk je delovalo v obmorskih mestih več priznanih beneških umetnikov. Zakaj so Hrastoveljčani odšli po slikarja v daljnji Kastav in se niso odločili za bližnjega umetnika, Italijana?

„V tistem času bi prebivalci Hrastovelj, ki so hoteli imeti poslikano svojo cerkev, dobili v kateremkoli mestu slikarja, ki bi poceni in prav tako dobro opravil delo. Da se to ni zgodilo, je posebnega pomena. Italijani niso imeli stika z vasmi, pa tudi Istrani sami si tega niso želeli. Šli so rajši po človeka, ki je razumel njihov jezik in način življenja."

Boj na skopi zamlji in patriarhalne tradicije so se vključile v Pohlenove kipe, ki s svojo klenostjo in trpkim realizmom spominjajo na naporno življenje Istranov. Ko govori, ni čutiti v Pohlenovem glasu narečnih odtenkov. Njegova govorica je pač pogovorna slovenščina, medij, ki služi vsem intelektualcem. Vse drugače pa je z vsebino njegove pripovedi o Istri, Hrastovljah in njenih ljudeh. Takrat šele spoznaš, da je z vsem svojim srcem Istran.

„Hrastovlje so samo en primer preteklega umetniškega življenja istrskih vasi. Lepe cerkvene slikarije so še v Predloki, Podpeči in Kubedu. Res pa je, da so pravi biser prav freske v Hrastovljah."

Čeprav je motiviko okolja mnogo lažje izraziti s sliko kot kipom, se skoraj v vseh Pohlenovih plastičnih delih odraža ambient, v katerem je živel in v katerega je vpleten še danes.

„Slikarja privlačijo barve, kiparja forme. Morda sem privrženost kiparstvu dobil pri opazovanju skal in naravne arhitekture v svojih mladeniških letih. Moje figure izražajo geološke strukture, plastnost fliša, izpranost kamna in zemlje, obliko kraškega kamna. Tukajšnji ambient mi je pri srcu. Vendar moram povedati, da ne portretiram istrskega človeka; združujem elemente, ki so značilni za Istro. Pri tem uporabljam najbolj priljubljen material teracoto ali patiniran bron.

Ne glede na krče sodobne umetnosti, izraža umetnik to, kar čuti. Zame je osnovni cilj poiskati nalogo v družbi, opravičiti svojo eksistenco nasproti družbi. Navezanost na to zemljo je komponenta, ki je globoko v moji duši in brez katere ne bi mogel delati."

Pohlenovo kiparsko delo je primer avtohtonega iskanja svobodnih plastičnih potez, ki niso vezane na noben izem. Bučnost nastopa nekaterih mlajših likovnikov mu je tuja. V Kopru ga poznajo samo tisti, ki jih je nekoč učil osnov likovne umetnosti in morda še tu pa tam kdo, sicer je neznan. Tako kot večina umetnikov. O njem vejo več na vaseh, kjer je postavil nekaj monumentalnih kipov. Eno njegovih največjih del je skoraj štiri metre visok spomenik v Pridvoru. Ta in še nekatere druge stvaritve so edina dela, ki so prišla do širšega sloja ljudi. Tako kot drugi umetniki občuti tudi Jože Pohlen bolečo rano zaradi nemožnosti komuniciranja z okoljem.

„Likovnik je odcepljen od družbe in ni nikjer angažiran. Za umetnost se danes zanima nekaj entuziastov in pa špekulantje, ki pričakujejo od naložbe v umetniška dela profit, toda pri nas še tega fenomena ni. Umetnik je brez funkcije v današnji družbi. Nikjer ni čutiti ugodne duhovne atmosfere. Zlasti kiparstvo postaja vse manj popularno. Vzemimo za primer sodobno arhitekturo. Kiparstvo in arhitektura sta si sorodna in se med seboj dopolnjujeta. Arhitekt se danes omejuje na bistvene kubuse, ki so skrajno pretehtani, in uporablja poceni materiale. Prepričan je, da lahko ustvari prijeten ambient brez kiparja in slikarja. Umetnik le tu pa tam dopolni kakšno prazno steno."

Kateri vplivi so najbolj živi v vašem ustvarjanju?

„Moja umetnost še vedno odseva precej vsebine, torej je v nekem smislu še klasična. Izmi me niso nikoli zanimali in nikoli nisem pripadal kateri izmed številnih grupacij, ki hitro nastajajo in prav tako hitro propadajo. Moram povedati, da mi je takšen način delovanja tuj. Tako kot mnogim drugim je bil tudi meni za zgled angleški kipar Henry Moore. V čutenju forme je opazen tudi vpliv sredozemske kulture, zlasti Italijana Marina Marinija. Sicer pa iščem predvsem sebi lastne forme. Enostavnost, zaokroženost oblik, skladnost z ambientom so moje najosnovnejše prvine."

Tako kot še marsikateri umetnik je kipar Pohlen bolj znan v Italiji kot doma. Usoda tistih kiparjev in slikarjev, ki živijo na periferiji domovine, je prav posebno zgovorna: v vseh se kaže nemoč pri prodiranju v naše kulturno središče – Ljubljano.

„Likovniki so pri nas razdeljeni v grupe in če ne pripadaš tistemu klanu, ki je na „oblasti", potem ne moreš razstavljati in se uveljaviti. Italijanski ambient je v tem smislu bolj svoboden. Že nekaj let sodelujem z dvema beneškima galerijama, ki organizirata moje razstave. Z Ljubljano in Mariborom skoraj nikoli ne sodelujem. Občutek imam, da bo tudi pri nas, tu na obali, zrasel močan kulturni center, ki bo nekaj pomenil. Nekateri mladi ljudje redno obiskujejo razstave in iščejo stika z likovnimi ustvarjalci. Očitno je, da se ljudje počasi osveščajo in da jim pomeni kultura mnogo več kot nekoč."

Pohlenova dnevna soba, v kateri se pogovarjava, je polna kipov in slik. Od nekod mi prinese sveženj fotografij, ki jih je posnel Jože Kološa in mi razlaga strukturo svojih istrskih kariatid. Flišne plasti in arhitektura pokrajine odsevata v masivnih telesih Istrank, ki se kljub teži pekočega sonca in ostre burje držijo ponosno in neupogljivo. V njih je čutiti življenjsko slo in potrebo po obvladovanju okolja.

„Istrska žena ima v družini mnogo večjo vlogo kot žene v drugih krajih naše domovine. Žena ima glavno besedo in daje pobude. Z možem ima točno razmerjeno delo: on na polju, ona v hlevu, doma, predvsem pa trguje in skrbi za hišo."

Nad Koprom se zgrinja mrak; z ulic je slišati samotne korake. Še se pogovarjava o tem, kako je bila Istra mnogo let zapostavljena in kako bi morali o njej šele spregovoriti. V njenem naročju je še mnogo zakladov kulture, ki ne smejo v pozabo.

JANKO TEDEŠKO

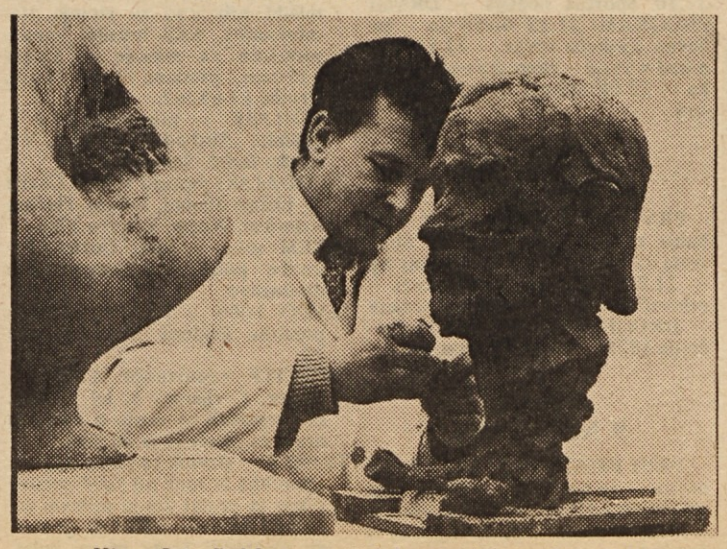

Kipar Jože Pohlen v svoji delavnici (Foto: Jože Kološa)

Obala vabi goste

V prizadevanjih, da bi kar najbolje napolnili nove hotelske kapacitete in bi bila tudi dosedanja mrtva sezona kar najbolj živahna, so se hoteli na slovenski obali letos odločili za skupno akcijo za pritegnitev domačih turistov. V ta namen so v organizaciji OBALNE TURISTIČNE ZVEZE Koper in portoroškega Zavoda za pospeševanje turizma priredili pretekli teden v Beogradu tiskovno konferenco ob izidu posebne številke „Turističnih novin", ki je posvečena podatkom o možnostih cenenega letovanja v nesezonskih mesecih.

Sodeč po vprašanjih in pripombah na tiskovni konferenci in v poznejših sproščenih razgovorih med zakusko, kakor tudi po prvih odmevih v srbskem časopisju in radiu, je tiskovna konferenca zelo uspela. Novinarji hvalijo predvsem pravilnost usmerjenosti turistične politike na slovenski obali, ki priznava domačega gosta kot enakovrednega in zato enako zaželenega obiskovalca. Pač pa so novinarji kritizirali pomanjkljivo sodelovanje med potovalnimi agencijami in obalnim območjem, posebno kar se tiče pridobivanja domačih gostov.

V razgovorih so prišle na dan še nekatere zanimivosti. Tako je nazoči predstavnik letalskega podjetja INEX-ADRIA povedal, da bo podjetje že prihodnje leto razpolagalo tudi z majhnimi reaktivnimi letali, ki imajo vsega 20 sedežev in so zlasti primerna za prevoz potnikov z mednarodnih letališč na manjša lokalna letališča. Te možnosti se bodo prav gotovo poslužili tudi hoteli ob naši obali, saj nova asfaltna steza na letališču v Sečovljah zadošča za pristajanje teh letal; urediti bo potrebno le še prostore za letališčno osebje in njegove službe. Vsekakor bo na ta način slovenska obala postala še privlačnejša, saj bo zaradi hitrih letalskih zvez še lažje dosegljiva tudi oddaljenim gostom.

KLUB ZARJA 13

Štirje umazani prostori s skrajno zanemarjeni sanitarijami

O mladinskem klubu v Kopru smo že mnogo pisali in govorili, toda razprave so obsegale predvsem generacijske konflikte. Danes pa ima obiskovalec pred seboj skrajno zanemarjene prostore, ki niso nikomur v ponos.

Pred več leti so mladi po občinskem poslopju pisali parole: „Hočemo klub! Dajte nam naše prostore!" Tem zahtevam so ugodili in mladi so dobili svoje prostore v starem prostoru Radia Koper. Pokroviteljstvo in upravljanje so prevzeli mladinci mladinskega aktiva tovarne Tomos. Prve težave so se pojavile že takoj ob ustanovitvi, saj so se nekateri, predvsem starejši Koprčani, spotikali ob ime kluba „Ray Charles" in ob prehrupne plese, ki so se čestokrat končali s pijančevanjem in huliganskimi ozgredi. Obe strani sta nekoliko spremenili svoje ravnanje in tako je življenje v klubu zaživelo v skladu s hotenjem obeh.

V tem obdobju je klub dosegel svoje najpomembnejše uspehe. Vodstvu je uspelo zagotoviti dokaj kvaliteten program za ves teden, posegali so v kulturno družbeno življenje v Kopru in na tekmovanjih slovenskih klubov dosegali lepe uspehe.

Nato je klub dobil nove prostore v bivši restavraciji Emona. Po preureditvi prostorov pa klub ni mogel zaživeti. Novo vodstvo očitno ni bilo kos svojim nalogam in tako se je dejavnost odvijala le v prirejanju plesov. Takšno životarjenje se je zaključilo z odstopom vodstva kluba. Po polletjem zatišju so na novo odprli stare prostore in klubu nadeli zveneče ime Zarja 13. Razmere so ostale iste. Prostori in inventar propadajo. V klubskih prostorih so dobili svoje prostore še taborniki in mladinski biro, vendar se za ostale prostore nihče ne briga, razen bistroumnih bussinesmanov, ki s prirejanjem plesov pridno odirajo mladino. Kdo je krivec za tako stanje? Zajec tiči v popolni nestrokovnosti vodstva in zgrešenem gledanju na dejavnost mladine v prostem času. Mladini ne moreš vsiliti togih predavanj ali pa je prepustiti popolni anarhiji. Za delo v taki ustanovi bi potrebovali strokovno osebje s posluhom za delo z mladino. Zato pa bi se morala aktivneje vključiti obalna konferenca Zveze mladine in odbor za klubsko dejavnost ZM ter družbeno politični delavci iz Kopra.

F. HMELJAK

Generalmajor Ožbolt zapustil Postojno

Te dni je odšel iz Postojne in prevzel nove delovne dolžnosti narodni heroj general-major Jože OŽBOLT. Njegova tri-inpolletna prisotnost na tem področju bo imela nedvomno daljnosežne posledice, tako v dobro vojakov in starešin, kot občanov vseh primorsko-notranjskih občin.

Življenje generala Jožeta Ožbolta ni bilo lahko. Zato ni čudno, da je pri svojem delu imel pred očmi vedno človeka, mu posvečal vso svojo veliko življenjsko energijo in strokovno znanje. Od tu izvira tudi visoka vojna pripravljenost njegovih dosedanjih edinic, ki so maksimum znanja pokazale prav na nedavnih manevrih „Svoboda 71". Tovariški odnosi povezani s strokovnim znanjem pač ne morejo obroditi drugega, kot nadpovprečne rezultate.

Generala Ožbolta je življenjska pot vodila čestokrat na Primorsko. Že za časa NOB je imel priliko spoznati Primorca in Notranjca in spoznaval ga je tudi v povojnem obdobju. Vedno se je srečaval s sicer skromnim, a upornim človekom, ki mu trdo življenje in bilo nikoli neznanka. General Ožbolt je znal in bil vedno pripravljen prisluhniti težavam ljudi, zato se ga bodo občani vseh občin s hvaležnostjo spominjali in v njihovi sredini bo vedno dobrodošel gost ter prijatelj. Še nikoli ni sodelovanje med JLA in občani doseglo takega nivoja, kot prav v

General-major Jože Ožbolt

zadnjih letih. Marsikatera cesta in vodovod sta postala stvarnost s pomočjo rok pripadnikov JLA, marsikateri požar je klonil pred njimi in marsikatera akcija je bila skupen plod tega sodelovanja. Takšno sodelovanje je ogromno pripomoglo tudi pri uresničevanju koncepcije splošnega ljudskega odpora in JLA je postala resnično ljudska. Za vse to pa je potrebna prava mera in pravi občutek za obojestransko sodelovanje. In če komando garnizona predvodi tak človek, kot je generalmajor Jože Ožbolt, željenih rezultatov ni težko doseči.

Prejšnji teden so predsedniki občinskih skupščin in predstavniki družbeno-političnih organizacij vseh občin, od Kopra in Gorice do Kočevja, priredili generalu Jožetu Ožboltu prisrčno slovo. Hvaležne besede slovesa mu je v imenu vseh izrekel predsednik občinske skupščine Ajdovščina Martin Greif. Zaželel mu je mnogo uspehov na novi dolžnosti, hkrati pa novemu komandantu polkovniku Jerkiču izrazil željo, da bi zastavljeno sodelovanje bilo tudi v bodoče tako dobro kot doslej.

D. H.

televizija

jugoslovanska tv

VSAK DAN: 19.50 Cikcak – 20.00 TV dnevnik – 20.35 3-2-1.

SOBOTA 6. NOVEMBRA

TV v šoli – 14.00 Mednarodno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu – prenos iz Novega Sada – 16.30 Košarka Olimpija : Jugoplastika – 18.00 Obzornik – 18.15 Junak mojega življenja – film o Dickensu – 19.20 Mozaik – 19.25 TV kažipot – 20.35 Glasbena križanka – 21.35 Kratek film – 22.00 Oddelek S – serijski barvni film – 22.50 Poročila.

NEDELJA 7. NOVEMBRA

9.30 Pet minut po domače – 9.35 Kmetijski razgledi – 10.00 Kmetijska oddaja – 10.45 Mozaik – 10.50 Otroška matineja: Dr. Dolittle, Svet, v katerem živimo – 11.40 Mestece Peyton – Športno popoldne – 18.20 Žareče sonce nad puščavo – sovjetski film – 20.35 Stare bajte – humoristična oddaja – 21.25 Videofon – 21.40 Športni pregled – 22.10 Poročila.

PONEDELJEK 8. NOVEMBRA

9.05 Odprta univerza – 9.35 in 14.45 TV V ŠOLI – 10.30 in 15.40 Nemščina 10.45 in 15.55 Angleščina – 11.00 Osnove splošne izobrazbe – 16.10 Francoščina – 17.35 Ključkeve dogodivščine – 6. del – 18.15 Obzornik – 18.30 S kamero po svetu: Kilimandžaro – 19.00 Mozaik – 19.05 Mladi za mlade – 20.35 Platon: Sokratova smrt – 21.25 Vračanje – dokumentarno-feljtonska oddaja – 22.00 Poročila.

TOREK 9. NOVEMBRA

9.35 TV v šoli – 10.40 in 15.35 Ruščina – 11.00 Osnove splošne izobrazbe – 15.50 Vrtec – 16.10 Angleščina – 17.40 T. Jansson: Čarodejev klobuk – 6. del – 18.05 Risanke – 18.25 Obzornik – 18.40 Srečanje v studiu 14: Family Dogg – 19.00 Mozaik – 19.05 Vzgoja za življenje v dvoje: Rojstvo – 19.30 Nega današnjega moškega – 20.35 Odporniška gibanja v filmski upodobitvi: Dnevnik Ane Frank – ameriški film – 23.00 Poročila.

SREDA 10. NOVEMBRA

8.15 TV v šoli – 17.45 Doktor Dolittle – serijski barvni film – 18.15 Obzornik – 18.30 Zabavno glasbena oddaja – 19.00 Mozaik – 19.05 Od filma do filma – 19.20 Po sledeh napredka – 20.35 M. Uskoković: Čedomir Ilič – III. del – 21.25 Nogomet Francija : Bolgarija – posnetek iz Marseillesa – 23.05 Poročila.

ČETRTEK 11. NOVEMBRA

9.35 in 14.45 TV v šoli – 10.30 in 15.40 Nemščina – 10.45 in 15.55 Angleščina – 11.00 Francoščina – 16.10 Osnove splošne izobrazbe – 17.15 Veseli tobogan: Anhovo – II. del – 17.45 Rokomet Jugoslavija : Madžarska – prenos iz Romunije – 18.15 Obzornik – 18.30 Svet, v katerem živimo – 19.00 Mozaik – 19.05 Enkrat v tednu – 19.20 Vse življenje v letu dni – 20.35 Četrtkovi razgledi – 21.35 Maupassantove novele – 22.00 Simfonični orkester RTV vam predstavlja dr. Merkhel: Suita za komorni orkester – 22.20 Poročila.

PETEK 12. NOVEMBRA

9.30 in 14.40 TV v šoli – 11.00 Angleščina – 16.10 Osnove splošne izobrazbe – 17.35 Verne – Kohout: V 80 dneh okrog sveta – nadaljevanje in konec – 18.15 Obzornik – 18.30 Jazz – 19.00 Mestece Peyton – 20.35 Parmska kartuzija – Gerard Phillipe – 23.30 Poročila.

TV KOPER

UHF področje – 27 kanal

VSAK DAN: 20.12 Cik cak – 20.15 TV dnevnik.

SOBOTA 6. novembra

14.00 Telesport: Namizni tenis – Novi Sad – 15.30 Košarka: Olimpija : Jugoplastika – 19.45 Risanke (barvno) – 19.55 Glasbena oddaja s Tonyjem Dallaro (barvno) – 20.30 Piratov zaklad - TV film iz serije Stop za ljudi izven zakona (barvno) – 21.20 Mali koncert: klasiki.

NEDELJA 7. novembra

19.45 Volk policist - lutke iz serije Rdeča kapica in Venera – risanke (barvno) – 20.30 Celovečerni film (barvno).

PONEDELJEK 8. novembra

20.00 Mr. Piper predstavlja „Magičen rog" (barvno) – 20.30 Charles Aznavour v Olimpiji – glasbeni program (barvno) – 21.15 Perfekten stroj – dokumentarni film iz serije Svet, v katerem živimo (barvno).

TOREK 9. novembra

20.00 Mr. Piper predstavlja: Filipini (barvno) – 20.30 Baročno ogledalo – telefilm iz serije Oddelek S (barvno) – 21.20 Rapsodija v modrem – glasbeni program (barvno).

SREDA 10. novembra

Telesport – nogomet – kronika mednarodnega srečanja – 20.00 Državljan IM-5 – risanke iz serije Inspektor Maschera (barvno) – 20.30 Švicarske proti – II. del - dokumentarni film, Motonavtika - dokumentarni film (barvno).

ČETRTEK 11. novembra

Telesport: košarka Železničar : Makkabi (Sarajevo) – 20.00 Mr. Piper predstavlja „Ujetnik" (barvno) – 20.30 Šerif – telefilm iz serije „Bonanza" (barvno) – 21.20 Melodije enega mesta: Budimpešta – glasbeni program.

PETEK 12. novembra

20.00 Mr. Piper predstavlja: „Magični telefon" (barvno) – 20.30 Telefilm iz serije Medical Center (barvno) – 21.20 Videofon – glasbeni program z Radoslavom Grajićem.

italijanska tv

VSAK DAN: Prvi program: 17.30, 20.30 in 23.00 TV dnevnik – 19.15 Izobraževanje – 19.45 Šport, čas, kronika in vreme – Drugi program: 21.00 TV dnevnik.

SOBOTA 6. NOVEMBRA

PRVI PROGRAM: 17.00 Ugibanja za najmlajše – 17.45 Uganke za otroke – 19.10 Frankov otok – 21.00 Canzonissima 71 – 22.30 V zadnjem hipu „Tema" – serijska oddaja – DRUGI PROGRAM: 21.15 Tisoč in ena noč – 22.05 Lukova skrivnost.

NEDELJA 7. NOVEMBRA

PRVI PROGRAM: 12.30 Risani filmi – 12.55 Dan po Canzonissimi – 13.30 TV dnevnik – 14.00 Kmetijska oddaja – 15.00 Prenosi športnih dogodkov – 16.45 UFO – igra za otroke v nadaljevanju 18.00 Kozunaj dežuje – igre 19.00 TV dnevnik – 19.10 Državno prvenstvo v nogometu – 21.00 Življenje Leonarda da Vincija – TV drama – 22.00 Spored za prihodnji teden – 22.10 Športna nedelja – DRUGI PROGRAM: 21.15 Nocoj da – zabavno glasbena revija – 22.15 Kriminal v Pragi – dramska nadaljevanka – 23.00 Spored za prihodnji teden.

PONEDELJEK 8. NOVEMBRA

PRVI PROGRAM: 17.00 Ugibanja za najmlajše – 17.45 Slike sveta za otroke – 18.45 Knjižni trg – 21.00 Skrivnost preprostosti – celovečerni film – 22.50 Premiere – DRUGI PROGRAM: 21:15 Srečanja 1971 – 22.15 Veliki solisti.

TOREK 9. NOVEMBRA

PRVI PROGRAM: 17.00 Na dnu morja – za najmlajše – 17.45 Trije otroci na velikem lovu – 21.00 Posvečeno otroku – 22.10 Zgodbe o ženskah

DRUGI PROGRAM: 21.15 Habitat – okolje za človeka – 22.10 Nocoj nastopa Edmondo Aldini.

SREDA 10. NOVEMBRA

PRVI PROGRAM: 17.00 Ugibanja za najmlajše – 17.45 Spomini na mladost – za otroke – 18.45 Portret umetnika – 21.00 Kir veliki – 22.00 Šport v sredo – DRUGI PROGRAM: 21.15 Raj kapitana Hollanda – film – 22.35 Razstava v Firencah.

ČETRTEK 11. NOVEMBRA

PRVI PROGRAM: 17.00 Zgodbe v slikah – 17.45 Pasja razstava – risanka – 18.45 Odprto morje – 21.00 Sindikalna tribuna – 21.30 Velika kupčija – 22.30 Alpske pesmi – DRUGI PROGRAM: 21.30 Tvegaj vse! – 22.30 „Kič" – grehi okusa.

PETEK 12. NOVEMBRA

Prvi program: 17.00 Magnus – serijski film za otroke – 17.45 Avantura – za otroke – 18.45 Glasbeni sprehod – 21.00 Nesmrtnosti naproti – dokumentarna oddaja – 22.00 Nocoj v Evropi – DRUGI PROGRAM: 21.15 A. C. Beaumarchais: „Figarova svatba" – TV komedija.

RADIO KOPER

VSAK DAN: 6.15 Glasba za dobro jutro – 6.30 Poročila – 6.40 Glasba za dobro jutro – 14.30 Poročila – 14.40 Reklame in zabavna glasba – 16.00 Primorski dnevnik.

SOBOTA, 6. novembra – 15.30 Sestanek ob juke boxu – 16.15 Zapojmo in zaigrajmo – 16.45 Primorska in njeni ljudje: „Obisk pri naprednem kmetu na Vipavskem".

NEDELJA, 7. novembra: 14.40 Sosednji kraji in ljudje – 15.00 Glasba po željah – 16.00 Kraška vas na pragu jeseni – 16.20 Pojeta ženski pevski zbor iz Postojne in moški zbor „Srečko Kosovel" iz Ajdovščine – 16.50 Programi tedna in Pisma poslušalcev – 18.45 Nedelja na športnih igriščih.

PONEDELJEK, 8. novembra: 15.30 Naši zbori pojo – 16.20 Od popevke do popevke – 16.40 Naši solisti in ansambli: pianist dr. Gojmir Demšar.

Torek, 9. novembra: 15.30 Mladim poslušalcem: „Na obali" - nova pesniška zbirka Ludovike Kalan za otroke – 16.20 Melodije za vsakogar.

SREDA, 10. novembra: 15.30 Od Triglava do Jadrana – 16.20 Iz priljubljenih oper: 1. Georges Bizet: Dvospev Michaele in Don Josea iz I. dejanja opere „Carmen", 2. Richard Wagner: Arija Sachsa iz II. dejanja opere „Mojstri pevci Nuernberški", 3. Jules Massenet: Duet Manon in Des Grieuxa iz I. dejanja opere „Manon", 4. Giuseppe Verdi: Zborovski prizor iz II. dejanja opere „Otello".

ČETRTEK, 11. novembra: 15.30 Glasba po željah – 16.20 Glasbeni vrtiljak – 16.45 Po poteh ljudskega izročila: „Zgodba o nastanku idrijskega rudnika".

PETEK, 12. novembra: 15.30 Top pops – paleta popularnosti – 16.20 Mladi izvajalci: nastopajo gojenci glasbene šole v Kopru – 16.45 Kulturna panorama: „Kaj berejo mladi? ".

Mali oglasi

NOVA dvokrilna in trokrilna okna ugodno prodam. Naslov na uredništvu v Novi Gorici.

FIAT 500 v dobrem stanju prodam. Vrtojba 94.

PREKLIC. Franc Pajer „Tonček" iz Idrije, ulica O. Župančiča, št. 17, preklicujem vse kar sem slučajno rekel v zvezi z govoricami, po katerih naj bi tovariš Anton Troha iz Idrije, Platiševa ulica, kradel fižol po vrtovih. O tem nimam nikakršnih dokazov.

KUHINJSKO OPREMO, dobro ohranjeno, prodam. Franc Plošnjak, Šempeter, Prekomorskih brigad 13/II – levo.

3 KRAVE RODOVNIŠKE, dve mladi s teletom, eno starejšo visoko brejo, dva bikca in eno teličko mlado primerno za pitanje, slamoreznico, večji brusilni kamen primeren za mizarje in Vespo 125 ccm, prodam. Bruno Lojk, Črniče 87-65262.

ŠTEDILNIK – plin, elektrika – znamke „Sloboda", prodam. Veronika Batič, Šempas 57.

ZAZIDALNO parcelo v Novi Gorici ali bližnji okolici, kupim. Plačam v devizah. Rotar, Vrtojba 170.

IŠČEM sobo v Novi Gorici. Ponudbe pošljite na novogoriško uredništvo.

SIMCO 1000 – SA zelo ugodno prodam. Friderik Skvarča, Bilje 72.

OBIŠČITE restavracijo ATRIJ – Koper, Čevljarska 8, tel 22-090, in prepričali se boste o kvaliteti hrane in pijače in postrežbe.

TRIMER – glavnik za samostriženje uporablja že prek 60 tisoč potrošnikov in postal jim je sestavni del dnevne higiene. Naročite ga tudi vi, prihranili boste precej izdatkov. Zakaj bi se strigli samo enkrat na mesec, če si lahko po potrebi vsak dan postrižete lase, depilirate in nekemično odstranjujete odvečne dlake. Za TRIMER dajemo popolno garancijo, v primeru kvara vam pošljemo novega. Pazite, ker so v prodaji tudi drugi samostrižci, toda TRIMER je edini, ki ima 4 vrste zobcev, brez žilet se lahko z njim počešete in masirate glavo, uporabljate pa lahko vse vrste žilet. Pričakujemo vaš naslov – ne bo vam žal izdatka 25 din. TRIMER, 41000 Zagreb, Boškovićeva 40.

UPOKOJENEC z dobro pokojnino išče lepo, čisto sobo z vso oskrbo od Kopra do Pirana. Naslov na upravi lista v Kopru.

PRODAM polavtomatski pralni stroj. Ogled v Mladinski 8 pri Maček, Koper.

UGODNO PRODAM hišo z vrtom v Brjah pri Braniku. Nada Ilić, Vipavska 3, Ajdovščina.

PRODAM STANOVANJE v Tolminu, Cankarjeva 7. Ogled možen vsako soboto. Jože Šimon.

ODDAM ALI PRODAM na novo adaptiran lokal, primeren za vse vrste obrti. Ponudbe na upravo lista v Kopru pod „gotovina".

SLOVENSKA DRUŽINA v Trstu sprejme resno dekle ali ženo za pomoč v gospodinjstvu. Informacije pri Hlede Luciji, Koper, Prešernov trg 6.

KLAVIR PIANO FORTE – starejši tip, v dobrem stanju, ugodno prodam. Ogled vsak dan v Volčji dragi 43 a.

FIAT 1100 – 103, letnik 1955, v dobrem stanju, prodam. Henrik Simončič, Nova Gorica, Stara pot 5.

DNEVNO SOBO prodam. Gornik, Ivana Regenta 2, Nova Gorica. Ogled vsak dan od 15. do 17. ure.

KOSILNICO znamke BCE, tri leta rabljeno, prodam. Stara gora 3, Nova Gorica.

STANOVANJSKO HIŠO v Batujah 86, prodam. Informacije pri Kosovel, Kidričeva 31, Nova Gorica.

FIAT 600 D, letnik 1961, ugodno prodam. Pristava 12, Šempeter.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

in

PROSVETNI DRUŠTVI „HRAST" in „JEZERO" vabijo na prvo premiero Ljudskega odra Jaka Štoka

TRIJE TIČKI

V soboto, 6. novembra 1971, ob 20.30 v Doberdobu; ponovitev v nedeljo, 7. novembra ob 16.30

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO, KOPER

razpisuje

prosto delovno mesto za določen čas (6 mesecev), od 1. 12. 1971 dalje

za delo v računovodstvu

Pogoj: ustrezna praksa.

Ponudbe pošljite na Zavod za zdravstveno varstvo Koper, Verdijeva ul. št. 11.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in stare mame

MARIJE PAVLIN

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih dneh kakorkoli pomagali in nam izrazili sožalje. Enako se zahvaljujemo darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo solkanskemu pevskemu zboru.

Solkan, 31. oktobra 1971.

Žalujoči otroci z družinami

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

ANTON KOVAČIČ

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih dneh kakorkoli pomagali in z nami sočustvovali.

Posebna hvala vsem voznikom avtomobilov, vsem vaščanom in društvu upokojencev.

Še posebej se zahvaljujemo g. župniku in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Tolmin, Zadlac–Žabče, 24. oktobra 1971

Žalujoča žena in otroci z družinami

NOVICE

Izdaja Zavod Primorske novice Koper z uredništvi v Kopru in v Novi Gorici — Urejuje uredniški odbor — Direktor in odgovorni urednik **Ivan Vehar** — Urednik izdaje za občine Ilirska Bistrica, Izola, Koper, Piran, Postojna in Sežana **Zdenka Lovec,** urednik izdaje za občine Ajdovščina, Idrija, Nova Gorica in Tolmin **Miro Cenčič** — List izhaja vsak petek — Letna naročnina 30 din, za inozemstvo 60 din, posamezni izvod 1 din — Sedež zavoda (uredništvo in uprava), Koper, Ulica OF št. 12, p. p. 47, telefon 21-470, sedež uredništva v Novi Gorici, Delpinova ulica 19, tel. 21-171 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Bančni račun pri NB v Kopru štev. 514-3-142 — Stavek in tisk tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani

Katalitične peči »QUEEN« in »COLGED« ter peči na kerozen »ARGO« in »OLMAR«

Pralni stroji — štedilniki — hladilniki — stroji za pomivanje posode INDESIT in drugih najboljših znamk — velika izbira lestencev — računalniki in pisalni stroji OLIVETTI s slovenskimi črkami po najnižjih cenah v **Gorici** pri

TERMOTECNICA
Corso Verdi 47 in na Travniku 11

Za vse izdajamo garancijski list!

GOSTIŠČE

»POD GRADOM«

MIREN

vabi

na martinovanje

- **v soboto, dne 13. novembra 1971**
- **domače specialitete, puran z mlinci**

SOŠKO GOZDNO GOSPODARSTVO TOLMIN

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

razpisuje

prosto mesto

DIPL. ING. GOZDARSTVA — pripravnik

Kandidati naj k prijavi priložijo dokaz o dokončanem šolanju in kratek življenjepis. Kot poseben pogoj je trimesečno poskusno delo. Prijave z dokumentacijo sprejema Splošni oddelek podjetja do vključno 15. novembra 1971.

KADROVSKO PERSONALNA KOMISIJA MESARSKEGA PODJETJA

KLAVNICA TOLMIN

objavlja

naslednja prosta delovna mesta:

1. **referenta za nabavo**
2. **skladiščnika mesnih izdelkov in**
3. **dveh čistilk proizvodnih prostorov in strojev**

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih še naslednje pogoje:

pod 1. da ima srednjo ekonomsko šolo, trgovsko poslovodsko šolo ali da je KV mesar z najmanj 5 let delovnih izkušenj na podobnem delovnem mestu, odslužen vojaški rok;

pod 2. da je KV trgovec živilske stroke in da ima odslužen vojaški rok — moški;

pod 3. NK delavka, da je dobrega zdravja.

Osebni dohodek je določen po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Stanovanja ni.

Nastop dela takoj ali po dogovoru.

Delovni čas pod 3. je popoldanski.

Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo na upravo podjetja v 15 dneh po drugi objavi.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi nepozabnega moža, brata, strica in svaka

FRIDERIKA VOLKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so nam pomagali in sočustvovali z nami v najtežjih trenutkih. Zahvaljujemo se tovarišici Darinki Strosar za poslovilne besede ob odprtem grobu, g. dekanu Andreju Simčiču, kolektivu SGP Gorica, organizaciji SZDL in ZB Trnovo, vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, darovalcem vencev in cvetja.

Trnovo, 26. oktobra 1971

Žalujoča žena Dora, brat, sestre, nečakinje, nečaki in drugo sorodstvo.

VPRAŠANJA OKROG NAČRTOVANJA DRUŽINE

Otroka takrat, ko mu lahko nudiš, kar potrebuje

Osnovna pravica staršev je, da sami odločajo o številu otrok in da sami določajo časovno zaporedje njihovih rojstev.
U Tant

Gibanje za načrtovanje družine je danes značilno za ves sodobni svet. Pri nas se je začelo pred kakimi 15 leti predvsem kot boj proti splavu, temu zlu, ki ga mnogi zdravniki upravičeno imenujejo epidemijo našega stoletja.

Že leta 1958 so v Beogradu na posebej za to sklicanem posvetu družbeni in strokovni delavci povezali prizadevanja družbe na tem področju z naslednjim načelom: „Vprašanje splava kot socialno medicinsko zlo je mogoče rešiti edinole z dobro organizirano službo za preprečevanje nezaželenega spočetja ter s spolno vzgojo kot sestavnim delom vzgoje, ki mora temeljiti na spoštovanju človekove osebnosti."

O stališčih do načrtovanja družine je leta 1967 razpravljala tudi organizacija Združenih narodov s poudarkom na elementarni potrebi današnjega sveta. Pravico staršev, da odločajo o številu in časovnih razporedjih rojstev svojih otrok so razglasili za peto osnovno pravico človeka (poleg svobode govora, verovanja ter osvoboditve strahu in bede).

Svetovna zdravstvena organizacija označuje načrtovanje družine ter zaščito žene in otroka kot dve strani istega kovanca, ker obe vodita k skupnemu cilju: k znižanju umrljivosti otrok in izboljšanju njihovega zdravja kot tudi zdravja njihovih mater.

V aprilu 1969 je bila v zvezni skupščini sprejeta resolucija o načrtovanju družine, na podlagi katere je vsaka republika dolžna pripraviti podrobnejši delovni program, ki bo ustrezal njenim specifičnim razmeram – demografskemu gibanju, načinu življenja in stopnji razvoja.

Dr. Renato Pušnar

Ker gre za vprašanje, ki sega v subtilno področje človekove osebnosti, v njegove intimne probleme, ga bomo skušali obravnavati temu primerno, vendar stvarno. Povabili smo na razgovor dr. Renata Pušnarja, ginekologa v porodniškem oddelku splošne bolnišnice v Šempetru in predsednika komisije za varstvo žena in otrok pri zdravstvenem domu Nova Gorica, sociologa Jožeta Šušmelja, vodjo patronažne službe pri zdravstvenem domu sestro Mileno Srnovršnikovo ter socialno delavko Jožico Čukovo. Vsem smo zastavili eno samo vprašanje:

– Kaj menite, da bi bilo treba storiti, da bi se humane metode načrtovanja družine razširile med vse plasti našega ljudstva in da bi se otrok, ki je največje bogastvo naše družbe, rodil takrat, ko je zaželen, ko ga družina pričakuje in mu je pripravljena nuditi vse, kar je potrebno za njegovo zdravje in njegovo srečo.

DR. PUŠNAR: Gre za vprašanje, ki ni rešljivo v kratkem obdobju. Morali se bomo bolj potruditi, da bomo spoznali izvor socialnih problemov. Splav je bič, ki ga skušamo utemeljevati in upravičevati kot posledico industrializacije in osvoboditve žene. V resnici je posledica neznanja, nespoštovanja med spoloma in končno posledica dvojne morale.

Nihče se dovolj ne potrudi, da bi to vprašanje globje proučil. Tu gre za vzgojo obeh partnerjev, za njuno moralno stanje, ne nazadnje pa tudi za stališče družbe, ki zanemarja žensko vprašanje. Pravimo, da je osnovna skrb naše družbe skrb za človeka. Dejansko je vse preveč skrbi za denar in ob tem ne cenimo človeka kot bitje, ki čuti. Z vzgojo smo začeli nekje pri sredini in ne na začetku. Pri spolni vzgoji objasnimo mladostniku, kako nastane človek, zanemarimo pa duševno plat tega pojava, zanemarimo čustva.

Spoštovanje moškega do ženske in obratno bi morali privzgojiti otroku že v zgodnji dobi. Dejansko pa moških sploh ne vzgajamo za družinsko življenje in to poraja nepovezanost med spoloma, čeprav kar se tiče čustvovanja med njima ni razlike in je očetovski čut enak materinskemu. Podrejenost ženske je izumetničena in prav tako suvereno moškega, ki so mu skozi stoletja privzgojili grobost in napadalnost, ker je družba pač takega potrebovala. Toda sedaj mineva čas, ko bo človek hrana za topove . . .

Milena Srnovršnik

Na območju zdravstvenega doma Nova Gorica imamo na 1200 porodov okrog 400 registriranih umetno izvršenih splavov. Najmanj še toliko je neregistriranih oziroma z naše strani neevidentiranih. To so zelo visoke številke. Medicinsko utemeljenih splavov je 0,5 %, vsem ostalim pa botruje socialni faktor, ki pa je, kot vemo, raztegljiv kot harmonika.

Ženske prihajajo pred komisijo za splav, ker se družina boji dodatnih stroškov, ker je namesto za plenice treba trošiti za avto, za televizijo, za novo hišo. Govoriti danes o socialnem momentu pri splavih je absurd. Imamo družine, ki bi lahko imele več otrok, pa se jih otepajo. Menim, da sta materinski in očetovski čut na splošno zelo otopela. Morda je temu kriv čas, ko kupujemo torpedovke in potapljamo pšenico . . .

Vsekakor smo na zgrešeni poti. Tudi zdravniki danes trdijo, da splav ni škodljiv. Zaradi antibiotikov in drugih dosežkov se je fizična nevarnost res zmanjšala. Kaj pa duševnost obeh zakoncev? Je kdo v to pogledal?

Kot zdravnik zagovarjam načrtovanje družine in priporočam vsem, ki so tako ali drugače odgovorni za to vprašanje: nudite našim ljudem znanja, znanja, znanja. Edino znanje in srčna kultura lahko rešita vprašanje miru na svetu in vprašanje odnosov med ljudmi.

MILENA SRNOVRŠNIKOVA: O materinskem čutu bi težko karkoli rekla. Menim, da je to odvisno od vzgoje, od tega, kar je človek prinesel s seboj v novo družino. Menim pa, da bi morali nuditi ženi več pomoči posebno na področju otroškega varstva.

V Novi Gorici pa tudi v drugih večjih središčih imamo mlade družine, ki še nimajo prave materialne osnove. Ponekod sta zaposlena oba zakonca, ponekod samo eden. Tudi kjer sta zaposlena oba se začenjajo težave, čim pride k hiši otrok. Nositi ga morata v varstvo k tujim ljudem, ker ga do treh let starosti nimata kje pustiti. Mnogokrat tudi opazimo, da niti eden, niti drugi izmed zakoncev ni dozorel za tako odgovornost, kot jo zahteva družina.

Težko je tudi, kjer je otrok več in je žena v službi. Na razpolago nima nobene servisne službe, ki bi jo razbremenila, in če ima povrhu vsega še neurejeno stanovanjsko vprašanje, se človek res sprašuje, ali je umestno, da še rodi.

Od žene zahtevamo, da je polno angažirana, nudimo ji pa zelo malo. Tudi velike tovarne, ki imajo zaposlenih mnogo žena, dajejo za otroško varstvo zelo malo, da o tovarniških jaslih ali vrtcih sploh ne govorim.

Kljub temu število splavov upada. Lani smo v samem mestu imeli do tega časa 45 primerov, letos samo 30. Nedvomno je to tudi rezultat prepričevanja.

JOŽICA ČUK: Socialnih problemov, ki naj bi narekovali prekinitev nosečnosti, je zelo malo. Subjektivnih težav, ki jih žene navajajo, ko se želijo rešiti plodu, pa ne bo opravila nobena družba. Tu je lahko učinkovita samo vzgoja obeh partnerjev.

Jožica Čuk

Ženska se takoj, čim zanosi, začne zavedati težav, s katerimi se bo srečala. Toda prepozno je, da sliši prva svarila šele, ko pride pred komisijo za splav. Morali bi jo vzgajati prej, mnogo prej . . .

Zagovarjam stališče naj imata zakonca otroka takrat, ko si ga želita in ko mu res lahko nudita vse, kar potrebuje.

JOŽE ŠUŠMELJ: Ko govorimo o načrtovanju družine si večina ljudi predstavlja, da težimo k zmanjševanju rojstev. V resnici bi se družba morala usmeriti v povečevanje natalitete.

Jože Šušmelj

V naši občini se v enem letu rodi po 15 otrok na 1000 prebivalcev in še ta koeficient redno upada. Smo pod republiškim povprečjem, čeprav smo Slovenci, Hrvatje in Vojvodinci že itak usmerjeni v stagnacijo. To pomeni, da bomo imeli vsako leto manj aktivnega in za narodno obrambo sposobnega prebivalstva.

Potrošniška družba teži k zmanjševanju rojstev, ker se v taki družbi vse žene za standardom, za čimvečjim udobjem in blaginjo. Tudi naša politika, predvsem republiška, destimulativno vpliva na rojstva. Otroški dodatek je komaj tolikšen, da krije eno tretjino stroškov za vrtec. Glede otroškega varstva smo zelo zaostali, saj je še ogromno otrok, ki tega varstva ne morejo biti deležni. Pomoč materam je premajhna. Neurejeno je vprašanje jasli in vzgojno varstvenih ustanov, porodniški dopusti so prekratki. To je skupek zaviralnih momentov, ki prav gotovo ne pospešujejo rojstev.

Menim, da pri nas vse premalo poudarjamo demografski faktor, ki je pogoj za pomlajevanje, za naš bodoči razvoj. Družba tu premalo stori in je lagodna do teh vprašanj.

V ospredju je vprašanje družinske vzgoje (izraz spolna vzgoja ni primeren), ki naj bi jo posredovali preko vrtcev, osnovnih in srednjih šol in ki naj bi v teku let spremenila odnos družbe do teh problemov.

DUŠA FERJANČIČ

Kostim, sešit iz lahkega blaga je primeren za večerne prireditve mladih. Bluza in na zvon krojeno midi krilo naj bosta po možnosti enobarvna, saj so gumbi in tanka ogrlica popolnoma zadostni okraski

OB ZAČETKU LOVSKE SEZONE

Kako pripravimo divjačino

Pri divjačini je kakovost mesa odvisna od starosti živali in od tega, kako ravnamo z njimi od odstrela do priprave v kuhinji. Meso je bolj pusto, zato ga navadno preslaninimo (našpikamo). Mlado divjačino pa uporabljamo brez kvašenja.

Iz živali moramo takoj, ko so ustreljene, odstraniti drobovino. Pred uporabo morajo viseti več dni na hladnem, da se meso uleži, če ga ne denemo v kvašo. Divjačina, ki predolgo leži, postane zelenkasta, perje ali dlako ji zlahka izpulimo, meso pa ima neprijeten vonj, ker se že razkraja in ni več za rabo. Pravilno uležano meso je lahko prebavljivo, ima mnogo beljakovin in je zato dokaj hranljivo. Za bolne na jetrih, ledvicah, vranici in ožilju pa ni primerno, ker vsebuje nekatere snovi, ki jih taki bolniki ne prenesejo.

KVAŠO ZA DIVJAČINO pripravimo na naslednji način: V 3 litre mrzle nesoljene vode denemo osnaženo in na liste zrezano zelenjavo: korenine peteršilja, korenje, košček zelene, 10 dkg čebule in lovorov list ter 20 brinovih jagod, nekaj smrekovih vršičkov, malo muškatnega oreška, nekaj zrn popra ter malo cimeta in timjana. Vse skupaj zavremo in kuhamo približno eno uro. Med kuhanjem prilijemo kis po okusu in če želimo tudi malo osolimo. Kvašo ohladimo in nato vlijemo na pripravljeno meso. Posoda naj bo porcelanasta ali vsaj dobro pološčena.

V kvaši postane meso mehkejše, dobi boljši okus, obenem pa ga lahko dalj časa hranimo. Čim trša so mesna vlakna tem dalj mora biti meso v kvaši. Najkrajša doba je 24 ur. Lahko pa ga imamo v kvaši tudi teden dni, vendar moramo v tem primeru vsak drugi dan kvašo premenjati.

Zajec ali srna v omaki

Srnin hrbet, zajca ali pa 2 kg druge divjačine denemo v kvašo. Ko je dovolj zmehčano ga vzamemo ven, mu porežemo kožice, ga pretaknemo s slanino ter nadrgnemo s soljo in brinovimi jagodami. Potem meso opečemo z vseh strani, mu dodamo osnaženo in na debelo zrezano jušno zelenjavo (peteršilj, korenje, zeleno, čebulo) nato pa vse skupaj pečemo v pečici, da se zmehča. Med pečenjem polivamo meso s sokom, če se le-ta preveč posuši pa še z juho ali vodo. Ako bi v vroči pečici zelenjava preveč potemnela, jo vzamemo iz posode in pečemo dalje samo meso. Ko smo pečeno meso vzeli iz posode, potresemo zelenjavo z moko, dodamo začimbe (6 brinovih jagod, 20 zrn popra, 10 zrn pimente, lovorov list, timijan in malo muškatnega oreška), jo zalijemo z vinom in kvašo, vse skupaj prevremo in nazadnje pretlačimo. To omako potem vlijemo čez meso, dodamo kislo smetano, po potrebi pa še malo limoninega soka in vse skupaj prevremo. Meso zrežemo na lepe rezine, naložimo na ploščo in postrežemo.

Divji zajec, naravno pečen

Za pečenko uporabimo le zajčji hrbet in stegna v enem kosu (plečka bomo uporabile za ragu). Zajcu, ki mora biti uležan, odstranimo kožice, hrbet in stegna pa pretaknemo z narezano slanino. Osolimo in popopramo ter pečemo eno uro na vroči masti. Pečenko je treba kdaj pa kdaj zaliti z malo juhe. Na koncu prilijemo še četrt litra kisle smetane.

Pečeni fazan

Dobro uležanega fazana očistimo, operemo, osolimo znotraj in zunaj prsi in noge pretaknemo s slanino. Pečemo na masti eno uro in če je treba tudi več. Potem mast odlijemo, namesto nje pa prilijemo malo vode ali juhe. Ta sok potem prevremo in polijemo čez narezano meso.

Za tiste, ki se nikakor nočejo ločiti od mini mode: mini je še vedno zelo moderen; krilce naj ima široke gube in poudarjene šive. Zraven oblecite nabrano bluzo, ki se zapenja po vsej dolžini. Pazite pa, da ne bo bluzica predolga, ker bi sicer krilo popolnoma izgubilo veljavo

KAJ JE POKAZALA ANKETA V TREH OBALNIH OBČINAH

O družbenem položaju žene

Sekcija za družbeno aktivnost žensk pri obalni konferenci SZDL v Kopru se je odločila za podrobnejšo analizo o družbenem položaju žena, ki predstavljajo 38 % vseh zaposlenih na obali. Anketirali so eno desetino žensk med 18. in 55. letom starosti, odzvalo se jih je 75 %, kar dovoljuje posploševanje podatkov, ki govore o današnjem položaju žene v družini, na delovnem mestu in v javnem življenju.

Bogastvo zbranih podatkov je služilo za izdelavo podrobnejše analize, v tem sestavku pa bi želeli opozoriti le na nekatere najznačilnejše probleme.

V naši družbi zaposlovanje žena ni več le socialno-politična zahteva ampak je predvsem ekonomska nuja, ki zagotavlja hitrejšo rast osebnega in družbenega standarda. Res pa je tudi, da le ekonomska enakopravnost in neodvisnost nudi ženi tudi dejansko enakopravnost. Toda prav tu ponavadi tiči vzrok konfliktov: naglo zaposlovanje žena bi terjalo marsikatero družbeno intervencijo (predvsem v terciarnih dejavnostih) in ker tega ni, nastajajo številna neskladja med prispevkom, ki ga daje žena družini in družbi, in med deležem, ki ga dobi zaposlena žena kot pomoč od družine in družbe. V tej sferi so se v glavnem tudi sukala vprašanja ankete in so nam pokazala nekaj značilnosti, kako žene v obalnih mestih rešujejo ta vprašanja. Številke so zgovorne tudi brez komentarja in nam lahko veliko povedo.

Dohodek in zaposlenost

Od 1189 anketiranih žena je bilo 170 samskih, 942 poročenih, 34 razvezanih, 42 vdov, ena pa na to vprašanje ni odgovorila. V popolni ali nepopolni družinski skupnosti jih živi 999, brez družine pa 190. Najštevilnejše so družine z dvema otrokoma (35 %), sledijo družine z enim otrokom (28 %), brez otrok jih je 12,5 %, s tremi ali več otroki 7 %.

Velika večina anketiranih družin živi z dohodkom do 2.000 din mesečno (62 %). Ta podatek lahko služi kot opomin in napotilo pri celi vrsti družbenih odločitev. Zanimivo ob tem je tudi to, da je od anketiranih žena 56 % zaposlenih zato, da bi družina dosegla take mesečne dohodke!

Poseben problem so matere samohranilke. Kar 37 % žena-mater je odgovorilo, da so zaposlene zato, da bi dosegle 1.000 din dohodka na družino.

Vsi podatki pa dokazujejo velik delež zaposlenih žena in mater pri družinskem proračunu.

Varstvo otrok

Odgovori dajejo naslednjo sliko: Med anketiranimi družinami je 28 % takih, ki imajo otroke do desetega leta starosti. V varstvu so v glavnem pri sorodnikih in v vrtcih (po 28 %), nekaj jih varujejo sosedje in tuji ljudje, popolnoma brez varstva pa jih je 14 %. Seveda so to poprečja in so podatki bistveno drugačni v družinah z različnimi dohodki.

Na vprašanje, zakaj nimajo otrok v vrtcih, je tretjina anketiranih navajala prezasedenost, precej pa tudi visoko vzdrževalnino. Večina zaposlenih mater pa si iskreno želi, da bi njihove otroke varovale vzgojno varstvene ustanove.

Med anketiranimi ženami, ki niso zaposlene, najdemo tudi odgovore, da bi se zaposlile, če bi imele preskrbljeno varstvo otrok. Družba bo nekoč morala tudi izračunati, ali je smotrno, da 20 poklicno usposobljenih mater varuje doma 20 otrok, ali bi bilo ekonomsko bolj upravičeno, da jih vse varuje ena oseba!

Osebni standard da, družbeni ne

Kaže, da ima žena veliko več vpliva in besede pri oblikovanju domačega standarda kot družbenega. Tako najdemo podatke, ki zgovorno pričajo o dokaj visokem osebnem standardu. Radio ima 83 % vseh družin, televizorje 74 %, hladilnike 80 %, pralne stroje 70 %, avtomobile 44 %, sesalnike za prah 40 %, najmanj pa je tistih, ki premorejo stroj za pomivanje posode (1 %). Sicer so tudi tu razlike med dohodkovnimi skupinami, toda niso tako ostre.

Veliko slabše pa je z družbenim standardom. Vemo, kako slabo je z organizirano prehrano izven doma in zato se velika večina družinskih članov hrani doma, celo takrat, ko ima zaposlena mati dokaj lepe dohodke.

Nič boljše – celo še veliko slabše – je z organiziranimi gospodinjskimi servisi, saj jih pravzaprav nimamo.

Tako pravzaprav ugotavljamo, da tako zaposlena kot „nezaposlena" žena-mati skoraj nima prostega časa, da bi se poleg družine posvetila tudi lastnemu izobraževanju in javnemu življenju.

Še veliko zanimivega

Iz ankete, iz katere so ti podatki, lahko ugotovimo še veliko zanimivega. Tako pravijo žene, da bi si na delovnem mestu želele pravičnejše dohodke za opravljeno delo. Priznajo sicer, da so pri delu enakopravne, toda pri odločanju je to drugače. Stari razkorak torej med teorijo in prakso!

Pripravljena študija o obalni cesti

Obalna cesta je že vrsto let na tapeti. O njej je bilo že nešteto posvetovanj na višji in na nižji ravni. Zlasti so si prizadevale obalne občine, katerih gospodarstvo je zaradi sedanje ozke ceste prišlo že v hudo zagato. Pred kakimi štirimi leti je bilo skoraj zagotovljeno, da bo začetek gradnje nove široke obalne ceste leta 1971 ali najkasneje leta 1972. Leta so se iztekla in nove ceste še ni, čeprav bi jo krvavo potrebovali že pred petimi leti. Prav nič ne pretiravamo, če povemo, da je obalna cesta najbolj obremenjena od vseh cest v Sloveniji in seveda tudi v Jugoslaviji. O tem so se prepričali tudi tisti, ki imajo v rokah odločitev.

Toda od priznanja do potrebe pa do uresničitve je zapletena pot. V prvi vrsti je zapreka denar in spet denar. Doslej smo ga znali poiskati za marsikaj, za ceste smo ga pa z muko spravljali skupaj. Morda bomo v bližnji prihodnosti ubrali drugačno pot za zbiranje cestnega denarja in si bomo zgradili tako sodobno cestno omrežje, kot ga imajo naši zahodni sosedje. Kajti priznati moramo, da nas je dosedanji način zbiranja pripeljal v slepo ulico in ne najdemo izhoda. Prav tu tiči tudi glavni vzrok, da se kljub prizadevanjem z republiške in občinskih strani obalna cesta ni pomaknila z mrtve točke.

V zadnjem času pa je nova obalna cesta spet prišla na površje. Bilo je že nekaj resnih razgovorov med ožjimi oblastnimi in strokovnimi ljudmi. Namen teh razprav je bil, kako v najkrajšem možnem času spraviti na dnevni red gradnjo nove obalne ceste in seveda tudi poiskati potreben denar. Skupina strokovnjakov pri koprskem Invest-biroju, ki je že pred časom dobila nalogo, naj pripravi študijo, je delala v zatišju, toda hitro in prav pred kratkim tudi končala študijo, ki jo je predložila pristojnim republiškim uradom.

Seveda že sama predložitev študije ne pomeni še odločitve, niti ne začetka gradnje, kajti potrebno bo izbrati eno izmed variant iz študije in o tem bodo prav gotovo tekle še razprave. Lahko pa rečemo, da se problem obalne ceste vendar pomika naprej.

Prizadevanja vse naše javnosti, da bi dobili v čim krajšem roku težko pričakovano novo prometno žilo, so nas napotila k projektantom, da bi zvedeli kaj več o študiji. Projektanti Invest-biroja so nam zagotovili, da je študija nared in že izročena republiškemu cestnemu skladu kot glavnemu investitorju.

V študiji je v glavnem obdelanih pet variant. Poudarili pa so, da sta v končni obdelavi že odpadli dve. Tako imamo praktično sedaj tri variante, o katerih bo potekala razprava in bodo izluščili tisto, ki bo najugodnejša ali pa se bodo odločili za tako, ki bo upoštevala določene prednosti vseh treh variant.

Ena izmed variant predvideva popolno obnovitev in razširitev sedanje obalne ceste na štiri steze. Edino pri Škofijah bi potekala po novi trasi in bi obšla naselje. Pri zadružnem domu pa bi se priključila na sedanjo in bi potekala vse do Škocjana po sedanji. Že pri odcepu za Pridvor bi potekala proti Slavčku po novi trasi severno od sedanje ceste ter prišla v križišče blizu skladišča Trgoavta. Tako bi ostala sedanja cesta ločena od odcepa za Pridvor do Slavčka. Od Slavčka do Slavnika bi sedanja dobila še dve stezi. Od Slavnika proti Žusterni bi se nova cesta umaknila bolj proti morju vse do Moleta, kjer bi se spet spojila s sedanjo. Od odcepa za Pridvor do Moleta bi tako imeli še staro cesto, ki bi se spopolnjena povezovala z mestnim jedrom prek nadvozov pri Slavčku in Slavniku. S tem bi tudi Semedela dobila nemoteno cestno povezavo s središčem mesta in bi odpadla semaforska križanja. Od Moleta naprej skozi Izolo, Strunjan, Valeto in Lucijo bi potekala po sedanji cesti.

Po mnenju strokovnjakov ta varianta ni najboljša rešitev, saj ima precej pomanjkljivosti zaradi vzponov, majhnih krivin itd. Tudi z urbanističnega stališča ni najprimernejša, ker reže že obstoječa in predvidena nova naselja, vendar je najcenejša. Izvennivojska križišča bi imela razen pri Kopru še na ankaranskem križišču, v Izoli, Strunjanu in Luciji.

Druga varianta poteka po popolnoma novi trasi od škofijskega mejnega prehoda do Sečovelj, z izjemo odseka od Slavčka do Slavnika, kjer bo potekala po sedanji cesti, seveda z izvennivojskimi križanji. Od Škofij naprej se drži desne strani sedanje ceste vse do izolske Rude. Tu zavije levo na južna pobočja in v loku doseže Jagodje, se spusti v strunjansko dolino, kjer je odcep za Strunjan. Zatem zavije spet levo in gre v tunel vzhodno od Valete ter pride na drugi strani v lucijsko dolino, kjer je odcep za Portorož. Spet gre v tunel pri Seči in poteka naprej proti Sečovljam, kjer preseka grič blizu osnovne šole in nadaljuje proti Dragonji in hrvaški Istri.

Po tej varianti bo cesta seveda mnogo dražja, toda prometno mnogo bolj ugodna, ker ima vse elemente hitre ceste, medtem ko bi obnovljena sedanja cesta po sili razmer ohranila stare elemente. Prednost druge variante je tudi v tem, da v celoti ohrani sedanjo cesto nedotaknjeno in ta nam je še kako potrebna za lokalni promet. Po tej varianti ne bi bila v ničemer ovirana nadaljnja urbanizacija obalnega območja.

Tretja varianta je popolnoma tranzitnega značaja. Od Škofij poteka mimo Bertokov v Vanganelsko dolino in se s predorom pod šmarskim hribom prebije v Sečoveljsko dolino. Seveda predvideva tudi ta varianta izvennivojska križanja pri sedanjem ankaranskem križišču, pri Kopru in v Sečoveljski dolini za Portorož in Piran. Vsekakor je ta varianta najdražja. Pomanjkljivosti pa so v tem, da poteka daleč od obalnih mest in je dostop k Izoli, Strunjanu in Piranu možen od Kopra naprej le po dosedanji cesti. Ceste po tej varianti tudi ne bi mogli graditi etapno po dolžini, ker do dokončne zgraditve ne bi reševala obalnega prometa. Cesto po obeh prejšnjih variantah pa je možno graditi etapno tako po dolžini kot po širini, s čemer je možno tudi usmerjati promet. Prednost te variante pa je v tem, da bi z obalne ceste odpravili ves promet, ki je namenjen v hrvaško Istro. Po mnenju gospodarstvenikov obale je ta varianta perspektivna, vendar v daljšem obdobju.

Za slovensko obalo je pereče vprašanje, kako se rešiti prometne zagate čimprej, sicer bo v kratkem prišlo do zastoja v vseh vejah gospodarstva, še posebej v turizmu. Za turizem pa smo že doslej veliko vložili in bomo po sprejetem programu veliko vložili še v naslednjih letih. Ko bodo dokončno odločali o eni izmed variant ali o kombinaciji dveh ali celo treh variant, bodo seveda dobro pretehtali vse prednosti in tudi pomanjkljivosti in ne nazadnje tudi finačne zmogljivosti naše republike. Da je široka in sodobna cesta obalnemu območju nujno potrebna, je bilo ugotovljeno na vseh ravneh že pred precej leti.

RZ

DANES V KOPRU USTANOVNA SKUPŠČINA TEMELJNE KULTURNE SKUPNOSTI

Dolgotrajne razprave so za zdaj končane: na obali bomo imeli tri kulturne skupnosti. Ustanovna skupščina koprske bo danes popoldne v sejni dvorani občinske skupščine. Delegati, ki so jih imenovale delovne organizacije, se bodo sestali in v običajnem postopku sprejeli vse obvezne akte in izvolili organe upravljanja.

Ko bo delo nove skupnosti in njenih odborov zaživelo, upajmo, da bo to prelomnica, ki bo prinesla sicer nova dejstva in nove probleme, toda tudi nove kvalitete v kulturnem življenju.

Vsem naročnikom

Vsi, ki naročijo Primorske novice, jih bodo prejemali do konca leta 1971 brezplačno.

DRAGI NAROČNIK!

Posredujte to obvestilo svojim sosedom, prijateljem in znancem doma in v tujini!

Uprava Primorskih novic pripravlja nagradno žrebanje za vse stare in nove naročnike in za vse tiste, ki bodo zbrali največ novih naročnikov. O žrebanju in nagradah vas bomo še podrobno obvestili.

Izpolnite spodnjo naročilnico in jo prilepljeno na dopisnico pošljite na naslov:

PRIMORSKE NOVICE, p. p. 47, 66001 Koper

Naročilnica

Priimek in ime .....

Ulica in hišna številka .....

Kraj .....

Pošta .....

Pošljite mi Primorske novice takoj. Naročnino plačam za leto 1972.

Podpis:

Znanost v službi ribičev

Kakor je znano, imajo ribiči izolskega živilskega kombinata (Delamaris) letos zelo uspešen lov. Doslej so nalovili že več kot 3000 vagonov rib, torej več kot je bil njihov načrt. Takega uspeha ne pomnijo že dolgo vrsto let.

Vsekakor sta k uspehu pripomogla vse večja izkušenost ribičev, pa tudi znatno izboljšana oprema ribiške flote. Toda letos se je temu pridružilo še zelo koristno in uspešno sodelovanje z Morsko biološko postajo v Portorožu. Ta je namreč začela svoje znanstvene izsledke dajati na voljo našemu pomorskemu gospodarstvu.

Strokovnjaki morske biološke postaje ugotavljajo z znanstvenimi metodami položaje, kjer se v določenem trenutku najverjetneje zadržujejo jate rib, kakršne lovijo izolski ribiči, se pravi predvsem plave ribe. Na tako ugotovljeno mesto pošlje „Delamaris“ svojo ladjo Knežak, ki je specialno opremljena za ugotavljanje ribjih jat tudi v večjih globinah. Ladja ugotovi točnost predvidevanj in nato pokliče v plovno območje še ostale ribiške ladje.

Tako je zajamčen uspešen lov.

Ker je že prvo leto sodelovanja med gospodarstvom in znanostjo – torej med teorijo in prakso – prineslo tolikšen uspeh, se tako v Delamarisu kot v Morski biološki postaji v Portorožu pripravljajo in dogovarjajo, kako bi to sodelovanje v bodoče še razširili. Menimo pa, da bi boljše izkoriščanje morja s pomočjo znanstvenih izsledkov moralo biti v interesu vse naše skupnosti, zato bi bilo prav, ko bi tudi republika finančno kaj več prispevala za znanstveno proučevanje morja.

(jl)

Razstava knjig Josipa Ribičiča

V pritličju koprske študijske knjižnice so v sredo odprli razstavo knjig in rokopisov znanega mladinskega pisatelja Josipa Ribičiča.

Pisatelj Ribičič se je rodil leta 1886 na otoku Krku: Šole je obiskoval v Gorici, učiteljišče je dokončal v Kopru, nato pa je živel in deloval v Trstu. Zaradi fašističnega terorja je moral zapustiti mesto. Odšel je v Slovenijo, kjer je urejal številne mladinske časopise in revije. Umrl je v visoki starosti leta 1969.

V dolgem ustvarjalnem obdobju je Ribičič napisal 42 knjig za otroke. Njegove najbolj brane knjige so Rdeča pest, Razbita hajka, Mihec in Jakec, Branko, morje in še kaj, Nena, mala opica in druge. Po pravici ga imenujemo utemeljitelja slovenske mladinske knjige. Od svojih del je imel najrajši knjigo še pomnite, tovariši, ki je zbornik 400 najboljših otroških spominov na NOB.

Otvoritve razstave, na kateri je spregovoril ravnatelj Študijske knjižnice Srečko Vilhar, so se udeležili nekateri javni in kulturni delavci Kopra. V prihodnjih dneh pričakujejo, da si bo razstavo ogledalo precej mladih.

Barba Vane je zapisal...

Dragi bralci!

„Jutri bo na Primorskem pihala burja,“ je neki dan „potolažil“ poslušalce radio. In res je pihala. Potem je še nekaj dni zapored ponavljal isto in burja ga je ubogala. Kadarkoli nam radio napove kaj hudega, se vedno uresniči, pa naj gre za vreme, za skok cen, za zamrznjenje plač ali kaj podobnega. Ko pa nam v uho maši vesti o ukrepih, ki so jih sprejeli za zajezitev inflacije, za povečanje izvoza in zmanjšanje uvoza, za stabilizacijo in uravnovešenje, za zamrznitev cen itd, vemo, da nas v resnici le tolaži, boža in pripravlja na nekaj, kar bo šlo v pozabo, ker ukrepov kratko in malo ni bilo moč uresničiti zaradi „dinamičnega in hitrega razvoja“, zaradi spremenjenih razmer doma in v svetu in pa zaradi tega, ker že pripravljajo nov „paket“ ukrepov in predpisov, ki spet morajo nekaj uskladiti in ko bodo zadevo skušali uskladiti, se bodo razmere spet spremenile in tako naprej. Jovo na novo! In kljub temu se kolo življenja vrti naprej.

Naša primorska burja je bolj iskrena. Sčisti in sfiltrira nam zrak, razbistri nas ob vsakem obisku. Proti njej ne bi nič imeli, če je ne bi redno spremljala mraz in suša. Žal se pa tega neprijetnega spremstva tudi ona ne more otresti. Sta pač sestavni del njenega življenja. Zadnja burja nam je odkrila oziroma razkrila še eno afero. Zbrskala jo je kar v Postojni, pri samem startu svojega pohoda proti Nanosu in Vipavski dolini. Sicer še ne moremo odprto govoriti o aferi, marveč le o močnem sumu, da bo do afere prišlo, če bodo preiskovalci ugotovili, da so resnične govorice o „protizakonitem prilaščanju“ na neki črpalki. Sedanje govorice omenjajo milijone, pa ne v starih, ampak v novih dinarjih. Če je res, kar še preiskujejo, smo se tudi pri „protizakonitem prilaščanju“ spustili v inflacijo. Zakaj pa bi si prilaščali stare dinarje, če pa imamo že zdavnaj nove in tudi te lahko seštevamo v milijonih.

Na drugem koncu naše „Južnoprimorske regije“ je burja zbezala spet neko malenkost v „primeru Časar“ in Časarju so pripor podaljšali. In to prav kmalu zatem, ko se je Časar sam iz koprskega pripora predstavil javnosti s svojim globoko „argumentiranim“ člankom v „Komunistu“, v katerem bere levite tako časopisu kot novinarju, češ da objavljata oziroma pišeta tendenciozno, zaradi halo-efekta, neresnice in skrojene površnosti.

Vane se je začudil, kò je zvedel, da lahko človek, ki je v priporu zaradi preiskave, javno polemizira, udriha po ljudeh in časopisih, ki ne pišejo o njem tako, kot bi želel. Časar v skrajno slabi slovenščini niti ni toliko previden, da bi se prikazal za siromaka v novih dinarjih, ampak se oklepa kar starih. V njegovem pisanju kar mrgolijo milijoni, kot bi jih kar tako pobiral po cesti. Prizna, da si je zgradil vilo v „najenostavnejši“ možni izvedbi z osmimi kopalnicami. Posojila je dobil „samo“ 36 milijonov, razliko do končne zgraditve je zagotovil sam z delom, z delom bratov in svojimi sredstvi ter z očetovimi sredstvi. Na dopustu ni bil od leta 1964. Koliko pa je vredna siromakova vila, seveda ne pove. Pravi tudi, da si je ni zgradil zato, da bi užival v standardu, ampak, da bi od nje živel. Prav zaradi tega živi v stari vili „Rog“, ki ima samo 4000 kvadratnih metrov parka, plačuje 15.000 starih din, seveda, najemnine, mesečno pa odšteje 250.000 za kredite. Potem pa pravi: „Kako se pa v tej vili (Rog o.p.) uživa, pa poskusite eno zimo. Kljub mili zimi, te hiše nobeno sodobno grelno sredstvo ne ogreje. Posledice so vidne na zdravju vseh v družini.“ Tako se je spovedal Časar.

Revež, menda največja reva na obalnem območju, ki žrtvuje celo zdravje svoje družine za procvit turizma, povrhu pa za ta ideal še odšteje 250.000 dinrajev mesečno za odplačevanje kredita. Presodite in recite, ali ni ta človek usmiljenja vreden? In za nagrado mu še podaljšajo staž v priporu! Kje bo sedaj vzel 250.000 mesečno za odplačevanje kredita? Svet je res grob in nehvaležen. Kdove kaj bi lahko Časar še ustvaril za turizem, da mu niso stopile na prste tiste preklete nemške marke, ki so se pustile mečkati po njegovih rokah, namesto da so šle v predal, ki je po zakonu določen za njihovo bivanje. Smola, vam rečem, čisto navadna smola so te nemške marke. Čuvajte se jih!

Pri pisanju me je prekinil Angel, ki je brez trkanja vdrl v hišo. Bil je natreskan, kar se mu je poznalo v stopalih in v jeziku. Seveda je bil silno žejen in je prebrskal vso „špajzo“, če imam morda kje skrito kako steklenico lanskega refoška. K sreči v hiši ničesar ne skrivam, pa se je Angel moral zadovoljiti z navadno rižansko vodo, za katero je po globokih požirkih zatrjeval, da ni bila še nikoli tako dobra kot danes. Z veliko potrpežljivostjo in prijateljskim nagovarjanjem sem ga končno prepričal, da se je odcijazil k Jovaninu, ki ima še polno demižano lanskega.

Vaš Vane!

Berite PRIMORSKE NOVICE

Še naprej po začrtani poti

(Nadaljevanje s 1. strani)

problemi, ki bi se jih dalo s skupnimi močmi najbrž laže urejati.

Socialistično zvezo na obali je resda čutiti v vseh porah življenja, vendar pa to nikakor ne sme pomeniti, da je že vse opravljeno. Nasprotno, prizadevanja za razreševanje vseh problemov, ki tako ali drugače žulijo občane, morajo biti še nadalje živo prisotna v delu obalne konference SZDL. Na predlog obalne konference naj bi se že v bližnji prihodnosti sestale vse tri občinske skupščine na skupno sejo, kjer bi ponovno pretresli vsa vprašanja, ki nas v okviru obale združujejo ali pa morda tudi razdvajajo. V razpravi smo lahko zasledili tudi misel, naj bi v bodoče o važnejših vprašanjih ne razpravljali samo odborniki občinskih skupščin, ampak bi jih morda kazalo urejati z referendumom, kjer bi resnično prišla do izraza volja slehernega občana.

Prav tako je bila konferenca soglasna s tem, da je treba kar najostreje obsoditi postopke italijanskih oblasti ob minulem popisu prebivalcev, kjer je prišlo do ponovnega omalovaževanja naše narodnostne manjšine. Taki in podobni postopki lahko samo škodujejo dobrososedskim odnosom, česar si ne želijo samo ljudje, ki živijo na obeh straneh meja, ampak je to v interesu obeh držav.

Na konferenci so izvolili še 9 članov republiške konference SZDL. Izvoljeni so bili: Mario Abram, Silva Jereb, dr. Ivan Kastelic, Adriana Kirn, Rudi Kocjančič, inž. Ivan Pivac, dr. Svetozar Polič in Marjan Pucer ter Alceo Cobalti kot predstavnik italijanske narodnostne manjšine.

(ef)

NERAZVITOST GEODETSKE SLUŽBE OVIRA HITREJŠO URBANIZACIJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Skoraj neverjetno je, da se tri obalne občine, ki sodijo po narodnem dohodku v sam vrh republiške lestvice, ponašajo z najslabšo geodetsko službo. Pri tem imam na umu še nadaljnjo hitro urbanizacijo tega območja, tako da z reševanjem ne smemo odlašati. Jasno je, da nam morajo biti stvari sproti jasne, kajti le tako se bodo tisti, ki se ukvarjajo z urejanjem prostora v širšem pomenu besede, lažje odločali za ekonomske utemeljene odločitve. Naj dodam, da so občine z zakonom dolžne uvesti kataster vseh kumunalnih naprav, da pa takega katastra na obali ne premoremo, tako da dnevno nastajajo velike škode, ko prihaja do okvar na vodovodni, kanalizacijski in drugi mreži. Čas nas preganja in zato moramo tembolj pohiteti.

(ef)